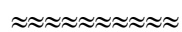

De Underjordiske

Et bornholmsk Eventyr

1. Kapitel

I Østersøen ligger den lille mærkelige ø som vore forfædre kaldte Burgunderholm. Den var tidligt bekendt for sine kække og raske sømænd og mange djærve vikinger ere derfra uddragne til kamp og sejr i de henfarne dage. Naturen synes selv at have dannet denne ø til en vugge for frie og selvstændige søhelt. Som en enlig kæmpe står den klippefast i det frådende hav og trodser storm og bølger i årtusinder.

Henved midten af det 14de århundrede boede der ved Hokelet på øens vestlige bred, en næssegreve eller rig fribytter, Ulfson. Han var ikke født på Burgunderholm, men udgav sig dog for en nordlænder uagtet hans åsyn, tale og hele væsen syntes fremmed og sydlandsk. Han var liden af væxt, men velskabt og let i enhver af sine bevægelser. Hans små, sorte, spillende øjne skjulte sig dybt i hovedet og et ravnensort, kruset hår gav hans udseende af noget mørkt, listigt og hemmelighedsfuldt som hans muntre lune og livlige blik dog altid syntes at modsige. — De rette øboere talte kun lidet godt om ham; Mange påstod at han var en hedning fordi de aldrig så ham gå i kirke eller til Herrens bord, ja Nogle anså ham endog for en troldmand som stod i forbund med de Underjordiske. — Således kaldte almuen et slags gnomer eller nisser som efter gamle sagn var øens hemmelige beskyttere. Troen på dette underjordiske folk var almindelig selv længe efter at øen var kristnet. Lige så lunefulde som mægtige skal de ofte fra umindelige tider have gækket og straffet deres venner når disse enten af nysgerrighed eller egennytte forstyrrede dem i deres natlige fester eller ledte efter skatte og diamanter i deres klippehuler. og Frygten for at fortørne disse lunefulde skytsvæsener var så stor at ingen vovede at tale ilde om dem selv ikke når misvækst, skibbrud eller andet uheld indtraf hvilket de dog som oftest holdt for en virkning af de underjordiskes vrede. Sådant hændte gerne når en øboer enten havde været for dristig i sin tale om dem eller forglemt dem ved julenadveren eller — hvad dog sjældent var tilfældet — borttaget det neg som en gammel skik forbandt landmanden til at lade stå tilbage på ageren når der var indhøstet og som man sagde var en gave til de underjordiske. Sjældent roste nogen sig af at have set disse væsner og hændtes det undertiden slog det sjældent fejl at jo et sådant menneske pludseligt forsvandt eller inden kort tid blev vanvittigt. Flere sådanne ulykkelige har der næsten altid været paa øen, men blev nogen uformodentlig rig eller på anden måde gjorde lykke i

verden, mumledes der ofte underlige ting om ham og man frygtede ham næsten som en yndling af dette tvetydige gnomefolk som dog ingen ret vidste om man skulle anse for gode eller onde væsener.

Således var nu tilfældet med Ulfson. Han var rig og næsten altid heldig på sine sørejser og i alle sine foretagender og selv der, hvor misundelsen ikke var dommer, rystede den brave burgunderholmer ofte med hovedet og vendte ham ryggen.

Dog Ulfson bekymrede sig kun lidet om øboernes mening om ham. Han søgte ikke deres omgang, men tilbragte sin meste tid på søen eller i fremmede lande. — Hans hustru, Marna, var from og gudfrygtig og troede at elske sin mand ret inderligt, skønt hun så ham så sjældent og kun lidet stemte med ham i hvad hun selv anså for vigtigst for liv og salighed. Sjældent talte han med hende om sligt og bragte hun stundom talen derhen, vidste han altid at give den en lystig vending som stødte det ømme kvindehjerne tilbage. Denne uoverensstemmelse i tænkemaaden kostede ofte den fromme Marna lønlige Tårer. Dog havde hun den letsindige kær og for denne vistnok mangelfulde kærlighed havde hun opofret meget. Imod sine slægtningses råd havde hun ægtet Ulfson og siden bryllupsdagen havde hun ingen af dem set. — Tidligt fader- og moderløs havde hun tilbragt sin første ungdom på sin gamle farbroders gård. Bonahvede var denne mands avn. Han var en ægte burgunderholmer, stor og stærk, som en ætling af Nordens gamle kæmpeslægt, dertil en god kristen og en stor hader af alle hedenskabsspor hos sine landsmænd. I særdeleshed forargede ham deres tro på de underjordiskes magt og deres tillid til disse væsener hvis tilværelse han vel aldrig ganske havde betvivlet, men som han i det mindste ingen gode tanker havde om, thi han anså dem for lysets og kristendommens fjender som rugede over dybets hemmelige skatte og derved søgte at blænde og forvirre letsindige mennesker. At udrydde troen på disse væsener der selv som hjernesvind syntes ham farlige og siden, da han var overbevist om deres tilværelse som en ægte kristenhelt at forfølge og bekæmpe dem var den gamle Bonahvedes ivrigste ønske, og han forsømte ingen lejlighed til såvel i denne som i enhver anden henseende at stå sine landsmænd bi både med råd og dåd. Men han var en hastig mand og sværdet sad ham aldrig ret fast i balgen¹, hvorudover han ofte kom i strid med dem han ville tale til rette. Dog, da han altid gik af med sejren, havde hans ord gerne megen vægt og hans anseelse var stor både blandt unge og gamle. Under navn af Burgunderholms kæmpe var han selv frygtet af venderne og æret i fremmede lande som i det hele på hin tid den såkaldte næveret² gjaldt og i særdeleshed her i Norden uagtet Valdemar Atterdags strenghed dog retten som oftest sad i spydstagen. På Burgunderholm var det ikke meget anderledes og de lundiske ærkebispers lensherreskab havde ikke stort at betyde.

Bonahvede var således på den nordlige del af øen så godt som konge, om ikke i navn så dog i gerning lige som vikingen Ulfson på den vestlige, men mellem disse to mægtige øboere var intet samfund eller venskab. Tværtimod, som de forskellige naturer stod de stedse fjendtligt imod hinanden og aldrig kom de sammen uden der jo veksledes ord som sikkerligt ville have haft blodige følger, havde ikke Marna allerede dengang haft den muntre Ulfson kær og altid vidst ved et venligt ord at formilde den gamle kæmpe og ved et bedende blik at standse den unge vikings spidsfindige tunge. Næsten var det lykkedes

¹ ⚔: Skeden

² En lovløs tilstand, hvor selvtægt og vold hersker; hvor ”retten sidder i spydstagen”

hendes fromme godmodighed at tilvejebringe en fredeligere stemning imellem dem og da havde måske hendes forbindelse med Ulfson kunnet blive et venskabsbånd mellem begge slægter, men da indtraf den begivenhed som gav tingene deres nærværende udseende og hvorom mindet har vedligeholdt sig helt synderligt såvel i almuens sagn som i et oldtidsmindesmærke der endnu skal findes i St. Peders kirke i Sønderherred.

Bonahvede red en St. Hans aften sildigt på sin hvide hingst over Rispebjergs lyngheder. Det var over midnat inden han nåede St. Peders kirke. Han var endnu nogle hundrede skridt derfra. – Det var mørkt og stille og St. Hansormene glimtede som ildfunker¹ i lyngen. Da så han en høj på marken som pludseligt syntes at hæve sig over jordfladen og ligesom hvile på fire luende guldstøtter. Under højen brændte en blålig ild. og omkring ilden dansede mange tusinde små væsener med sorte bjergmandskoffer og gnistrende øjne som han straks erkendte for at være de så meget omtalte underjordiske. Forundret standsede han hingsten som stejlede og fnyste. Han tvang den endnu nogle skridt nærmere for ret at betragte dette besynderlige skuespil. Da faldt der ham pludseligt ligesom en tåge for øjnene og han kunne kun dunkelt skimte hvad der foregik; men hvad han skimtede lod til at kunne have gjort en mindre kraftig og uforfærdet mand afsindig. Hvad det var, har han aldrig ganske åbenbart nogen uden måske sin skriftefader, men hans ædle åsyn blev mørkt hver gang han tænkte derpå.. Sine fortroligste venner har han dog betroet så meget at han her blandt de underjordiske havde set sin værste avindsmand og straks grebet efter sit gode sværd, men ikke været i stand til at uddrage det. Gnomerne havde udleet ham, danset omkring ham og rakt ham et fyldt bæger, men idet han lod som om han ville tømme det, havde han kastet vinen eller hvad der var i baglæns over sit hoved. Nogle dråber var faldet på hestens ryg og på det sted groede der aldrig mere hår siden. At det har smertet dyret forfærdeligt, formodede han af det heftige spring hvormed det styrtede ud med ham af den gøglende dansekreds. Mod sin vije måtte han første gang i sit liv vende fjenden ryggen. Den rasende hingst lod sig ikke tæmme. Bagved hujede og hvinede de vrede gnomer og forfulgte ham lige til St. Peders kirkegaard. Der stod først hingsten stille på den indviede jord beskyttet af de hellige mure. Nu først fór sværdet villigt af balgen, og Bonahvede vendte sig uforfærdet om, beredt til den sælsomme gnomekamp, men de underjordiske var nu hverken at se eller høre. Måske ville gubben have anset det hele syn for en skuffende drøm, havde han ikke endnu haft bægeret i sin venstre hånd næsten fladt af det vældige tryk mellem tøjlen og hånden. Dette forunderlige bæger satte han siden på alteret i St. Peders kirke og der skal det endnu findes den dag i dag.

Da Bonahvede kom hjem fra dette Eventyr, var den skønne Marna forsvunden. Dagen efter modtog han en inderlig bøn om tilgivelse fra den elskede plejedatter og en høflig indbydelse fra Ulfson til hans bryllup med Marna som han havde bortført til sin borg på samme tid som Bonahvede syntes at have set ham et andet sted og i et ganske andet selskab.

At den forbitrede farbroder ikke kom til brylluppet skete såvel af kærlighed til Marna og agtelse for gæsteretten som af vrede. Nu så han hvor højt hun elskede sin besynderlige brudgom og det vidste han selv så godt som enhver der kendte ham at blev Burgunderholms kæmpe bryllupsgæst, måtte festen visselig få en blodig ende. Dog ikke

¹ ☪: Gnister

alle Marnas frænder udeblev uagtet ingen af dem var brudgommens ven. Den udvortes høflighed iagttog de vel, men i deres hjerter misundte de udlændingen øens skønneste pige.

Aldrig havde man på Burgunderholm set så prægtigt et bryllup. En synderlighed kun mishagede dem alle. Vielsen skete nemlig ikke i kirken, men under åben himmel og ikke som sædvanligt om dagen, men om natten ved fakkelskin. Det syntes dem heller ikke at den fremmede pater som viede parret iagttog de sædvanlige kirkeskikke. Han forglemte endogsaa at lyse velsignelsen over dem. Da frænderne herover førte anke for brudgommen, slog han det hen med spøg og lo deraf hvorover de forlod ham i vrede og satte aldrig mere fod i hans hus. Nogle af gæsterne ville endogså påstå at ved bryllupsbordet var maden ofte forsvundet mellem hænderne på dem uden at de så, hvor den blev af og at der vist havde været usynlige bryllupsgæster med til det gilde.

I det første år af sit ægteskab fødte Marna en søn. Det første den fromme moder tænkte på var at få barnet døbt, men inden dette kunne ske, forløb som sædvanligt nogle dage. I denne mellemtid plejede øboerne altid at brænde indviede kerter om natten ved de nyfødte børns vugger for at sikre dem mod alle dæmoners indvirkning indtil kirken havde åbnet dem sin beskyttende favn. Men dette forbød Ulfson som en fordomsfuld uskik. barnet lå derfor uden lys i tre nætter og moderen lukkede næsten ikke et øje i de første to nætter. En forunderlig ængstelighed kom over hende hver gang søvnen nedtyngede de matte øjenlåg og hvert øjeblik tog hun barnet af vuggen og holdt det fast i sine arme, lige som hun frygtede at nogen skulle fratage hende det. Et dejligere barn kunne heller ingen moder ønske sig. Det var født med lange, gule lokker og de store, blå øjne lyste med sikre, venlige blik under den høie, hvælvede pande. Den tredje nat kunne den svage moder ikke længere modstå søvnens magt. Hun faldt i en dyb slummer, men ængstedes bestandigt af de sælsomste drømme. Hun syntes, at gulvet åbnede sig og en hel mængde små mænd med store hoveder og korte ben steg op af jorden, dansede tre gange om vuggen og tog barnet på deres arme. Da syntes hun at barnet græd og strakte de små arme ud imod hende, men hun kunne hverken røre hånd eller fod. Hun ville skrig og råbe om hjælp; men ingen lyd kom over hendes læber. Nu syntes hun at jorden åbnede sig igen og barnet forsvandt med de frygtelige fremmede. Snart åbnede gulvet sig tredje gang. De grusomme småfolk steg atter op og havde som hun syntes barnet på deres arme. De dansede tre gange om vuggen lige som forrige gang, men til den modsatte side. Endelig lagde de barnet i vuggen og forsvandt syngende og hun syntes længe at høre den underlige sang under jorden. Således drømte hun den hele nat og det var højt op på dagen da hun vågnede. Det første hun så til var barnet i vuggen som lå vågent og så på hende med et underligt fordreiet smil. Hastigt tog hun det i sine arme for at lægge det til brystet, men snart kastede hun det med forfærdelse tilbage i vuggen, thi det havde ikke længere de skønne, blå øjne, men skelede hæsligt med gulgrønne, gnistrende katteøine og de lange, lyse guldhår var korte, krusede og ildrøde. ”Barnet er forbyttet” – råbte den ulykkelige moder – ”det er ikke mit barn – det er en skifting”¹. – ”Du drømmer, lille hustru!” – sagde Ulfson beroligende og med et tvungent smil – ”således har jo barnet altid set ud! I

¹ ☞: Skiftebarn; *if. folketroen: barn, som af overnaturlige væsener (især: underjordiske) er lagt i vuggen i st. f. et udøbt barn (og som antages at blive skrantende, vanskabt, uden normale åndsevner, umedgørligt o.lgn. og at have en glubende appetit uden dog at trives...* jf. ODS

din første moderglæde har du overset disse småfejl med øjne og hår som nu forfærde dig så meget, men det har jo intet at sige, lidt kønnere end Fanden er jo dog ungen og det er nok for en dreng". Den arme moder måtte sige hvad hun ville, Ulfson blev ved som før at lade som han spøgede dermed og barnet blev grimmere dag for dag. Med kummer udøvede Marna de moderpligter som ellers havde været hende så kære, dog bortfjernede hun ikke det stygge misfoster fra sit hjerte men pleiede det troligt som en from og omhyggelig moder. Drengen blev stærk og rank, men hovedet voksede uforholdsmæssigt mere end hele legemet – og Surting var og blev en dværg. Således blev det lille misfoster kaldet i dåben om man ellers kan kalde den handling således hvorved barnet fik navn, thi den samme fremmede pater som havde viet Ulfson og Marna døbte også Surting, men ligeledes på sin egen vis og uden at bruge den i de tider gængse besværgelsesformular, skønt den måske ingensteds kunne synes mere nødvendig end her. Således tænkte i det mindste Marna, men Ulfson lo ad hendes fromme skrupler og som han ville så skete det. Så snart dværgen var stork nok dertil, fulgte han med Ulfson tilsøs og blev snart ved sin snildhed og pudserlighed faderen lige så kær som han bedrøvede moderen med sine sære lader¹.

I Ulfsons fraværelse fødte Marna siden en datter, skøn som en himlens engel med lange, kastanjebrune silkelokker der hang ned over den lille alabasterhals og to sorte, tindrende øjne funkede som stjerner den lyksalige moder i møde. Den skønneste del af faderens udvortes fremkom her lige som genfødt i en forædlet skikkelse, derimod havde hun moderens frie, åbne pande og hvad der allerede tidligt sporedes, hendes fromme, ømtfølelse hjerte. Det var lige som naturen i dette barn havde forenet nordens og sydens forskellige skønheder i den inderligste og mest harmoniske sammensmeltning af sagsmodighed og heftighed, fromhed og spillende liv.

Den omhyggelige moder forsømte ikke denne gang, i sin sære ægtemands fraværelse at brænde indviede kerter over barnets vugge til det blev døbt og ved dåben blev intet forsømt af de hellige ord, skikke og vedtægter som troedes at betrygge de spæde kristne mod alle farlige magters indflydelse.

Elna blev den lille pige kaldt. Til hende vendte sig nu Marnas hele kærlighed og den sorg hendes førstefødte havde forvoldt hende lindrede den lille Elna hende nu ved sin ynde. Kun én gang om året, gerne nogle dage før St. Hans dag, kom Ulfson hjem med Surting og bragte altid store skatte og rigdomme med sig. Men Marna besad ikke hans fortrolighed. Aldrig sagde han hende hvorfra han kom og hvor han drog hen eller hvorfra han hentede de umådelige rigdomme som hun så opfyldte borgen uden nogensinde at sætte pris derpå eller glæde sig derover. Den lille Elna fornøjede sig des mere over de mange glimrende stene som faderen bragte hjem og hvoraf hun altid fik sin lille del. Hun legede hver dag med guldæblerne og de store diamanter som hun kaldte faders stjerner. En dag kom hun grædende til moderen og beklagede sig over at "faders stjerner slet ikke ville skinne som de plejede", og da Marna skulle se hvad det var så havde barnet fået i sinde at efterligne det krucifiks som stod i moderens sovekammer ved at lægge diamanterne på gulvet i form af et kors, men deres glans var rigtignok borte og de lignede mere gråstene end diamanter. Dette forundrede moderen storligt og hendes forbavselse blev endnu større da stenene ved at adspredes fik deres forrige udseende igen og var da

¹ ☩: Væremåde

de klareste og skønneste ædelstene. Da hun derover engang ytrede sin forundring for Ulfson, svarede han i sin sædvanlige spøgetone og forklarede det meget naturligt af lysstrålernes brydning i forskellige former; men fra den tid af så Marna aldrig på disse herligheder uden med et slags ængstelighed som hun ikke selv kunne forklare sig.

2. Kapitel

Nitten vintre var henrundet siden Marnas bryllupsdag. I hele denne tid havde hun ikke set sine frænder og hun længtes ofte ret inderligt især efter den gamle Bonahvede. At hun så ganske mod hans faderlige råd og vilje havde ægtet Ulfson var en handling som hun vel aldrig virkeligt fortrød, men den gamles misfornøjelse med hendes valg og adskillelsen fra ham og hendes andre frænder var dog altid et skår i hendes lykke selv når moderglæden over Elnas stigende skønhed og elskværdighed erstattede hende ethvert andet savn af en fuldkommen, ægteskabelig lyksalighed. – Flere gange havde hun ytret for Ulfson sin Længsel efter at besøge sine Frænder; men altid havde han tilbagesviist dette ønske med så megen uvilje at hun til sidst aldrig mere turde tale derom. En nat havde hun drømt at den gamle Bonahvede stod bleg og blodig på en korsvej og syntes at vinke med den højre hånd medens han ligesom truende og advarende opløftede den venstre og da Ulfson just dengang var til søs, besluttede hun i hans fraværelse at besøge den gamle farbroder som måske ikke havde lang tid at leve i og hvis tilgivelse før hans død det nu blev hende lige som en samvittighedssag at erhverve.

Hun rejste derfor til den gamles borg og tog Elna med som nu næsten var en fuldvoksen pige og skøn som den unge, fremblomstrende vår. Hun blev modtaget som en kær og længe savnet datter. Hun forsikrede den gamle at hun levede lykkeligt med Ulfson og da han i den blomstrenda Elna så lige som det skønneste udtryk af Marnas kærlighedslykke, betvang han det opstigende, ulykkeanende suk, lod alt det forbigangne være glemt og sluttede med inderlig glæde moder og datter i sin trofaste kæmpearm. At hans yngste søn Rudolph, som stod ved siden med blussende kinder og de funkende ørneøjne stift heftede på den skønne Elna, i det mindste misundte faderen den halve del af denne omfavnelser lagde ingen mærke til før end besøget var forbi og den raske Rudolph begyndte at hænge med hovedet og blive en drømmer. Hvad han og Elna havde talet sammen er ikke godt at vide, men at den muntre, livlige pige gerne havde dvælet længer på den gamle Bonahvedes borg vidnede en flygtig tåre om som vinden bortviftede af de sorte øjenhår da vognen rullede bort over vindebroen og et venligt blik fløj tilbage til de nye, forladte venner og især syntes at sammensmelte med ilden i ynglingens øjne.

Rudolph var tyve år gammel. Han var den yngste af syv brødre der alle som ægte burgunderholmere var djærve og dygtige søhelte. Flere gange havde han med faderen delt fare og sejr på det stolte element som fra de ældste tider var nordboens ”vej til ros og magt”. Altid var kampen ham kærere end byttet hvilket han lig den tapre Skjold helst uddelte blandt sine stridsmænd.

Det danske riges genstifter, den kloge Valdemar Atterdag¹, var mere yndet på Burgunderholm end i de fleste andre provinser og mange unge søhænder ilede med glæde

¹ ☉: Valdemar 4. Atterdag (1320-1375), konge af Danmark 1340-75

til denne snilde konge for under hans oldefaders sejrige korsbanner at vinde ære og heltenavn. Rudolphs seks brødre havde allerede fulgt denne mægtige attrå og tre af dem, Eisten, Guttorm og Halfdan talte dannerkongen endnu blandt sine ypperste krigere; de andre tre vare faldet med ære i hans fejder.

Også i Rudolphs unge bryst opflammede tidligt lysten til hæder og heldedåd under det herlige, himmelfaldne dannebrog og gerne havde den gamle fader fulgt ham til kongen for selv at kæmpe blandt sine tapre sønner, men burgunderholmerne behøvede en beskytter mod de talrige vendiske sørøvere som endnu ofte gæstede deres kyster. De elskede Bonahvede som en fader og trofast høvedsmand¹. Sønnen havde også faderen for kær til at forlade ham nu på den ensomme borg og måske lade en fremmed hånd tillukke hans øjne. Den unge ørn forlod derfor ikke sin fødeøes fjælde og de dristige sørøvere lode ham heller ikke savne lejlighed til ret ofte at øve de voksende kræfter.

Snart skulle de sættes på en hård prøve og den korte uvirksomhed hvori Rudolph syntes hensunket siden den skønne Elnas besøg og som truede med at forvandle ham fra en rask og livlig søkriger til en stille, drømmende hyrde, afløstes nu af den kraftigste spænding hvori alle livskræfter syntes at forene sig til en eneste dåd i kamp for tro, frihed og fædreland. En stor flok hårdnakkede vender der gennem flere slægtled havde holdt fast ved afguderiet blandt deres kristnede landsmænd overfaldt den lille klippeø og truede med en overlegen styrke at bosætte sig der med deres blodige afguder eller ganske at tilintetgøre de modige øboere som hellere ville dø end være vendernes slaver. Hvor en sådan vilje er fast er intet slaveri tænkeligt og den gamle Bonahvede så vel som den unge, ivrige Rudolph lod det ikke mangle på kraftige opmuntringer for at vedligeholde denne stemning blandt krigerne. Enhver som kunne føre våben, han være sig yngling eller olding, stillede sig uden opfordring i de kæmpendes rækker og under Bonahvedes tapre og sindige anførsel mødte de fjenden på en åben slette, bad Gud om sejr eller død og kæmpede som fortvivlede løver. Men overmagten var for stor og de tapreste faldt på den blodige mark uden anden sejr end den at de ikke havde overlevet deres frihed. Nær var den hidsige Rudolph faldet i vikingernes hænder. Henrevet af kamplyst og hævn så han sig pludseligt ene midt blandt de fjendtlige skarer da en dristig, lyshåret yngling styrtede ham til hjælp, nedlagde tre af de nærmeste fjender og drog ham med kraft tilbage til sine landsmænd. Endnu var modstanden vældig, men ligene opdyngedes for de kæmpendes fødder. Til sidst sank den gamle Bonahvede selv til jorden, dødeligt såret af en fjendtlig hellebard². Nu tabte de tilbageblevne burgunderholmere modet og tog flugten for den tifold overlegne fjende. Med møjse bar Rudolph som selv var farligt såret sin døende fader bort fra valpladsen og forbandt hans sår bag en klippe. — Imidlertid tog slaget pludselig en anden vending. Ulfson som just i dette øjeblik var steget i Land fra en lang sørejse, stillede sig i spidsen for de flygtende øboere og svor dem højt og helligt til at de skulle sejre hvis de blot med hans løsen ville angribe fjenden en eneste gang endnu. ”Vore gamle venner, de underjordiske” — sagde han — ”vil ikke forlade os i nøden når I kun ikke af dårlige rådgivere vil lade jer forlede til at tvivle på deres magt og beskyttelse”. — ”Stå os bi, mægtige venner i det dybe!”. Med disse ord rykkede han frem mod fjenden. og

¹ ☉: Hovedmand; overhoved; anfører; især om anfører for en hær(afdeling) ell. om person, der staar i spidsen for og forvalter, styrer et omraade (fx. om lensmand, statholder, (stift)-amtmand, slotsherre olgn.) (jf. Høvding), jf. ODS

² ☉: Hug- og stødvaaben

Næppe var det første angreb gjort før end skræk og forfærdelse betog sørøverhæren og de forundrede burgunderholmere så en utallig mængde små, sorte mænd forene sig med dem og fra alle sider myldre frem som om de opvoksede af jorden. Med et skingrende skrig som af millioner rovfugle styrtede disse fremmede hjælpehære imod venderne. I den forfærdeligste uorden tog sørøverne nu flugten og søgte redning på deres skibe. De hejsede ufortrødent sejl og drog bort, men forfulgtes af et uvejr som næsten tilintetgjorde den hele sørøverflåde. Så snart fjenden var borte, var de underjordiske forsvundet. de Forbavsede sejherrer stod som forstenede ved strandbredden, så den flygtende fjende forgå og vidste ikke om de vågede eller drømte. ”Ser I” – sagde Ulfson hoverende – ”det kunne straks være sket, havde I ikke med eders tvivl fornærmet vore mægtige venner! Gå nu hen og begrav eders faldne landsmænd! De kunne alle have levet endnu, havde jeg blot en time før været hos eder eller I ikke så blindt havde adlydt den gamle vovehals, Bonahvede. Han er skyld i alle disse tapres død, men han har ikke undgået straffen: sit banesår har han og øen er frelst uden hans hjælp”. – Folkets taksigelser og glædesråb afbrød her den snilde vikings tale. De førte ham under larmende jubel i triumf til Hokelet – og adlød ham fra den dag hartad¹ som en konge.

Da den døende Bonahvede hørte sine landsmænds sejrsmål, hævdede han endnu engang sit blege hoved med forundring og glæde, men da han hørte hvorledes fjenden var fordrevet, rystede han bekymret de blodbestænkede lokker og sukkede. – ”Er det så, min søn!” – sagde han til Rudolph som knælede, bleg og sorryfuld, ved den døende helt – ”er Burgunderholm frelst ved de underjordiske, da måtte I før alle have fulgt med mig til den evige frihed og ladet fjenderne begrave vore ben i den dybeste afgrund! Det er bedre at give Gud hvad Guds er end således at sejre og købe legemets frihed for sjælens. Men ve dem, de forblindede, som stoler på afgrundens hære mod mennesker kan måske dværge forsvare dem – men ikke mod kongernes konge. Og visselig! Straffens time vil komme! For silde vil de sande mine sidste ord når hverken jord eller afgrund kan frelse og de selv har tillukt sig den salige himmel. Bevar du din evige sjæl, min søn, i hvordan det gaaer, og lær af mig at det er bedre at dø i Herren end leve med mørkhedens fyrste!”. – Her lukkede gubben det bristende øje og sov hen. Hans åsyn lyste i døden som en salig helgens, men kun få begræd ham og ærede hans minde.

Øens bedste mænd var faldet. De øvrige fulgte med blind glæde den hæderberusede Ulfson og glemte den olding som før var deres elskede fader og beskytter. Kun den sørgende Rudolph og hin unge lyshårede kriger som han ikke kendte, men som så modig havde udrevet ham af vendernes hænder og så troligt kæmpet med ham ved oldingens side drog nu omsorg for den gamle kæmpes lig. – Den fremmede yngling forbandt også Rudolphs sår og standsede blodet med lægende urter. – På St. Peders kirkegård blev Bonahvede jordet og på samme sted hvor hans hest var standset hin St. Hans nat da han med bægeret i hånden forfulgtes af de vrede underjordiske. Dette sted havde han for længst betegnet sønnen og udset til sit sidste hvilested. På samme dag som den gamle høvding blev begravet fandtes hans tro, hvide stridshingst død i stalden. Dens manke var tæt sammenflettet i uopløselige knuder og alt træværket i nærheden havde den sparket i stykker, men intet spor af en naturlig dødsmaade var at se på dens legeme. Den blev nedlagt i en høj tæt uden for kirkegårdmuren lige over for sin herres grav. – Ofte hændte

¹ O: næsten

det siden når nogen fór vild om natton og kom Hokelot eller Rispebjerg for nær at der sås en høj, gammel krigsmand på en hvid hest fare frem og vinke advarende tilbage fra de underjordiskes farlige boliger. Når fremmede sagn fortæller om den tro Eckard som efter sin død advarede rejsende mod den rasende lufthær, nævner burgunderholmeren sin tapre Bonahvede som i livet og i døden var en tro kæmpe mod alle hedenske og farlige magter.

3. Kapitel

Rudolphs sår var nu ikke længere farligt. Større var såret i hans sønlige hjerte. Men ene i verden var han dog ikke. De tre tapre brødre havde han i Sjølund¹, en dejlig piges billede i sit hjerte og en prøvet ven ved sin side. Denne havde han fundet under våbnes klang på den blodige hede. Det var lige som et nyt liv opvoksende af faderens grav for at trøste den forladte da hin fremmede svend rakte ham hånden over graven og bad ham om det venskab han i så kort en tid havde vundet.

Sigurd Ib, Rudolphs nye ven, var en frisk, livsglad knøs. At Hjertet sad ham på det rette sted havde han allerede vist og at det ikke var lukket for de mildere Følelser som så underligt sammensmelter alle mennesker til en eneste stor familie, det havde Rudolph set ved sin faders grav. I øvrigt var han yderst forskellig fra Rudolph. Denne havde ganske arvet sin stærke faders herlige natur hvori kraft, fromhed og nordisk alvor syntes at ville uddanne en sjælden helt idet de inderligste kærlighedslængsler lige som hævede ham fra valen og åbnede hans øjne for en ganske anden verden end den der skænker helten sine kranser. For Sigurd stod bedriftens krans omstrålet af eftermælets evige glans som livets skønneste palme og på anden udødelighed syntes han ikke at tro end navnets og bedrifternes minde. Dog derfor var livet ham ikke mindre kært og vigtigt. Munter som en velsklands² søn stormede han vildt og kraftigt gennem verden, men med nordisk sind. Med den store bautasten for øje søgte han dåd og nydelse her uden frygt for det hisset hvor han dog kun så tåge og skyer.

Således stod de to venner i kort tid udviklede for hinanden. Sigurd havde siden den dag de mødtes på valpladsen ikke forladt Rudolph og syntes hverken at længes efter venner eller frænder.

”Men hvem er du da egentlig?” – spurgte Rudolph en dag i en fortrolig stund sin sælsomme ven – ”du nævnede mig endnu aldrig din herkomst. En burgunderholmer er du jo dog, men en kristen synes du mig ikke at være”.

”Jeg er den frieste karl under solen – og din ven” – svarede Sigurd – ”stort mere ved jeg ikke om mig selv at sige og det må være nok for os begge!” – Den beskedne ven tav og gentog ikke oftere sit spørgsmål.

Burgunderholm havde nu fred og Rudolph henfaldt snart igen i hin drømmende tilstand hvoraf fjenden og sorgen så mægtigt havde udrevet ham. Sigurd spurgte ham om årsagen dertil og Rudolph betroede sin ven at det var den skønne Elnas billede som både gjorde ham så lyksalig og ulykkelig. Selv i kampens hede havde han ikke forglemt hende;

¹ ☺: Sjælland - omdannet fra Sjø... (Sø)

² ☺: Italiensk

men da havde hun forekommet ham som frihedens og udødelighedens engel der svævede over valpladsen for at hæve ham til sin evige himmel. Nu var hun atter blevet ham hin skønne jomfru hvis blik syntes at love ham et saligt paradys på jorden, men en uoverstigelig mur hævede sig højere og højere imellem dem.

Ulfson havde siden sin sidste hjemkomst mærkeligt forandret sin adfærd såvel mod hustru som datter. – Den hæder og magt han var kommet i besiddelse af som øens befrier og folkets første mand havde gjort ham overmodig og bydende og da Marna engang i et fortroligt øjeblik med bøn om tilgivelse tilstod ham at hun havde besøgt sin gamle farbroder før hans død, blev Ulfson højligt forbitret og svor med en frygtelig ed at ”hvis hun eller nogen af hans slægt oftere vovede at nævne den forhadte Bonahvedes navn eller nærme sig hans yngel uden for at forgifte eller udslutte den af jorden, skulle han hade og forfølge dem som sine værste fjender”. – Marna så forfærdet på Ulfsons ansigt som under disse ord snarere lignede et glubende dyrs end et menneskes. Elna gik til vinduet og græd, men da hun gennem tårerne så hvor dejlig himlen så ud med sine bjerge af guldbræmmede skyer som i svævende flugt dannede tusinde trylleslotsbilleder da blev hun atter så glad og løndomsfuld tilmode og i skønne drømme malede hun streger og cifre på den emmede rude som hun snart igen halvt forskrækket udslittede for i næste øjeblik at skrive dem på ny.

En aften da solen gik ned sad Elna ene i sit kammer med den gyldne væverspøle i den lille konstfærdige hånd. Hun tænkte på besøget hos den gamle Bonahvede og havde ret inderlig lyst til at indflette hans og den kære Rudolphs billeder i den sirlige silkevæv; da meldte sig to fremmede burgunderholmere ved borgen og bad om husly og natteleie. Vindebroen rullede ned og Rudolph og Sigurd lod deres hingste tumle lystig hen over brostenene. – Elna løb anelsesfuld til vinduet og rødmede som en nysudsprungne rose i den blussende aftenrøde. Hun kendte Rudolph uagtet det store skæg han efter Sigurds råd havde klinet på sin hage for at være ukendelig, men glæden kvaltes af rædsel. Hun gruede for hans forvovenhed¹.

Ulfson var dengang hjemme med Surting og førte nu et slags hof næsten så prægtigt som en morgenlandsk despots. Han klædte både sig og dværgen på fremmed vis i silke og purpur foret med hermelin og kostelig mår. Store masser af de såkaldte burgunderholmske diamanter glimrede så vel uden på som indeni borgen så at den mere lignede et fortryllet feslot end et nordisk vikingesæde.

”Her ser jo ud som i diamansslottene under jorden!” – sagde Sigurd – og Rudolph studsede mere over disse sin vens ord end over al den pragt og glimmer som omgav ham. Dog her var ikke tid til at spørge. Han så i det samme den skønne Elna i Vinduet – han svimlede af fryd og havde nu hverken øje eller øre for andet. Ulfson kom med Surting sine gæster i møde og modtog dem som sædvanligt med artighed, men som dog bar præg af en vis nådig nedlædighed. Dog Rudolph var for beruset af synet i vinduet til at lægge mærke dertil og Sigurd havde nok at tage vare på med at tilbageholde sin latter over den pyntede dværg som i sin fyrstelige dragt så helt vanskabt og naragtig ud. ”Vær velkomne!” sagde Ulfson – ”jeg ser I er burgunderholmere og min borg står jer åben!” Surting lod som staldmester hestene forsørge og borgherren lod nu de fremmede indtræde i højenloftssalen og rækkes velkomstbægeret af sin datters hånd uden at spørge dem om

¹ ☺: Dumdristighed

hvem de var, hvorfra de kom eller hvor de agtede sig hen hvilket i den tid var den første gæstfrihedslov. Blussende modtog Rudolph det gyldne bæger af Elnas skælvende hånd, men hun vovede ikke at slå de skønne øjne op på hans glødende åsyn. Henrykt stod han der som Herakles fordem i den skønne hedenolds myte for den blomstrende Hebe, og drak evig ungdomsild og salig, uudslukkelig elskov af den herlige nektar. Sigurd betragtede imidlertid med et inderlig rørt blik og en uforklarlig, dyb følelse den stille, lidende Marna der som husmoder nærmede sig med al den ynde som er den blide tålmod egen og hun syntes i den fremmede yngling lige som at genkende et længstforsvundet drømmebillede fra lykkeligere dage.

Gæsterne sad ved nadverbordet. Ulfson var oprømt¹ og fyldte hyppigt de gyldne vinbægere for de fremmede. Imidlertid fortalte han dem mange underlige eventyr han på sine rejser havde hørt eller oplevet blandt andet om Avalun², det vidunderlige feland som så mange talte om, men ingen vidste hvor lå og om den skønne Morgana, hvis sælsomme luftslotte ofte havde fortryllet ham så vel på sø som på land. Derpå hørte Sigurd opmærksomt og hans øjne funkede med en usædvanlig ild: ”Saa har I virkelig” – udbrød han – ”selv set dette sjældne syn som jeg så ofte har drømt om og længtes efter? – O, ulykkelig må det menneske være hvis øjne ikke er tillukkede for de højere elementarånders trylleverdner. I må dog altså være i besiddelse af en mægtig alrune?” – spurgte han. – Ulfson studsede, så på ynglingen med store øjne og tav, men Rudolph sagde: ”O, hvad er vel slige luftsyn andet end skyer og tåger og er det virkelig mere så er det djævelsk blændværk som intet kristent menneske skal lade sig lokke af”. – ”Det forstår du ikke, min ven!” – svarede Sigurd roligt – ”der er meget til både under og over jorden som der nok næppe står et ord om i dine præsters bog”. – ”Den kender du jo ikke” – svarede Rudolph med rolig alvor og inderlig varme – ”men var end verden fuld af underværker hvor om Guds ord tier, så ved jeg de er enten over vor forstand eller af den onde”.

Ulfson så på Rudolph med et skarpt og mistænkeligt blik og syntes at høre den gamle Bonahvedes stemme. I samtalens hede var det løse skæg gledet til side på den unge mands hage, og Ulfson kendte sin dødsfjendes søn. Hans forelskede blik til den skønne Elna var heller ikke undgået ham og den listige viking blev bleg af harme, men tvang sig til at smile. ”Lad os ikke forivre os, mine gæster!” – sagde han i en munter tone – ”I glemme bægerne over lutter luftkasteller. Nu vil vi lade de fugle flyve!” – Derpå sang han adskillige sydlandske sange til en strængeleg som han havde bragt med sig fra fremmede lande og som han med megen færdighed vidste at behandle. Nu rakte han sin datter den kunstige lut og bad hende synge. Rødmende greb hun i de sølverne strænge og sang dejligt, skønt med bævende stemme:

”Liden havfru sidder på hvide sten
og tørrer i solen sit hår.
En sølvskælet hale er jomfruens ben –
med den hun i voverne slår.

¹ ☺: I godt humør

² ☺: Avalon; er en hellig ø i keltisk mytologi, der beskrives i sagnkredsen om Kong Arthur. Den kaldes også ”æblernes ø” eller ”den lykkelige ø”... Kilde: Wikipedia

De guldfisk leger på bølgetop
og lytter til havfruens sang;
af voven de stikker småhovederne op;
hun synger til Bølgernes Klang:

”Lev vel for evigt, du grønne jord!
Lev vel, du menneskesøn!
På havsens bund liden havfru bor
og græder for dig i løn.

”Du kunne mig give en evig sjæl
og salighed med dig hos Gud,
hvis ej du gøs for de kolde skæl,
men styrted dig til mig ud.

”Til dommedag jeg nu svømme må
og græde for dig i løn;
til sidst jeg skal uden dig forgå –
Lev vel, du menneskesøn!”

Medens Elna sang, stod Surting bag ved hendes stol og græd, men fordrejede derved tillige det store dværgeansigt så pudserligt at Sigurd ikke kunne bare¹ sig for latter. Da dværgen så det, blev han vred, truede ad Sigurd med den knyttede hånd og gik bort. Men ingen af de andre lagde mærke dertil. Ulfson sad fordybet i sig selv med en triumferende mine og så betydningsfuldt hen til et hemmeligt skab i muren, hvortil han altid bar nøglen på sit bryst. Rudolph så og hørte intet uden den skønne Elna i hvis frygtsomme blik han så sig kjendt og hemmeligt elsket, men den fromme Marna sad bleg ved Sigurds side og syntes ængsteligt at læse en ulykke i sin ægtemands mørke, hævnagnistrende øjne. Sigurd afbrød snart den almindelige tavshed idet han bad Elna om luten og med en færdighed, som hans forundrede ven aldrig før havde kendt hos ham greb han rask i strængene og sang:

På Rispebjerg gik Halvor tit
og tænkte på sin pige.
I løn han sukked stundom lidt,
men sang dog fro tillige.
En blomst han satte på sin hat –
O! – tænkte han – var det en skat,
var det endog kun af de små
så skulle straks mit bryllup stå!

Da åbned sig det rige bjerg

¹ ♂: dy (sig)

med sine tusind skatte,
og for ham stod en venlig dværg
og bad ham mod at fatte:
”Tak blomsten for det røde guld!
Bevar den vel! Tag lommen fuld!”
Glad Halvor takked for den skat
og fyldte lomme, hånd og hat.

Han gik og bjerget lukked sig
og skjulte dværg og skatte.
Fro Halvor sang, hvor jeg er rig
og ved en bæk sig satte;
men blomsten glemt i bjerget lå –
I hatten han kun gråsten så.
Da banded Halvor og blev vred
og kasted dem i bækken ned.

Som guld i bækkens dyb det klang –
og straks holdt Halvor inde.
Han greb i lommen sidste gang
og så nu guldet skinne –
Nu var vel skatten af de små,
dog fro han lod sit bryllup stå.
Han ønskede ingen skatte fler –
og banded aldrig dværgen mer”.

Medens Sigurd sang, var Surting kommet ind igen og så nu så mild og fornøjet ud og gjorde så mange lystige krumspring at både Rudolph og Sigurd måtte le. ”Lad de narrestreger fare, Surting!” – sagde Ulfson – ”og følg de fremmede til gæstekammeret! jeg formoder de trænger til hvile”.

Nu rejste han sig og tog afsked med gæsterne som fulgte med Surting til sovekammeret ledsaget af Marnas og Elnas frygtsomme blik. Snart forlod moder og datter nu også stuen og så snart Ulfson var ene tog han nøglen frem som han skjulte på sit bryst, og åbnede det hemmelige skab i muren. Nu fremtog han en lille kiste hvori der lå et billede i form af et menneske og udklædt som en dukke. Han fremsagde nogle hemmelighedsfulde ord og syntes at rådføre sig med det underlige billede. Derpå tog han en dolk ud af skabet, satte dukken på sit sted igen, lukkede så skabet og gik. Men næppe var han ude før end dværgen smuttede ind, åbnede skabet med sine små fingre, puttede dukken i lommen og løb. I samme øjeblik var han i gæstekammeret igen hvor Rudolph og Sigurd allerede var sengefærdige. ”Tag jer i agt!” – hviskede han – ”Ulfson har i sinde at stikke jer ihjel i nat og han har en dolk som intet sværd eller skjold kan forsvare jer imod; men har I lyst til at leve så kryb ud af vinduet! Jeg skal liste mig ned og sætte en stige til og føre både jer og jeres heste ud af borgen uden at en kat skal murre ad jer, men så må I tage mig med, for ellers slår Ulfson mig ihjel i morgen – jeg vil også hellere være hos jer, end

hos ham”. – Dværgen løb nu igen uden at oppebie¹ deres svar og et øjeblik efter så de, at stigen stod ved vinduet. ”Flygte?” – sagde Rudolph – ”det har jeg ingen lyst til”. ”Jeg ikke heller!” sagde Sigurd – ”men her er jo intet andet at gøre: Ulfson er en troldmand og vi har kun naturlige våben. Du har vel heller ikke i sinde at slå faderen ihjel når du holder af datteren?” –

”Nej!” – sagde Rudolph – ”Jeg vil kun forsvare mit liv og før vil jeg dø end tage flugten som en nidding”². ”Nu vel!” – sagde Sigurd – ”så bliver jeg og deler din skæbne. Det har vel heller ikke så stor nød med hans forheksede dolk. Mit gode, brede slagsværd har jeg mere tro til, når jeg kun nænnede et bruge det imod ham. Det er dog en lystig mand, den Ulfson. Han kan så mange smukke historier og hans kone ser så god og from ud”.

”Og han er Elnas fader” – sagde Rudolph – ”for hendes skyld kunne jeg gerne flygte, når det kun ikke var for en stærkere fjende”.

De rådslog endnu om de skulle følge Surtings råd eller blive og oppebie den forræderiske værts komme. Da rørte nogen ved døren, og de greb allerede til deres sværd; men hvor forbavsedes de da de i stedet for morderen så en kvindelig skikkelse stå for dem. Det var den fromme Marna. ”Flygt!” – hviskede hun og lagde fingeren på munden – ”hvis I har min og min datters rolighed kær så flygt!” – Den varslende skikkelse forsvandt. Rudolph og Sigurd betænkte sig nu ikke et øjeblik længere, men steg ud af vinduet og kom lykkelig til stalden hvor dværgen modtog dem med knurren over deres sendrægtighed. Han førte dem nu hastigt ud af borgen gennem en underjordisk gang. og Hver trak sin hest efter sig. Dværgen glemte ikke at tage sin lille ”Gråsok” med, og da det var midnat på borgen, var de tre flygtninge allerede langt borte.

Da Ulfson kom til gæstekammeret og fandt det tomt, skar han tænder af harme og Hans mistanke faldt straks på Marna, men da han næste dag savnede Surting og tillige så sig den løndomsfulde skat berøvet, som ingen uden dværgen kendte, så kvalte han sin harme i sit inderste og gik straks til søs uden at sige nogen hvor han ville hen.

Imidlertid glædede Marna og Elna sig hemmeligt over at de kære fremmede så lykkeligt var undkommet. De holdt nu mere af den tykhovede Surting end før og tilgave ham af hjertet alle de små drillerier hvormed han bestandigt som en husnisse havde plaget dem, thi de mærkede nu af hans pludselige forsvinden at han måtte have været de fremmede behjælpelig ved flugten.

4. Kapitel

Rudolph red tavs ved sin vens side og tænkte sorigfuld på den skønne Elna som han nu havde forladt uden håb om at se hende mere i denne verden. ”Hovedet i vejret, Ven!” – sagde Sigurd – ”kommer tid, kommer råd. Lad os nu først se os om i verden! Den har flere kranse og blomster end vi kan samle og den du nu rejser fra blomstrer nok til du kommer igen”. – ”Måske” – sagde Rudolph – ”men da skal jeg først have glemt at jeg i nat var en flygtning og gik ad dværgenes veje”. Det harmede kæmpesønnen at have en

¹ ∩: afvente

² ∩: Kujon

dværg at takke for sit liv. Han huskede på sin faders sidste ord og syntes i Surting tydeligt at se et af hine underjordiske væsener som hans fader bekæmpede både i liv og død. Nu kom de forbi Rispebjerg og savnede pludseligt dværgen. Sigurd var misfornøjet derover; men nu syntes Rudolph først at ånde frit. ”Han er vel sunket i jorden til de underjordiske” – sagde han – ”gid han aldrig kom igen! Det er mig en forhadet rejsefælle. Jeg kan aldrig tro han er Elnas broder. Han hører snarere hjemme blandt Rispebjergs smådjævla”.

”O! du med dine djævla” svarede Sigurd fortrædeligt – ”de underjordiske er skikkelige folk. Det ved jeg bedre”. –

”Sigurd! Sigurd!” – udbrød Rudolph og så på sin ven med et uroligt gennemforskende blik – ”dit liv er mig en gåde og jeg begynder at frygte for at forstå den. Du har ingen ret fortrolighed til mig”.

”Det kan vel være!” – sagde Sigurd – ”men det er ikke min skyld og derfor er vi lige gode venner. Spørg mig ikke om hvad jeg dog alligevel ikke kan sige dig! Men vær ubekymret! Jeg fordølger dig intet som er ondt”.

Begge venner red en lille stund tavse ved hinandens side. Derpå tog Sigurd ordet igen: ”Hvad der hindrer vor fortrolighed er især din tro på et andet liv og en anden verden som jeg intet kender til og heller ikke bekymrer mig stort om. Jeg har fuldt op at skaffe med den nærværende verden ser du og den synes mig så skøn og lykkelig at jeg ikke ønsker at bytte den bort for nogen anden. Rigtignok har jeg hørt tale om feernes land og de højere elementarånders trylleriger, men dem tænker jeg også jeg skal finde engang – dog ikke på den måde som du mener at man først skal lukke sine øjne og puttes i jorden; kan jeg ikke komme dertil på anden vis så er jeg vel fornøjet med den nærværende verden. Den er jo også et underfuldt trylleland og vist tusinde gange så skøn som de underjordiskes”.

”Arme, forvildede hedning!” – sagde Rudolph og sukkede.

”Lad du kun mig være hedning!” svarede Sigurd – ”jeg er dog lykkeligere, end du, og i een ting i det mindste er jeg også bedre. Jeg hader ikke som du de uskyldige underjordiske og det gør mig ret ondt at den lille Surting har forladt os, men det er din skyld. Du ser jo altid til ham som du ville sluge ham på stedet. – Du bliver dog ikke vred på mig, Rudolph! Jeg kan godt lide den lille pudsenmager¹, men du er mig dog kærest af alle og kunne jeg kun bringe dig til bedre tanker om de underjordiske, ville jeg endnu holde mere af dig”.

”Ti stille med dem!” – sagde Rudolph – ”de var min faders dødsfjender og jeg skal hade dem så længe jeg lever, men jeg gruer for din salighed, Sigurd! Dværgene har blindet dit øje for den evige himmel og forgyldt jorden og dens tomme herligheder så falskeligt for dig at du begraver din sjæl i støvet og søger her klenodiet som funkler evigt blandt himmelens stjerner” – –

”Bliv ikke vred, kære Rudolph!” – afbrød Sigurd sin begejstrede ven – ”men lad os blive ved jorden! Så snart vi slår på den stræng, flyver du mig altid for højt. Lad mig kun gå min egen gang og gå du din! Men lad os følges ad så længe som muligt! Den herlighed, du drømmer om begynder jo dog kun først når denne har ende. Vil du så tage mig med dig, skal du have Tak; men følg nu kun med mig, min gode Ven! for her har jeg hjemme, seer du, og skal der blive Noget af os Begge, maae vi ikke spilde Tiden med Snak!”

¹ Person, der har lystige, pudsige indfald; komediant; klovn, etc.

Rudolph sukkede og tav, men mærkede vel at det endnu ikke var tid at tænke på nogen alvorlig sindsforandring med hans hedenske ven. Han stod endnu som et nyskabt menneske i denne verden og elskede den barnligt som sit himmerig. Men nu mærkede de begge at de var faret vild. Det var endnu ikke dag og hvorledes de så end red, kom de stedse tilbage til Rispebjerg.

Sigurd lo og sagde: ”Det er vist et puds af de underjordiske!” – sagde han – ”skal vi besøge dem? Rudolph, du skal se, de modtager os gæstfrit og giver os lommen fuld af diamanter til rejsepenge!”

Rudolph svarede intet, men så stift hen for sig som havde han set syner. ”Skynd dig og følg mig, Sigurd!” – råbte han spændt – ”nu er jeg på den rette vej!” – I det samme gav han hesten tøjlen og fløj så hurtigt af sted at Sigurd havde møje med at følge ham. Først da solen stod op, standsede Rudolph sin hest og da nu Sigurd nåede ham og spurgte hvorfor han havde redet så stærkt, så Rudolph hen i luften, foldede sine hænder og sagde: ”Tak for vinket, fader! I dit spor går vejen til lyset. – Så du ham ikke? Sigurd!”

”Hvem?” spurgte Sigurd forundret.

”Den høje mand på den hvide hest som stedse red foran os i natten og vinkede os bort fra Rispebjerg og de koglende bjerggænder”.

”Det maa du have drømt – Jeg har ingenting set uden støvet fra din hest; det hvirvlede underligt om dig i måneskinnet, men bag os hoppede nogle lystige småluer¹, som jeg tit vendte mig om til og fornøjede mig over og havde du ikke kaldt så ofte på mig, havde jeg gerne redet tilbage for at betragte dem nøjere”.

”Det var din lykke du fulgte mig!” – sagde Rudolph alvorligt – ”Hine luer havde ført dig i afgrunden”.

Nu hørte de hestetrav bag ved dem. Det var Surting som på sin lille grå sok indhentede dem. ”I har da ret haft hastværk” – sagde Dværgen – ”I kunne dog gerne biet efter mig mens jeg tog afsked med venner og frænder”.

Sigurd var glad ved at se dværgen igen, men Rudolphs åsyn blev mørkt. – ”Hans venner og frænder – tænkte han – ”hvem er det vel andre end de underjordiske?” – Surting bragte en gylden lut med sig. Den rakte han til Sigurd som takkede ham venligt for den skønne gave og straks begyndte at prøve den så godt det lod sig gøre til hest. Nu tog dværgen en guldheftet dolk frem besat med kostbare ædelstene og ville række den til Rudolph; men han vægrede sig ved at modtage den: ”Det er formodentlig mage til Ulfsons” – sagde han.

”Den er i det mindste ligeså god” – svarede Surting – ”og vil du bære den, skal det være mig kært”.

Rudolph så mistænkeligt på ham: ”Behold selv din forheksede dolk! Du kan trænge til den, dværg! Men jeg kan med Guds hjælp forsvare mig uden slige våben”.

”Som du vil!” – svarede Surting og gemte sin dolk – ”jeg seer nok du har ingen god tro til mig, men så længe Sigurd er din ven, er jeg det også og skal være dig lige så tro og lydig som ham”.

”Vil du tjene mig i noget, dværg!” – sagde nu Rudolph i en mildere tone – ”så hold dig så langt fra mig som muligt hvis du endelig vil følge med os! Jeg kan ikke godt lide

¹ventet

dine grimasser må du vide, men for Sigurd kan du jo gøre dig så lystig som du vil! – han holder meget af dig og dine lige”.

Surting tav og adlød, men Sigurd havde ondt med at holde sin uvilje tilbage. Dværgen red nu bestandigt bag efter Sigurd og tog sig nøje i vare for at komme den strenge Rudolph for øje. Men når han eller Sigurd ønskede noget, var puslingen straks ved hånden og søgte ved tusinde småtjenester at være dem til behag. Rudolph fortrød i sit hjerte at han havde talt dværgen så hårdt til, men han kunne dog ikke se ham uden afsky, og hans faders advarsel mod de underjordiske syntes han altid at høre hver gang hans hjerte ville tage dværgen i forsvar og han trods sin modbydelighed for den lille vanskabning måtte smile over hans tjenstfærdige travlhed.

Nu holdt de to venner råd over hvad de skulle tage sig for i verden. Sigurd ville helst rejse verden igennem på eventyr, men Rudolph stemte for at gå til Sjølund for i kong Valdemars tjeneste at komme i kamp med hanseater og vender og hævne sin faders og de bedste burgunderholmeres død på de vilde sørøvere som endnu førte drager og afgudsbilleder på deres vikingeskuder.

”Vel an!” – sagde Sigurd – ”Det tog gør jeg med dig! Vi vil troligt dele fare og ære sammen, men når vi så har vundet heltenes krans, så må du følge med mig i den vide verden. Dér vinker mig tusinde andre kranser og jeg har lyst til at gribe dem alle. Når jeg har sørget for eftermælet – da vil jeg ganske leve for livet og det skal du gøre med. Den skønne Elna skal du ikke gå og sukke for, men ved du hun holder af dig, nu vel! så tag hende da – med list eller magt og lad det koste hvad det vil. Jeg skal også gerne være med på det tog.”

”Bravo Sigurd!” – sagde Rudolph og rakte ham sin hånd – ”du mener det godt og ærligt med mig, men min kærlighed forstår du dig ikke på og hvad der er helligst og højest for mig, er endnu som en lukket bog for dig”.

”Det kan vel være! – men se dog, Rudolph! Nu er vi jo alt ved havet. Hør hvor herligt det bruser os i møde. Hvor det må være lystigt at tumles derude og komme til fremmede lande.”

– De gik straks om bord på en snekke som just lå sejlefærdig og da Vinden rask udspilede de bugnende sejl, og snekken fløj med dem som en fugl over dybet, da sad Rudolph ved bagstavnen og så tilbage på den elskede klippeø hver hans vugge gik og hans fædres gravhøje stod og hvor hans elskede nu sad ene hos sin moder og tænkte på den kære forsvundne gæst. Burgunderholms klipper forsvandt nu mere og mere for Rudolphs øjne. Han rakte endnu engang sine arme ud mod de flygtende kyster. ”Farvel, Burgunderholm, far vel, skønne Elna!” – hviskede han bevæget og stirrede på bølgerne, som berøvede ham det sidste glimt af hans barndoms ø og hans første kærligheds paradis.

Dværgen var ikke nær så lystig på søen som på landjorden. Han sad i førstningen ganske stille på en rorbænk og krøb sammen. Derfor havde Ulfson også mangen gang straffet ham forgæves, men når han fik ro til at besinde sig, blev han snart igen så rask og dristig at han klavrede¹ som en kat på master tovværk. Endnu stred han kampen med sin narturlige vandsky. Imidlertid stod Sigurd ved forstavnen, med sin gyldne lut i hånden, og glædede sig kosteligt over den raske flugt. Jo stærkere vinden greb i sejlene og jo højere

¹ ☞: kravlede eller krøb

bølgerne hævede ham, jo livligere tindrede hans øjne og da snekken nu fløj som en pil for den svingende kuling, greb han muntert i strengene og sang:

”Herlige hav!
Ved din svulmende barm har jeg hjemme –
Vældigt mig kalder din brusende stemme,
er dit skød end tusinders grav.
Dine bølgede strømme
tilhviker i flugten mig venlige drømme.
Til fjerne strande,
til fremmede lande
du vugger mig mægtigt på gyngende stav
og bærer mig højt i din favn”.

Medens Sigurd således sang så han en dejlig kvinde hæve sig halvt op over bølgen ved forstavnen. Hendes øjne var blå som havet og barmen var hvid som bølgerens skum. Af forundring og glæde over det fortryllende syn tabte han lutten af hånden. Nu hørte han den tone fra bølgerne og den skønne havpige sang med rørende stemme:

”Jeg kunne mig glæde
som du over livet på jorden –
Jeg kunne lyksaligt dens blomster betræde,
ak! hvis jeg din søster var vorden;
nu svømmer jeg ensom fra kyst og til kyst
og gemmer dit billed i trofaste bryst.

Jeg så dig dernede –
Jeg hørte din livsglade stemme –
Min fred er forsvundet, men ikke min glæde,
og nu skal jeg aldrig dig glemme!
Du gav mig din strengeleg, gylden og skøn –
Ved den skal jeg synge og klage i løn.

Kun du skal det høre
i natten når havet er stille,
når svævende småskyer månen omsløre,
når stjerner på havfladen spille!
Og har end dit billed mig røvet min ro –
Jeg danser på bølgen dog når du er fro!”

”Hvad fattes dig? Sigurd!” – sagde Rudolph som så ham stå på forstavnen med blussende kinder og armene udbredt mod havet som havde han i sinde at styrte sig i bølgerne – ”Du svimler jo! Tag dig i agt!” – i det samme ilede han til og greb ham ved armen. ”Hvi lod du mig ikke springe?” – sagde Sigurd – ”nu er hun borte”. ”Hvem?”

”Ih, hvem anden end den dejlige jomfru som sang så smukt for os og spillede på min lut. Hørte du ikke hvor lifligt hun sang?”

”Nu er det dig som drømmer! Jeg har ingen hørt synge uden dig, men hvor har du gjort af din strengeleg?”

”Hun tog den jo med sig og hun må gerne beholde den! Så har hun dog en erindring om mig. Jeg ser hende måske aldrig mere”.

”Er du gået fra forstanden, Sigurd? Jeg forstår jo aldrig et ord af hvad du siger. Har du tabt din lut i havet? Nu, så lad den kun sejle! Den Dværgegave så jeg også nødigt i din hånd. Den har allerede gjort dig halvt forrykt i hovedet mærker jeg og hvad du sang før, klang mig også noget underligt. Du er blevet forelsket i havet, troer jeg og gør det i din indbildning til en pige. Du sang allerede før om dets favn og svulmende barm og havde jeg ikke holdt dig fast, var du vel end også sprunget ud for at omfavne det”.

”Det var hverken nogen drøm eller indbildning!” – sagde Sigurd – jeg så hende tydeligt. Det var en dejlig havmø. Jeg ser aldrig på jorden hendes lige”.

– Arme Sigurd! Du er ikke indviet til lysets rige ved den hellige dåb og dit hjerte og øje er åbent for alle slags blændværk af mørkets koglende¹ ånder. Hvis din sjæl og din salighed er dig kær, så søg frelsens vej mens den endnu står dig åben og luk øjet for de bedragerske billeder som alle vegne vil nedlokke dig i afgrunden!”

Sigurd hørte ikke hans ord, men stirrede endnu bestandigt ud i havet og syntes at høre luttens tone mellem bølgerne langt borte. ”Ser du da ikke heller manden hist med det store, grønne skæg?” spurgte han og pegede på en skikkelse som nu hævede sig op over havfladen og som Rudolph holdt for et usædvanligt sødyr; men det kom nærmere og nu syntes Rudolph også at se et menneskeansigt og et langt skæg. Da tog han sit sværd, truede med hæftet og råbte: ”Vig fra os, onde vætte²! Med os har du intet at skaffe!” I samme øjeblik forsvandt den skæggede mand, men Sigurd havde set at han truede og nu blev havet så uroligt og søfuglene skreg så ængsteligt og flagrede så tæt om skibet at skibsfolkene frygtede for uvej. Snart begyndte det også at storme således at masten gik overbord og havde sikkerlig knust Rudolphs hoved, havde Sigurd ikke revet ham til side. ”Ser du!” – sagde den lystige ungersvend – ”så nær havde det været ude med dig. Du kunne også have ladet være med at true! De godtfolk i havet er mægtigere end vi” – –

”Men kan dog ikke krumme et hår på vort hoved når Gud er med os” – med disse ord bøjede Rudolph sit knæ for at bede.

”Denne gang var det dog mig som hjalp dig!” – svarede Sigurd og lo.

Da blev Rudolph så vred at han med sin faders hele kæmpestyrke greb Sigurd i brystet og havde nær i sin harme kastet ham ud over bord. Surting kom allerede styrtende til for at hindre det, men i samme øjeblik lå Rudolph i Sigurds arme og tårerne rullede ham ned over kinderne. Men Sigurd lo endnu højere end før og sagde: ”Jo, – du har vistnok den rette tro. Du vil drukne din gode ven i samme øjeblik han redder dit liv!”

”Sigurd!” – sagde Rudolph – jeg kan elske dig som min øjsten, men kommer du mig endnu en gang således, står jeg dig ikke inde for noget”.

Under denne hele strid lå skibsfolkene på knæ og læste bønner. Skibet havde de allerede overgivet til stormen og de rasende bølger og de ventede hvert øjeblik at forgå,

¹ ☉: kogleri; brugen af overnaturlige midler til at frembringe eller fremkalde noget; øve trolddom; trylle (jf. ODS)

² Ifølge folketroen: overnaturligt væsen i menneskeskikkelse, som lever i naturen... (jf. ODS)

dværgen var den eneste som endnu tænkte på redning. Han fløj som et eger fra det ene tov til det andet og havde øje med alt, lod sig heller ikke længe sinke ved vennernes strid; men så snart han så dem igen i hinandens arme, var han atter ved roret og tovene og ordnede alt som en gammel, søkyndig skipper. Nu kom også Rudolph og Sigurd ham til hjælp og ved fælles anstrengelse bragte de det endelig så vidt at skibet dog ikke forgik i rum sø, men satte til på kysten af Ryland¹.

Midt under denne tummel var Sigurd så fornøjet over disse nye og usædvanlige optrin at han sang og lo jo mere det stormede og jo højere skibsfolket skreg og bad. ”Herlige hav!” – sang han – ”ved din stormende barm har jeg hjemme”. Men nu stod skibet på grund og adsplittedes for de rasende bølger. Dværgen og skibsfolkene svømmede i land. Rudolph sprang nu også over bord, men Sigurd stod endnu på den sidste del af vraget og huskede nu først at han ikke kunne svømme. ”Spring ud!” – råbte Rudolph – ”Jeg skal med Guds hjælp svømme for os begge!” Sigurd sprang leende ud; den stærke Rudolph tog ham på ryggen og svømmede heldigt med ham til kysten.

5. Kapitel

Medens de var i færd med et ryste vandet af sig og skibsfolket opfiskede hvad bølgerne drev til land af det strandede gods, så de langt borte en mængde indbyggere samle sig dog som det lod til ikke for at komme dem til hjælp, men snarere for at overfalde og plyndre de skibbrudne, thi de var bevæbnede med hellebarder² og spær³ og de hedenske rylændere af hvilke der endnu var mange på øen som var såre vilde og grumme og ikke var bekendt for deres gæstfrihed, men alle søfarende tog sig nøje i agt for at komme deres berygtede kyster for nær.

”Havde vi kun vore våben!” – sagde Sigurd – ”men de ligger jo på havsens bund, og hvad skal vi udrette her med de blotte hænder? Det vil blive en pudsigt strid”.

”Her maa Gud stå os bi!” – sagde Rudolph – ”lad os imidlertid gøre hvad vi kan!” Nu bevæbnede hele mandskabet sig efter Rudolphs opmuntring med sten og opdrevne vragstumper. Således udrustede modtog de fjenden som med overlegen styrke styrkede over dem. Sigurd og Rudolph slog vel mangan rylænder for panden, men overmagten var for stor og i et øjeblik lå alle skibsfolkene udstrakt på strandbredden. Dværgen gik under hele striden og fiskede i vandet efter det strandede gods. Han og de to venner var nu alene tilbage. Disse stred endnu fortvivlet mod den overlegne fjende. Da kom dværgen pludseligt springende med et horn i hånden som han før end skibbruddet havde båret om sin hals. Han satte det straks til munden og blæste af al magt og i samme øjeblik tog alle rylænderne flugten som slagte af en dødelig skræk.

Rudolph og Sigurd så forundret efter de flygtende og da hornets skingrende lyd også angreb dem med en slags rædsel som var dem ubegribelig, vendte de sig om hvor lyden kom fra og så nu dværgen som med hornet for sin store mund og med oppustede kæber⁴ blev ved at tude af alle kræfter så længe han kunne øjne de flygtende fjender.

¹ ???

² Drabelige stikvåben

³ lanse

”Atter trolddomskunster!” – råbte Rudolph harmfuldt, rev i det samme hornet af hånden på Surting og kastede det i sin fromme iver langt ud i havet. – ”Før vil jeg falde her for hedningernes hånd, og dø som en ærlig stridsmand end frelse livet på den måde!”

”Om Forladelse!” – sagde Surting – ”Jeg troede det var bedre jeg blæste de karle et stykke end at lade dem slå jer ihjel, men det kan ske tidsnok endnu når de kommer igen”.

”Hvorfor kastede du det sælsomme horn bort?” – sagde Sigurd. – ”Vi kunne vel have det nødtigt her og bruge det uden skam så længe vi har ingen andre våben. Jeg gad dog nok også set den tingest!”

Rudolph hørte ikke hans ord. ”Gjorde jeg dig din ret, dværg!” – vedblev han i sin hidsighed til Surting – ”og du ikke var sådan en pusling så kastede jeg nu dig bag efter dit forheksehorn”.

”Så fik du med mig at gøre” – fór Sigurd op – ”nu har Surting to gange frelst vort liv og vi skylder ham i det mindste så megen taknemmelighed at vi lader ham beholde sit i ro”.

Rudolphs hidsighed lagde sig noget da han mærkede, Sigurd blev vred, og han syntes næsten også selv at han var ubillig mod dværgen skønt dette sidste kunststykke med hornet bestyrkede ham end mere i hans mistanke til dette forunderlige væsen. – Dværgen gik til side og Rudolph betroede nu Sigurd i mindelighed sine betænkeligheder over Surtings koglerier og mente at med slig rejsefælle kunne intet tog lykkes. Men Sigurd var så langt fra at regne dværgen noget til onde at han meget mere priste hans kløgt og kunst og fandt det lige så morsomt som nyttigt at have sådan en pudsensmager¹ med sig. Imidlertid havde dværgen travlt med at gøre ild og tænde blus ved tranden for et tørre de våde klæder og måske på denne måde at give et nødstegn for de søfarende som muligvis kunne komme dem til Hjælp.

Uvejret havde lagt sig og langt borte så man skibe i søen men som alle lod til at styre Ryland forbi. Sigurd og Rudolph var imidlertid udmattede af kampen og de udstandne besværligheder. De trængte højlgt til forfriskning, men der var intet reddet til at stille hunger og tørst med og at søge det højere oppe i landet hos de fjendtlige øboere var ikke rådeligt. Da nøden var størst tog Dværgen hemmeligt hint underlige billede frem som han havde taget fra Ulfson og gik tilside dermed. Straks efter kom han igen. Han bragte et sølvfad med sig fyldt med kostelig spise og satte det på en sten foran Rudolph og Sigurd, tilligemed to flasker fortræffelig vin. ”Du er en brav karl!” – sagde Sigurd fornøjet og uden at spørge eller betænke sig videre tog han straks fat på maden og vinen og lod den smage sig vel tillige med Surting, men Rudolph rørte ikke derved: han tav og så bekymret på Sigurd.

”Hvad skal nu det betyde?” – spurgte Sigurd – ”du spiser jo ikke og før var du nær ved at dø af sult”.

”Det vil jeg heller” – svarede Rudolph – ”end være til gæstebud hos Satan”.

Er han en slet vært?” – spurgte Sigurd og blev ved at spise – ”Jeg har aldrig hørt tale om den Mand før, men hvad har han hermed at gøre?”

– ”Det må Surting bedst vide! En forhekset mad er det du spiser hvorfra den så er kommet og bliver den ikke til sten eller gift i dine indvolde, skal det være mig kært, men din sjæl var bedre faren hvis du hungrede med mig”.

¹ Pudsig, vittig og underholdende person

”Det er en af dine gamle griller!” – sagde Sigurd – ”Hvad kommer det min sjæl ved hvad jeg spiser og drikker? Det er jo kun mavens sag og at det hverken er sten eller gift, kan jeg nok mærke”.

Forgæves søgte Sigurd at overtale sin hungrige ven til at sætte alle betæneligheder til side og ikke slå vrage på naturens gaver fordi de var kommet på en usædvanlig måde. ”Dersom brødet voksede bagt op af jorden og fuglene fløj stegte ned på bordet for os” – sagde han – ”ville du så aldrig spise, Rudolph? Nu, som du vil da! For mig må det gode komme hvordan det vil når det kun kommer. Hvorledes kornet kan vokse op af jorden, er mig lige så forunderligt som alt dette”.

Rudolph tav og gik op på en høj hvorfra han kunne se langt ud over havet. Der kastede han sig på sine knæ, rakte hænderne mod himlen og bad medens Sigurd og dværgen var lystige ved vinen og den velsmagende ret hvoraf de dog levede så meget, som Rudolph kunne styrke sig med hvis han skulle betænke sig når han kom igen. – Nu så de ud over havet og så et skib for fulde sejl nærme sig kysten. Tre krigsmænd roede i land på en båd og da Sigurd og dværgen ilede dem i møde, fandt de Rudolph allerede i de tre fremmedes arme. – Det var hans tapre brødre som var på vejen til et tog imod sørøverne, men ved stormen var deres skib drevet bort fra Valdemars øvrige flåde og da de så bålet på kysten, havde de styret til land for at se hvad det skulle betyde. – Da Rudolphs første glæde nogenlunde havde sat sig og han atter og atter havde omfavnet de kære brødre og givet og besvaret over hundrede spørgsmål så mærkede han først hungeren igen og fik den nu snart tilfredsstillende uden at have nødig at tage sin tilflugt til Surtings forhadte retter. Brødrenes tørre skibskost forfriskede hans kræfter og det første, han tænkte på igen var våben. Derfor havde Sigurd dog allerede sørget. Han var straks blevet fortrolig med den stærke Eisten, den ældste og største af Rudolphs brødre hvis skæggede vildmandsansigt med de mange skrammer og hvis kæmpestore vækst straks tiltrak sig hans opmærksomhed. Medens Sigurd betroede ham sine store fremtidsplaner og Eisten glædede sig over Sigurds lyst til dristige foretagender til våben og ledingsfærd¹, og igen fortalte ham hvor han havde fået enhver af sine skrammer – sørgede Rudolph, med Guttorms og Halfdans hjælp for at få ligene af de faldne skibsfolk i jorden og da ingen kristen præst var til stede, fremsagde Rudolph selv med hjertelig højtidelighed, de hellige ord hvormed de kristne indvier deres døde til opstandelsen, men dværgen havde han først befalet at gå til side. Da gravhøjen var opkastet, fortalte han nu brødrene sin beslutning om at gå i Valdemars tjeneste tillige med den raske Sigurd som han gav et herligt vidnesbyrd, men beklagede alene at han var så hårdnakket en hedning. Også for Surtung udbad han sig en plads på Skibet, men fordulgte ikke sin mistanke til dette underlige halvmenneske som han mod sin vilje dog fandt, at han skyldte taknemmelighed.

Guttorm og Halfdan var store og stærke som Rudolph, men ingen af dem kom dog i kæmpeudseende Bonahvedes førstefødte, den barske Eisten, nær. Hans styrke syntes ofte, især når han længe havde været i ro at strømme over som den vilde, dæmmede flod der sprænger sine grænser og da var han et farligt menneske for ven som for fjende. Mangan gang lod han selv sine brødre binde sig når han mærkede at bærsærkerraseriet kom over ham og der ikke var fjender nok ved hånden til at udrase iblandt. Den forsigtige Guttorm

¹ krigsfærd; krigstog

havde derfor altid en stærk jernbøjle med sig til dette brug, thi det stærkeste skibstov var som en sytråd for Eisten når han blev vred. Men Halfdan havde en mildere måde at tæmme vildmanden på. Han var skjald og havde altid sin harpe med sig i krigen. Til den besang han de faldne helte og med den opflammede han de kæmpende når striden var nær; men gik Eistens raseri for vidt og selv Guttorms bøjle ikke hjalp, da greb den blonde Halfdan stundom i sin harpe og sang vuggesangen for ham som hans moder havde sunget i hans barndom og når Eisten hørte den, rullede tårerne ofte ned over vildmandens sortskæggede kind og han blev mild og stille som et barn.

Da nu Eisten rigtigt hørte hvorledes rylænderne havde overfaldet Rudolph og Sigurd for at plyndre de værgeløse skibbrudne og at de nyligt begravede skibsfolk var ihjelslagne af nogle hedenske øboere, så begyndte blodet at koge i kæmpen, og øjnene rullede allerede frygteligt i hovedet på ham. ”Lad mig få dem fat og hævne jer!” – råbte han – ”eller det går ud over jer selv at I har bragt mig i harnisk forgæves!”

Guttorm tænkte allerede på at spænde ham i bøjlen, men i det samme så de fjenden langt borte som nu nærmede sig igen i langt større mængde og lod ikke denne gang til at ville lade sig skræmme af nogen dværg eller tom lyd. For at døve enhver fremmed trolddom førte de nu deres store afgudsbillede imellem sig og hvor det var med dem, frygtede de hverken ild eller sværd.

”Nu kan du ikke rase stærkt nok, Broder Eisten!” – sagde Guttorm – ”der kommer over hundrede rylændere og vi er kun fem mand stærke, for puslingen dør kan vel ikke slås med andre end fluer, men vi skal gøre vort bedste og Rylænderne skal dog fornemme, i hvordan det går at det er Bonahvedes sønner som gæster dem!”

”Det skal de!” – råbte Eisten og knugede sværdet i sin hånd – ”lad os gå dem i møde!”

”Ja vel! Lad os gå dem i møde!” – råbte Sigurd, Rudolph og Halfdan på en gang og drog allerede deres sværd.

”Nej, kække brødre!” – sagde Guttorm – ”her skal vi stå som en mur og tage imod dem som Mænd, så har vi ryggen fri mod havet og de kan ikke omgå os eller afskære os fra båden og snekken”.

Alle måtte billige Guttorms kloge råd skønt kenderne blussede på dem alle af kamplyst. Selv den vilde Eisten fandt sig deri ”Som I vil!” – sagde han – ”jeg kan endnu holde mig en liden stund, men jo længere de lader os vente, jo grammere¹ bliver jeg dem. Syng os sværdkvadet, Halfdan, at de kan høre vi er vågne!”

Og nu sang Halfdan høit mens brødrene slog på deres skjolde:

”Blink fro, du pandekløver god!
Kling højt på skjolderand!
Snart skal du drikke røden blod
i kamp på fremmed strand!
Syng lysteligt i højen sky
som ravnen over val!
Snart skal du høre våbengny²

¹ ☺: gram; vrede

² ☺: våbenbrag

og snart du flyve skal!

I kæmpehånd fra bryst til bryst
du flyve skal med lyst!
Og spørger nogen hvo dig svang,
så svar kun hvas med vældig klang:
Jeg kommer fra en liden ø,
men den jeg rammer han skal dø.
Og Bonahvedes søn mig svang –
fornem det på min klang!”

Under Halfdans sang styrtede rylænderne hujende imod dem og han sang endnu, da kampen begyndte og han fældede sin første mand. Nærmest ved ham stred Rudolph hos Sigurd og nedlagde mange, men ved den rasende Eistens side stred Guttorm med sindighed og rolig kraft og passede nøje på at ikke brødrene blev adskilt eller omringede når Eisten som sædvanligt styrtede frem som i blinde og mejede hoveder af med sit store sværd som aks med leen. Dværgen holdt sig altid i nærheden af Sigurd som stred muntert og bravt blandt de tapre brødre. Flere gange var han vel nær ved at overmandes, men da listede Surting sig frem og kastede rylænderne blændstøv i øjnene, dog tog han sig vel i vare for at nogen så det, thi Rudolph havde strengeligt forbudt ham at tage mindste del i kampen.

Forbavsede over den uventede og rasende modstand begyndte rylænderne nu at råbe på deres afgud og æske ham til hjælp med vilde sange og underlige gebærder, men da styrtede Rudolph frem og bemægtigede sig afgudsbilledet som han i samme øjeblik kastede på bålet og da luen slog højt op over det, fløj en ravn pludseligt op som kom den fra bålet og fløj skrigende bort over rylændernes hoveder. Med et raseri uden lige styrtede nu de forbitrede hedninger mod Rudolph, og trods den mandighed hvormed han stred, og trods den tro Sigurds og Halfdans anstrengelser var han dog til sidst blevet overvældet af mængden dersom ikke Eistens store slagsværd havde skaffet ham luft. Han og Guttorm fór midt ind blandt rylænderne og huggede ryg mod ryg til alle sider. Eistens sværd holdt ikke op at suse så længe der var en fjende tilbage. De få som ville redde sig ved flugten, indhentede han ved kæmpeskridt og huggede dem rygbenet over. Da denne jagt var endt, kom han roligt tilbage til brødrene og hvilede sig på det blodige sværd. ”Kast nu ligene på bålet!” – sagde han – ”og lad de hedningkroppe gå samme vej som deres forbandede afgud! – Du er en brav karl, Rudolph! Jeg har ikke kæmpet i lag med dig før i dag, men Bonahvedes blod koger også i dine årer mærker jeg, og du er nær ved at gøre os andre til skamme”.

”Havde Herren ikke hjulpet os ved dig, Broder Eisten!” – svarede Rudolph – ”havde vi nok alle ligget her uden hoveder i dag, men hvad siger du da om Sigurd?”

”Han kunne være vores broder” – svarede Eisten – ”og det er skade han ikke er det. Kom, knøs! Lad mig række dig broderhånd!”. Med disse ord gav han Sigurd så vældigt et håndtryk at blodet sprang ud af hans neglerødder, men Sigurd forandrede ikke en mine derved.

Da nu ligene var brændt og de faldne rylænderes våben var opstablet på kysten til et sejrstegn, steg de alle i båden og da sejlet udspilede for de muntre vinde og heltesnekken gled stolt forbi kysten og den glinsende våbenhøj, greb Halfdan i sin harpe og sang:

”Sejrstegn på hedningkysten!
Hellebarder! Blanke Spær!
I var med i kæmpedysten,
men hvor er jer heltehær?
Stormen med dens aske leger,
flammen spiller om dens ben.
Kommer did en ensom jæger,
ser han ingen bautasten.

Våbenhøjen skal han finde,
lede om de faldnes spor,
når for alle verdens vinde
de er vejret bort fra jord.
Rylands afgud er fortæret,
ravnen skriger over val.
Her har kristenhelte været!
Fremmed sømand juble skal.

Kæmpesønner! Brødre gæve!
Fort til større manddomsværk!
Rask som ørne vi os hæve!
Flugten være høj og stærk!
Brave helte hånd vi række!
Stærke broder! Vær og from!
Dans til sejr, brodersnekke!
Fra Burgunderholm du kom”.

6. Kapitel

Medens Rudolph nu med Sigurd og sine tapre brødre på den hurtige snekke indhentede Valdemars flåde og beredte sig til en alvorlig kamp mod sørøverne, sad Elna hos sin moder på Ulfsons prægtige borg og smilede ofte for at skjule de elskovstårer som siden Rudolphs besøg og pludselige bortrejse så ofte glinsede i hendes skønne, livlige øjne. Men Marnas ømme moderblik skuffedes ikke af de flygtige smil og snart lå datteren grædende ved hendes hjerte og tilstod hende hvad hun allerede vidste. ”Tab ikke modet, mit Barn!” – sagde den trøstende moder – ”Har han dig så kær at han vovede sit liv for at se dig, så vil han vist ikke glemme dig i fjerne lande og vi ser ham visselig igen når gunstigere tider kommer. Har han end ikke åbnet sit hjerte for dig med ord, så har hans

blik dog sagt så meget at selv jeg forstod det og Bonahvedes søn kan jeg ikke mistro. Hans ædle sjæl taler klart i hans øjne. Deres stumme tale skuffer dig ikke”

”Tak, du gode moder!” – sagde Elna og rødmede – ”du kender mit inderste hjerte og ved så kærligt at sige mig alt hvad jeg selv ville sige hvis jeg havde ord til hvad jeg føler i disse dage. Den ædle Rudolph holder vist meget af din Elna, moder! – O! såre meget; men fader hader ham jo til døden og han kan vist aldrig komme her mere. Nu er han vel endog gået i krigen. Det tror jeg vist var hans beslutning. Han taledede så varmt om den nye, store Valdemar og hvor herligt det måtte være at tugte venderne under det gamle himmelfaldne korsbanner”.

”Vi vil bede for ham,” – sagde Marna – ”så kommer han nok med sejr igen. Også for hans følgesvend vil vi bede, den muntre, lyshårede Sigurd. Ham lagde du nok slet ikke mærke til, Elna! Han forekom mig som et venligt billede fra kære forbigangne tider. Når jeg så på ham, blev jeg så underligt til mode som om mit hjerte havde kendt ham for længe siden. Sådan har jeg drømt mig at din broder måtte se ud som de grumme underjordiske berøvede mig. Ak! Hvorfor kunne jeg ikke omfavne ham og kalde ham søn? Men det var vel kun en drøm. Min elskede førstefødte ser jeg vist aldrig i denne verden – Gud ved om jeg ser ham hisset. Han blev mig jo røvet før han var indviet til det evige liv”.

”Græd ikke, du gode moder!” – sagde Elna og kyskede tårerne bort af den fromme Marnas himmelblå øjne – ”Du ser vist min broder igen hvis han lever og hvorfor skulle de underjordiske vel have dræbt et uskyldigt barn?”

”Det måtte de dog hellere” – sukkede Marna – ”end opdrage ham i hedenskab og ugudelighed”.

”Men er de underjordiske da så onde?” – spurgte Elna – ”dersom Surting som du jo tror er et af deres børn som de har lagt i vuggen for dig i stedet for min broder, så kan de dog vel ikke være meget værre end han. Rigtignok ser han vanskabt og hæslig ud og driller pigerne slemt i stegeret¹ når han er hjemme og de lader ham høre at han er en dværg, men han er dog med alt det en godmodig lille spøgefugl og jeg har aldrig rigtigt kunnet blive vred på ham. Han har rigtignok tit stjålet mine sko under bordet, forstemt min lut og lagt skadeæg i reden til mine duer, men da jeg græd over min nye elfenbens væverspole som du nok husker han havde gjort sig en tandstikker af, så gav han mig jo den smukke guldspole i stedet og jeg har aldrig vævet så hurtigt og kønt som siden jeg fik den. Med den har jeg i dag fået Rudolphs billede færdigt. Det ligner ham herligt og ser ud som det var malet. Du skal siden få det at se, moder, men du må love mig at tie stille dermed for fader. Surting har jo også været god mod Rudolph og det unge menneske du holdt saa meget af, og skaffet ham bort herfra, da Fader var saa vred. Se! det var jo dog kjønt af Surting, og at han intet ondt eller haardt Hjerte har, mærkede jeg tidt naar jeg spillede og sang: han græd jo altid hver Gang jeg sang Visen om den stakkels Havfrue, som han selv har lært mig. O! du må tro, moder, de underjordiske er ikke så slemme hvis ellers Surting er en af dem og der ikke er to slags som jeg næsten skulle tro efter alle de underlige ting man fortæller om dem”.

”Vogt dig, mit Barn!” – sagde Marna – ”og bed flittigt de bønner jeg her lært dig! du står ellers i fare for at lære dette tvetydige folk alt for vel at kende. Har de aldrig vist sig for dig i drømme?”

¹ både bryggers og køkken

”Da jeg var lille” – svarede Elna – ”har jeg ofte drømt om nogle små, venlige væsener som legede og dansede om mig, men det har jeg altid troet var de små gudsengle, hvor om du har fortalt mig så meget smukt og det sagde du også dengang selv da jeg fortalte dig det. Natten før hin dag Rudolph besøgte os, drømte jeg også om sådant noget, men kan ikke ret huske hvad det var. Så meget ved jeg kun at jeg snart blev glad derover og snart igen bange, for nogle så mildt til mig og dansede og de var hvide i ansigtet, men havde rigtignok store hoveder og små ben lige som Surting. Andre syntes derimod vrede på mig og truede og de syntes mig var sorte i ansigtet!”

”Hvad havde du tænkt på den aften da du lagde dig til at sove?” – spurgte Marna.

På Rudolph, kære moder!” – sukke Elna og rødmede og Marna formanede hende nu til altid at indslumre med gudfrygtige tanker og ikke glemme Gud for noget menneske. Hun læste også sin aftenbøn først hver gang hun gik til sengs, men sov dog altid ind med tanken om Rudolph og hvad han havde sagt til hende fra den første gang hun så ham til han sidst forlod hende, og af ethvert af hans ord ville hun så gerne udfinde noget fortroligt og hjerteligt som også altid lykkedes hende. – En nat blev Rudolphs billede så levende for hende at hun slet ikke kunne sove, men henimod midnat blev hun ængstelig og kastede sig uroligt hid og did på sit leje. Det var lige som hun anede at Rudolph var i fare og at en ulykke forestod dem alle. Marna lå ved hendes side og syntes også at være urolig i drømme. Den beængstede Elna strakte allerede sin hånd ud for at vække hende, men holdt pludseligt inde og så med forundring at gulvet åbnede sig i sovekammeret og to små dværge, en mand og en kvinde, steg op af jorden. De var iført gyldne klæder og havde små guldkroner på deres hoveder. Deres hår var hvidt som sne, deres ansigtstræk gamle og rynkede. De havde et langt, sort flor i de små hænder, nærmede sig til sengen med langsomme skridt og så på den forbavsede jomfru med en kummerfuld, medlidende mine, og dværgekongen sang:

”På ravnevinger
sig ulykken svinger
over land, over sø –
Snart svæver den over vor klippeø.
Med tunge vinger den skal bortvejre
som støv fra jorden en menneskeslæggt.
Forgæves vor yndlingsø vi omleje.
Den store, mægtige hånd skal sejre,
som vælted over os bjergenes vægt.
Men vil du leve
til os dig betro!
I vor dunkle bolig du trygt skal bo
og døden skal svæve
med sorte vinge
over dit hoved mens ligklokker ringe
og ikke dig krumme et hovedhår.
Men når nøden bortgår
og velsignelsen kommer,
skal du opstå af jorden som blomsten i vår

blandt grave til livsglade sommer.”

– Han tav og dværgedronningen sang:

”Favre mø!
Du skal ikke dø.
Husk på os når nøden er stor.
Vi skal aldrig glemme
du trøsted vor yndling med søsterstemme
den gang han var fremmed på jord.
Nu må vi dig bringe
det sorte flor.
Indhyl dig i det, når klokkerne ringe
og sorgen er stor.
Når glæden genkommer
i timernes dans
og smilet genfødes i tåreglans,
da skal vi dig bringe i favreste sommer
din brudekrans.”

Nu bøjede de to sælsomme gæster deres kronede hoveder, nedlagde floret ved Elnas seng – og forsvandt på samme sted hvor de var steget op. Den ængstede pige lå ubevægelig endnu og så stift hen for sig. Hun syntes endnu at høre deres sørgelige sang under jorden og gyste ved det sælsomme varsel. Forgæves havde hun anstrengt sig for at tale til de underlige fremmede. Angsten havde bundet hendes tunge og hun var nu først i stand til at røre en hånd og vække den sovende moder hvem hun straks fortalte alt hvad hun havde set og hørt og til bevis på at det ingen drøm havde været tog hun det sorte flor op og rakte det til den forbavsede moder. ”Ja, det er kun alt for vist!” – sukede Marna – ”det har været de underjordiske og visselig en stor ulykke forestår os, men lad os berede os til at modtage med hengivenhed og tålmod hvad sorg og nød Gud end vil tilskikke os. Afgrundens hæere har ingen magt over os og hos dem vil vi ej heller søge hjælp eller trøst. Lov mig det, min datter, ja sværg mig det til med en hellig ed at du ikke vil tage din tilflugt til de underjordiske om nøden aldrig bliver så stor. Kun en er vor frelser i liv og i død. Når al menneskehjælp svigter, skal han dog bevare dig om hele verden så forgår for dine øjne. Sværg, mit barn, sværg at du aldrig vil betro dig til de underjordiske.”

”Ved alt hvad helligt er, moder. Aldrig!” – sukede Elna og sank grædende til moderens hjerte. – ”Så kan jeg dø roligt for dig når Gud vil,” – vedblev Marna og foldede sine hænder i den ømme datters favn. ”Du vil aldrig forglemme hvad din moder har lært dig og dig skal jeg visselig møde igen hvor alle frelste forsamles. Ak, kunne jeg kun håbe det samme om din broder og om din fader, din ulykkelige vildfarne fader – så skulle intet forstyrre min fred når disse øjne brister.” – Her kvalte tårerne den bekymrede hustrus stemme. Hun gruede for sin ægtemands salighed. Hun tog for evigt afsked med ham i sit hjerte og hendes hede tårer blandede sig med datterens.

”Måske min tid snart er udrundet” – vedblev hun med bævende stemme – ”også jeg har set underlige ting i mine drømme, men en trøstende stemme har jeg også hørt. Den

sagde mig at min førstefødte lever, at jeg engang har set ham og skal se ham igen i min sidste stund. Men hvorledes begriber jeg ikke, for han skal være langt borte når jeg seer ham. Hans hånd skal ikke tillukke mine øjne, men det skal din, min elskede Elna! — Græd ikke, barn! Vi vil våge og bede tilsammen til Gud adskiller os. Vi vil kaste al vor sorg på ham og han skal ikke forlade os i evighed.”

Under fromme bønner og sange tilbragte nu moder og datter denne ængstelige nat og da solen frembrød, gik de trøstigt til deres huslige sysler og ventede med tillid og fortrøstning det kommende. Men da flere dage gik hen og ingen ulykke hændte, lod de ængsteligheden fare og erindrede kun stundom hin varselsfulde nat som en ængstelig, forsvundet drøm.

Til Ulfson havde de intet hørt siden hans bortrejse, men snart bragte rygtet dem glade tidender om Rudolph og Sigurd som blandt de tapre brødre allerede var vundernes skræk og den store Valdemars stolthed.

7. Kapitel

Mange gange havde kong Valdemar allerede tugtet venderne til søs og den burgunderholmske brodersnekke havde altid været raskest til at entre. Havde Eisten først hugget sin lange trefork i en fjendtlig snekke, så gav han før slip på sin arm end på sit bytte. Mens han halede og holdt fast, sprang Sigurd og brødrene om bord. Når så Eisten sprang dem til hjælp, var dækket snart ryddeligt og venderflaget strøget. Når da Valdemars røde flag vajede stolt over sejrherrens hoveder, klang Halfdans harpe på den fremmede strand og kongen som selv var med på dette tog hørte glad de tapre brøders sejrssang. Så snart en snekke var erobret, stod Rudolph ved forstavnen og nedstyrtede i dybet de afgudsbilleder hvormed mange af disse skibe var forsynet. Engang bad Sigurd ham skåne et sådant billede som syntes ham forfærdiget med sjælden kunst og vel værd et gemme som et kosteligt bytte; men da blev Rudolph såre vred og da dværgen også lod et par ord falde til berømmelse for det kunstige billede, sparkede Rudolph det så hidsigt over bord at dværgen af vanvare fik et stød i ryggen og fulgte med. I samme øjeblik var Sigurd over bord og havde dværgen fat i nakken for at trække ham op, men da han ikke kunne svømme, drog han ham kun dybere ned med sig. Men nu sprang Rudolph bag efter og reddede dem begge.

”Jeg havde nær taget fejl og takket dig!” — sagde Sigurd, da han kom op og rystede vandet af sig — ”men her er egentlig intet at takke for. Du er så hidsig at du sparker både guder og mennesker i søen”.

”Lad nu det være godt igen!” — svarede Rudolph og rakte ham sin hånd, ja klappede end og Surting på kinden. ”Nu er vi jo alle tre blevet kjølet af og så vel du som den hedenske pusling kan trænge til at døbes, ved jeg. I har med det samme dog lært så meget, at I ikke kan frelse jer selv trods al eders kunst om I også har en vndergud med jer på dybet”.

”Jeg skal snart kunne svømme lige så godt som du,” sagde Sigurd.

”Gud give” — sagde Rudolph — ”at du lærte det så vel at du kan nå land når den store snekke synker med os alle!”

”Jeg var tilfreds om I to engang ville ordentligt forliges eller ordentligt slås,” – afbrød den stærke Eisten dem. – ”Skal jeg en gang skille jeres trætte ad, er jeg bange, ingen af jer vinder stort derved”.

Hverken Rudolph eller Sigurd så mildt til Eisten da han sagde disse ord. ”Syng os en vise, broder Halfdan!” – sagde Guttorm nu hastigt, thi han frygtede for at Rudolph eller Sigurd skulle give Eisten svar på tiltale og bringe hans vilde bersærkerblod i oprør. – Da greb Halfdan sin harpe og mens burgunderholmerne atter besteg deres knor¹ og toge venderskibet med på slæbetov sang han højt:

”Til kæmpedysten
på vikingkysten
står danskens hu.
Dèr står nu møen
og ser på søen
de flyvende snekker med gru.

Hun vrider hænder
og grant hun kender
det røde flag.
Fra Sjølund's skove
på sorten vove
blodhævneren kommer i dag.

Ja se! han stander
ved korsets banner –
Fly, bange mø!
Bind sværd ved bælte,
I vikinghelte!
For Valdemars hånd skal I dø!

Ham kæmper følge
på stolten bølge
med sejrssang;
de danske hænder
den viking kender,
han kender og sværdenes klang.

Snart skal de klinge
som klokker ringe
til sorten grav.
Til kæmpedysten
på vikingkysten
vi stævne med sang over hav!”

¹ Ældre fartøj, benyttet af nordboere som en slags handels- og kampskeib

Sådan lød Halfdans sang medens venderkysten viste sig i det fjerne og kamplysten hævede krigernes bryst. Brødrene så venligt til hinanden og sang med. Sigurd klappede i hænderne af glæde over det skønne, fremmede land som vinkede ham til nye sejre og nye eventyrlige hændelser. – Ofte så han ud over havet og tænkte på den skønne havpige og stundom syntes han også langt borte at skimte hende dansende på bølgerne, men snart var det skønne syn igen forsvundet og hans hu stod atter til det fremmede land og til den raske krigerfærd blandt de djærve brødre. Rudolph var ham vel bestandigt kærest af dem alle uagtet de næsten hvert øjeblik tvistedes, men vildmanden Eisten syntes han også godt om og kunne næsten bedre komme til rette med ham end med nogen af de andre. Kæmpen tålte også mangan overgiven spøg af den raske, livsmuntre svend som han næppe havde tålt af sine egne brødre.

Den kloge, besindige Guttorm var derimod slet ikke Sigurds mand, men gerne hørte han paa Halfdans sange. Et vist sværmerisk tungsind som ofte hvilede på skjaldens stille helteåsyn og som han med magt syntes at ville bortjage ved kamp og strengeleg gav ham noget tiltrækkende og løndomsfuldt som Sigurd ikke kunne forklare sig, men ofte syntes han underligt at samstemme med ham når han tænkte på den skønne havpige og mangan gang følte han stor trang til at tale med Halfdan om hende. Rudolph vidste han nok ville kalde hint syn et bedårende blændværk og rent fordærve ham glæden derover.

Tit så Rudolph tilbage mod sin forsvundne fædreneø. Da steg altid et lønligt længselssuk fra hans bryst og fløj bort over havet til den forladte Elna. Da forstod Sigurd ham og trykkede tavs hans hånd, men han taledede aldrig om hans elskov i Eistens nærværelse, thi kæmpen lod hånt derover og blev altid vred når der taltes om kvinder og om elskov, ja han havde nær engang slået Halfdans harpe i stykker fordi skjalden greb nogle smeltende kærlighedstoner deri som skurrede for kælent og sygeligt i den stærke broders øren.

Nu steg krigerne i land og plantede syngende Valdemars korsbanner på den fremmede kyst. Venderne lod dem uhindret stige i land, for siden at afskære dem fra søen og nøde dem til et hovedslag højere oppe i landet hvor de med deres overlegne mandetal håbede ganske at tilintetgøre de dristige fremmede. Men kongen lod en forskanset lejr opslå ved strandbredden og besluttede der at oppebie en forstærkning fra Sjølund som om få dage kunne ventes.

I denne mellemtid forefaldt der hyppige tvekampe mellem enkelte krigere og det var da gerne Rudolph og hans tapre brødre som mødte eller udæskede de vendiske stridsmænd. Eisten ville aldrig slås med ringere end to ad gangen og brødrene fra Burgunderholm blev snart ved deres heltemod lige så frygtede af venderne som ærede af kongen og deres stridsbrødre. Sigurd blev snart lige så bemærket for sin snildhed og raskhed når han alene med Surting på sin lette hest strejfede dristigt rundt omkring mellem begge lejre og ofte bragte vigtige tidender tilbage om fjendens stilling og forehavende.

En dag bragte han en dejlig venderpige med sig til lejren som han på sin raske hingst havde bortført lige for fjendens øjne. En ung vender kom straks efter farende og udæskede ham til tvekamp for hende. Sigurd svang sig muntert i sadlen og fløj ham i møde. Kampen var hidsig, men Sigurd blev sejrherre og blussende af harme og skamfuldhed stod den unge vender afvæbnet for ham, blottede sit bryst og bad ham fortvivlet støde til. Da græd

den skønne pige for sin brudgom, men da Sigurd så det, tog han hende venligt ved hånden og gav hende tilbage til den forbavsede vender som græd af glæde, styrtede ham om halsen tillige med sin brud og kyssede ham. Den skønne piges kys blussede endnu på Sigurds læber da det lykkelige par var forsvundet. Da rystede Rudolph hans hånd og sagde: ”Sigurd! Det var en god gerning, men hvad ville du med Pigen?” – ”Fortjene det kys hun gav mig” – svarede Sigurd – ”det var sagtens en sådan dyst værd, men det var dog ikke dig, skønne havmøl!” sukkede han hemmeligt og så ud over havet.

Aftenen før slaget sad brødrene sammen i deres telt og Sigurd midt iblandt dem. Surting kogte vin til dem uden for teltet og bar den frem i de dampende bægre, men Rudolph drak vinen kold og øste den selv i sit bæger. En højtidelig stemning var udbredt over dem alle. Selv den vilde Eisten trykkede ofte med stille inderlighed brødrenes hænder og fór ikke så ofte op som ellers og slog i bordet for dem. ”I morgen bliver det en varm Dag, brødre” – sagde Rudolph – ”Gud ved om vi sidder mere således sammen i denne verden!”

”Derfor vil vi også drikke trofast sammen i aften!” – svarede Eisten og tømte sit store bæger – ”og i morgen vil vi ret slå os løs. Jeg har længe trængt til at få ordentlig luft her og få fat p de karle alle tilsammen så man dog engang kunne få noget dygtigt at rutte imellem”.

”Jeg ville kun ønske” – sagde Rudolph og pegede på Sigurd – ”at vor brave ven der var en kristen som vi andre så vidste vi dog hvor vi alle skulle samles hvis nogen af os i morgen skulle savnes ved nadveren”.

”Sørg kun ikke derfor!” – afbrød Sigurd ham. – ”Jeg har ikke i sinde at blive liggende på marken i morgen og faste. Jeg agter lystigt at se døden under øjne så har den intet med mig at skaffe og hvem vil spørge hvor vi skal samles så længe sværdet er helt i vor hånd?”

”Ret så!” sagde Eisten og rakte ham sin vældige kæmpehånd, men Rudolph rystede på hovedet og tav. Da tog Halfdan sin harpe og sang:

”Brødrene sidder tilsammen i kvæld;
bægrene dampe i lejren.
Kinderne blusser og kamplysten sjæl
drømmer om æren og sejren.
Årle i morgen når hanerne gale,
flammerne frejdigt i striden vi svale.
Sværdet skal knuges og skjoldene brage,
kæmperne bløder og kvinderne klage.
Drotten som råder for liv og for død
ved, om vi samles ved aftenrød”.

Med sværdet i hånden og skjoldet under hovedet lagde Brødrene sig til hvile i teltet da det blev nat, men da der var stille i lejren og månen strålede venligt og fredeligt på de blanke skjolde og slebne hellebarder, stod Halfdan op, tog sin harpe med sig og vandrede ud under den frie, stjerneklare himmel som nu og da gennemkrydsedes af enkelte lynglimt i det fjerne. Sigurd kunne heller ikke sove. Han hørte bølgerne plaske mod strandbredden og syntes i deres brusen at høre den skønne havpiges stemme. Han kom

hendes sang ihu og gik nu til strandbredden for at se om hun ville holde ord og lade sig høre og se for ham i den tavse, fortrolige midnatsstund.

På en kæmpehøj ved stranden så han Halfdan sidde på en sten med sin harpe på skødet. Sigurd gik ubemærket forbi og hørte ham synge:

”Der blomstrer så mangen dejlig mø
på verdens ø,
men ingen jeg min skal kalde.
Som månen mellem de stjerner små
jeg en dog så.
Nu ser jeg kun hende af alle.

O, måne! Du flyver med hellig glans
i stjernedans,
og ingen kan dig neddrage.
I højsal danser en fyrstemø –
på vilde sø.
Min snekke flyver så fage¹.

Du lynglimt! Ville du månen nå?
Du må forgå
og synke i natten tilbage.
– O, lynglimt! Jeg følger din flammegang.
Med flammesang
jeg blusser og slukkes så fage”.

”Arme Halfdan! Er det sådan fat med dig?” – sukkede Sigurd og skyndte sig bort, for ikke at forstyrre den vemodige skjald i hans elskovsdrømme.”Var der ikke så meget skønt og elskeligt i verden, stod jeg selv måske i fare for at synge i samme tone, men var min havpige endog den største kejsers datter på jorden, så var hun dog et menneske og jeg skulle ikke tabe modet”.

Medens Sigurd henfaldt i disse tanker, gik han uden at tænke derpå langt bort fra lejren og tabte højen af sigte hvor Halfdan sad med sin harpe, men havet forlod han ikke og da han til sidst stod stille og betragtede den skønne, bævende sølvstøtte som måneskinnet dannede hen over bølgerne, hørte han langt borte en dæmpet strengeleg som blandede sig melodisk med vovernes rislen og han kendte havpigens liflige stemme som tonede vemodigt til den fjerne strengeleg:

”På kysten sove
kæmperne roligt.
På blanken vove
skinner måne og stjerner fortroligt,
men havets mø har ej ro.

¹ O: hurtigt

I hjertet ulmer
evige lue.
Når barmen svulmer,
vinker jorden og himmelens bue;
men havets mø har ej ro.

Hvem går så silde
ene ved stranden?
Se! stjerner spille,
bringe lykke til vandringsmanden,
men havets mø har ej ro.

Jeg kender nøje
krigerens panser.
Hans havblå øje
stråler venligt og havmøen danser,
men aldrig mer får hun ro”.

Nu så først Sigurd den skønne søpige. Hun svævede let hen over bølgerne som hun dansede. De lange, våde lokker var bekranset med siv og søblomster og skjulte flagrende de snehvide skuldre og den skønne, jomfruelige barm. Hendes kinder var blege, men smilede yndigt i måneskinnet. I armen holdt hun den gyldne lut og over den venstre skulder hang et blå silkeskærf som svævede hen over bølgerne medens hun nærmerde sig ham og hviskede fortroligt med den nynnende stemme:

”Frygt ej din veninde
fra havsens bund!
For jord og for himmel hun ej vil forblinde
dit øje i midnattens stund.

Hun vil dig kun bringe
et venskabs pant.
Med det skal du fro over valen¹ dig svinge.
Til livet din stjerne dig bandt.

Men jeg maa bortsvæve
Paa vildene Sø –
Kan du ei til Jord og til Himmel mig hæve,
Da maa jeg som Havskummet døe”.

Svimlende udstrakte Sigurd nu sine arme mod det fortryllende syn – da var det forsvundet. Det var ligesom det skønne billede bortsmeltede med Bølgerne som

¹ ♂: søvnen ???

bortrullede ved hans fod med en vemodig klang, men på kysten lå et dejligt blåt akselskærf. Det bandt han om sit blanke harnisk og gik langsomt tilbage til brødrenes telt, i sælsomme elskovsdrømme og så ved hvert skridt tilbage til havet efter det svundne tryllebillede. – I lejren var endnu alting roligt. Kun af og til stødte de vagthavende krigere i luren, men det var lange, dybe toner som kun tilkendegav at de var årvågne. Halfdan sad med foldede hænder og blundede med hovedet lænet til sin harpe. Nu lagde også Sigurd sig til hvile og forsøgte at blunde en liden stund inden krumhornets tordenrøst ved lærkens første slag ville kalde ham og de slumrende krigsmænd til kampen.

8. Kapitel

Før end solen stod op var der muntert i lejren. De slebne glavind¹ klang vældigt ved krigernes lænder og morgenrøden glødede på de tusinde blanke skjolde. Nu tonede lurerne og krumhornene og den lange krigerrække drog ud over skandsebroen og stillede sig i slagorden på sletten lige over for fjenden. Kun nogle få sårede stridsmænd blev tilbage i lejren tilligemed Surting hvem det uagtet Sigurds forbøn var strengt forbudt at følge med denne gang. Hans forretning var den dag at passe de sårede og drage skansebroen op og ned for krigerne. Nu var det først at Sigurd og Brødrene fra Burgunderholm ret så dannerkongen i hans fulde glans og herlighed. De var i slagordenen kommet næst ved hans side blandt hans udvalgte stridsmænd og de blussede af glæde og lyst til at kæmpe under skjoldungens øjne. Selv den vilde Eisten syntes at blues for det kloge, rolige herskerblik og det var første gang han med fuld bevidsthed om sin kæmpekraft dog ligesom følte sig underordnet af fremmed åndsoverlegenhed ved siden af en mand som dog i legemsstørrelse langt fra var hans lige. Når Halfdan så på kongens strenge, næsten kolde majestæt i blik og miner, glødede hans kinder og Sigurd så da stundom en forsagthed i skjaldens øje, men som straks ligesom fortæredes af flammen i hans modige blik. Rudolphs avorlige, fromme helteåsyn lyste som forklaret i morgensolen; thi han bar det gamle, hellige korsbanner fra Valdemar Sejrs tid. Han følte sig hædret ved sin konges tillid og mægtigt opflammet under det susende banner som viftede over hans tinding lig vingslag af himmelske ånder.

Nu så de vundernes hær i slagorden lige overfor. Kongen holdt en kort og fyndig tale hvorpå krigerne knælede, bad deres morgenbøn og befalede sig Gud i vold. Sigurd lagde ikke mærke hertil, men stod med sværdet i sin hånd ved Rudolphs side og betragtede sit akselskærf hvorpå han nu opdagede nogle underlige tegn som lignede runeskrift. Nu rejste Rudolph sig og så medlidende på sin fordybede ven: ”Hvad tænker du på,” – spurgte han – ”er det akselskærf også en gave af den forheksede dværg? Kast det fra dig! Det drager din sjæl kun fra himlen og vender dit øje mod jorden”.

”Ingenlunde!” – svarede Sigurd – ”Ser du ikke det har himlens såvel som havets farve. Det minder mig om det høje som om det dybe og er mig dog en gåde som hele denne skønne, forunderlige verden. Du forstår mig nok ikke, Rudolph!” – vedblev han og greb heltens hånd – ”Såre meget forstår jeg heller ikke hos dig, men derom er her nu ikke tid at tale. I dag skal vi endnu en gang stride fro ved hinandens side, men adskilles

¹ ☪: Spyd; stikvåben

må vi dog vel en gang – lov mig da nu at du ikke vil forglemme mig om vi end aldrig ser hinanden mer i denne verden!”

”Kære Sigurd!” – sagde Rudolph og trykkede ham fast til sit pansrede bryst – ”du er mig ikke i dag som du plejer, men sådan huer du mig bedst og vil Gud, skal vi vist engang forstå hinanden tilfulde og samles endnu broderligere og inderligere under dette hellige banner end i dag”.

Nu begyndte slaget og vennerne fik andet at tage vare på end at samtale. Kampen var hidsig på begge sider og vedblev således til højt op på dagen. Sværdene brændte i krigernes hænder. – Mange blødte og mange faldt, men endnu var sejren uvis. Hvor Kongen så de tapre brødre stride, forstyrredes ofte fjendens slagorden, men på venstre fløj trængtes Valdemars stridsmænd hårdt. Da bød han Sigurd og Halfdan som var hurtigst til hest at ile hen og opmuntre de betrængte. Sigurd trykkede Rudolph i hånden og fløj afsted som en pil. Halfdan sporede sin gang og fulgte ham. ”Lystig, landsmænd!” – råbte Sigurd – ”Hold ørene stive og følg mig!” – Derpå rev han et banner ud af hånden på en lansedrager og kastede det midt ind blandt fjenderne. Nu styrtede stridsmændene frem mod ham for at vinde det tilbage og Halfdan sang højt under det vældige våbenbrag:

Lad dem nu smage
stålet med klem!
Krebs går tilbage,
men kæmper går frem!
Banneret vinker hvor fjenden er tættest,
lad os nu prøve, hvis ganger er lettest!
Den er en helt som kan banneret tage!
Den er en pebling¹ som bliver tilbage!
Lad os nu se hvem der vældigst kan ramme,
og om de danske skal stande til skamme!
Lad dem nu smage
stålet med klem!
Krebs går tilbage,
men kæmper går frem!”

Under denne sang stred Halfdan fremmerst i spidsen for de opflammede stridsmænd og kappedes med Sigurd om hvem der først skulle få det tabte banner fra fjenden. Halfdan havde det allerede i sin hånd, men da ramte en fjendtlig hellebard ham over armen og han tabte det igen. Nu greb Sigurd det hurtigt og svang det hoverende over sit hoved. Da fik den venstre fløj overmagten og venderne veg. På højre fløj styrtede nu Rudolph med hovedbanneret sig midt ind blandt fjenderne. Den stærke Eisten fulgte ham med kæmpeskridt og gjorde plads med sit vældige slagsværd. Guttorm blev heller ikke tilbage og krigerne fulgte de dristige brødre. Kongen priste de tapre. Han fulgte enhver bevægelse med roligt overblik. Nederlaget var stort og sejrherrene forfulgte de flygtende vender til solen begyndte at dale. Da bød kongen krigerne standse. ”Solen har set vor sejr” – sagde han – ”Den skal ikke gå ned over vor vrede. Hold inde!” Alle adlød undtagen

¹ Skoledreng

Eisten som i sin rasen intet ænsede, men blev ved med at forfølge fjenden og slå ned for fode. Da blev kongen vred: ”Hvem er den mand som bryder min fred og ikke adlyder?” – sagde han – ”Han skal visselig dø i morgen!” – ”Det er min broder” – sagde Rudolph og lagde banneret knælende for kongens fod. – ”Skal han dø, så lad mig dø med!” – Kongen tav og hans åsyn blev mørkt. – Nu havde Eisten udraset. Han kunne ikke nå flere fjender og vendte roligt tilbage til brødrene og den fortørnede konge. Imidlertid sås et sælsomt syn i vest som tildrog sig alles opmærksomhed. I den luende aftenrøde hævede sig langt borte et dejligt slot som af det reneste guld lige som i en fremmed, fortryllende egn. Man så bjerge, ubekendte træer og en luft man aldrig før havde set i de nordlige lande. Fra slagordenens venstre fløj så man tillige en kriger fare bort fast som han blev bå gennem luften på sin hurtige hest. Han tog vejen mod hint fjerne trylleslot der trak sig længere og længere tilbage og til sidst forsvandt tillige med den lynsnare rytter i aftenrøden. Arme Sigurd!” – udbrød Rudolph – ”Så har atter et hedensk blændværk bedraget dig og nu måske adskilt os for evig!” Rudolph så ikke fejl. Det var Sigurd. Han var blevet så fortryllet af hint skønne, henrivende syn at han ikke kunne modstå sin heftige attrå. Han måtte nå den fortryllende bjergegn og det gyldne slot om han så skulle ride efter det til verdens ende. Det vinkede ham i aftenrødens glans med uimodståelige tillokkelser og han sprængte afsted uden at tænke på nogen anden ting i verden. Forgæves havde Halfdan advaret ham og kaldt ham tilbage, men skjalden var såret og kunne ikke indhente den raske, forblindede yngling.

Nu drog hæren med sejrssange tilbage til lejren, og alle var glade undtagen brødrene fra Burgunderholm som savnede deres muntre staldbroder og vidste ikke om kongen ville tilgive Eisten eller ej, thi kongen holdt strengt på sit ord og havde endnu aldrig formildet nogen dom når den en gang var fældet. Endnu vidste Eisten selv ikke et ord om kongens vrede og Halfdan som nu kom til og fortalte hvorledes Sigurd var forsvundet, havde heller intet hørt dertil. Rudolph og Guttorm frygtede med rette at Eisten hvis han fik det at vide i sin harme skulle forgribe sig mod kongen selv og gøre alting endnu værre. De red derfor tavse ved hans side og Halfdan sang heller ingen sejrssang denne gang. ”Hvordan hænger det sammen med jer? Brødre!” – sagde Eisten – ”Drager vi ikke med jer tilbage? og I hænger med hovederne som vi var overvundet. Sørger I måske for Sigurd? Den karl hytter sig nok selv, men hvis han ikke er faret til helvede som vel ingen nød har, kan vi jo i morgen søge ham op, for med venderne er vi nok færdige denne gang”.

”Ja vel!” – sagde Halfdan – ”Lad os i morgen opsøge ham!” Men Rudolph og Guttorm tav og tænkte på kongens ord om Eisten at han i morgen visselig skulle dø.

Da de kom til lejren, stod dværgen på skansen og trissede broen ned for dem; men da han ikke så Sigurd blandt krigerne, blev han såre bedrøvet. Hans ansigt fordrejede sig tillige bittert og harmfuldt og Rudolph så at der fór gnister fra hans øjne og fingerspidser. Da troede han for vist at dværgen var et ondt væsen og vendte sit sværdhefte truende imod ham. – De sårede krigere som Surting havde plejet kom, muntre og lægede deres stridsbrødre i møde og alle forundrede og glædede sig over deres hurtige helbredelse; men Rudolph rystede på hovedet og det huede ham ikke.

Om natten var krigerne lystige og tømte hyppigt de skummende bægre under jublende sejrssange. Eisten sang og drak for dem alle, men vinen smagte ikke Rudolph og Guttorm denne gang. Halfdan havde listet sig bort fra sværmen med sin harpe og sad ene på kæmpehøjen ved stranden i vemodige elskovsdrømme. Da så han ligesom en

kvindeskikkelse svæve hen over bølgerne. De brusede stærkt og uroligt og han hørte langt borte en underlig sang som tonede skønt, men sørgmodigt og forstummede efterhånden som det sælsomme billede tabte sig mellem bølgerne. Oftere syntes han at den bævende stemme gentog:

Far hen, mit håb, far evigt hen!
Han kommer ej mer tilbage.
Forglem mig haver min hjertensven,
vil aldrig fra dybet mig drage.

Synk dybt, synk dybt, usalige mø!
Forskertset¹ er himmelens rige.
Som havskummet skal du smelte og dø,
skal aldrig til livet opstige.

De fjerne sørgetoner rørte underligt Halfdans hjerte og den vemodige skjald syntes ganske at glemme sin egen lønlige kummer. Han greb heftigt i harpestrengene og sang ud over havet med trøstende stemme:

Far aldrig hen i evighed
mit håb om himmelens rige!
Du som svømmer mod livets bred,
visselig skal du opstige.

Far aldrig hen du salige tro!
Du som kan bjerge hæve.
De, som i dybets huler bo,
skal højt mod stjernerne svæve.

Far aldrig hen, min kærlighed!
Har end du her ej hjemme.
Hvor højt du flammer én kun ved,
men han skal dig aldrig glemme.

Som drømmende gik Halfdan tilbage til brødrene og sad længe stille midt i sværmen og tænkte på hint underlige syn, men rundt om ham klang drikkesangene lystigt i lejren og faklerne flammede muntert mellem de mørkegrønne ege. Da gik kongen ud af sit telt, for at se på de muntre krigere. "Skjoldungen leve!" råbte de alle da han gik forbi, men en vældig kæmpestemme overdøvede dem alle og kongen så det var den stærke Eisten som råbte højest og drak dygtigst af dem alle. Da skar det ham i hjertet for den raske kæmpe, og han fortrød at han havde dømt ham til døden, men sin dom kunne han ikke genkalde, for den strenge mandstugts skyld og han gik med bekymret hjerte videre. Nu så han

¹ forspildt

Rudolph og Guttorm som sad tavse ved de urørte bægre uden at bemærke hans komme og han gik hen til Rudolph, slog ham venligt på den brede skulder og sagde: "Det var dig som bar mit banner i dag. Du holdt fast på det som en brav karl. Forlang nu hvad du vil og jeg skal give dig det!" – Da blev Rudolph glad: "Tilgiv min broder, Eisten" – sagde han og bøjede sit knæ for kongen – "og giv alle os brødre orlov at vi kan opsøge vor tabte ven, Sigurd!" – "Du har mit ord!" – svarede kongen – "Tag eders uregerlige broder med og drag med fred hvorhen I vil, I tapre svende! Men først vil jeg dog give eder ridderslaget". Derpå uddrog han sit sværd og slog Rudolph og Guttorm til riddere. Nu kaldte han også på Halfdan og skjalden modtog mod glødende kinder det hædrende ridderslag. Eisten, som var noget drukken, troede nu også at raden ville komme til ham men han sad så godt ved sit bæger at han ikke gad rejse sig for den ære. "Det behøves ikke, herre konge!" – sagde han, "men vil I gøre mig nogen ære så drik hellere et bæger vin med mig! Det ved jeg hvad er". "Nu vel!" – svarede kongen – "du har selv slået dig til ridder i dag på fjendernes pander, men du brød min fred og dit liv var forbrudt. Nu drikker dankongen forlig med dig for din broders skyld!" Derpå tømte kongen et bæger, og lejren genlød af jubelråb.

"Hvad var det han sagde om forlig?" – spurgte Eisten da kongen var gået – "Jeg ved ikke at jeg og kongen har haft noget udestående sammen".

"Han drak din skål, broder Eisten!" – svarede Guttorm hastigt – "og bad dig forliges kønt med os her ved drikkelaget, for han ved nok du kan let blive hidsig".

"Det har ingen nød i aften" – sagde Eisten – "Jeg er så from som et lam efter sådan en dyst som i dag". Nu tumlede Eisten ind i sit telt. Han og brødrene lagde sig til hvile, og Rudolph takkede Gud at det var gået så vel, men sukkende så han hen til Sigurds tomme leje og slumrede sildigt ind med varme bønner for sin forvildede ven.

Da brødrene om morgenen vågnede, lo de alle af hinanden. "Hvordan er det du ser ud? broder!" – sagde den ene til den anden. – "Man har nok haft dig til gæk i aftes ved drikkelaget". De var nemlig alle sværtede kulsorte i ansigterne og der var nær kommet uenighed imellem dem fordi den ene lo af den anden og ingen vidste at han selv var sort. Da Eisten mærkede at han også var sværtet, blev han vred og greb til sit sværd. "Den der har gjort os det stykke arbejde skal få med mig at gøre!" – råbte han og ville uddrage sværdet, men i stedet for sværdbladet kom kun et langt halmstrå af skeden. Nu blev kæmpen vred for alvor og svor at dræbe hvem der kom ham nær. – Rudolph mærkede nu først at dværgen var forsvundet og at han formodentlig havde spillet dem dette puds til afsked. På de sorte ansigter var der snart rådet bod, men den forhånelse med sværdet havde således opbragt den vilde Eisten at han ikke mere kendte ven fra fjende. Han slog alting i stykker, huggede vildt om sig med stumperne af sin rustning og ingen kunne komme ham nær. – "Tag eders skjolde, brødre!" – sagde Guttorm og tog jernbøjlen frem. "Vi kommer til at klemme og binde ham nu, skal han ikke gøre en ulykke på os alle". Forgæves ville Rudolph tale ham til rette. Den vilde broder gav ham sådant et stød at han tumlede baglæns ud af teltet. Ikke bedre gik det Guttorm med hans bøjle: Det var for sildigt at tænke på at komme ham nær. Da tog Halfdan sin harpe og sang:

"Stille, stille! Kæmpesøn!
Når så vildt dit øje luer,
græder moder tit i løn.

For din salighed hun gruer.

Stille, stille! Kæmpesøn!
Ak! Når moder er bortgangen,
glem da ej din morgenbøn!
Glem den ei for våbenklangen!

Ak! Bedrøv mig ej engang,
når jeg slumrer under muldet!
Glem ej hvad din moder sang,
da hun ved din vugge lullede!

Lad din stærke kæmpehånd
ej på ven og broder falde!
Sønderriv ej blodets bånd!
Lad mig samles med jer alle!

Stille, stille! Kæmpesøn!
Når så vildt dit øje luer,
græder moder tit i løn.
For din salighed hun gruer”.

Den vilde Eisten havde allerede hævet sin hånd for at slå harpen i stykker, men næppe havde han hørt de første, velbekendte toner førend hans vrede lagde sig og han blev stille og blød som et barn. Nu omfavnede han brødrene hjerteligt, viskede tålmodigt sværten af sit ansigt og samlede stumperne af sin rustning sammen igen. Kun fortrød det ham at hans gode sværd var fordærvet. Forgæves søgte han mage dertil i den hele lejr. Over ti sværd splintrede han med en kampesten for at prøve dem og til sidst måtte han nøjes med et som kun krummedes lidt når han huggede med læmpe.

Nu tog brødrene afsked med de andre danske stridsmænd og red dristigt midt ind i det fjendtlige land for at opsøge Sigurd medens alle de øvrige krigere under glade sejrssange gik ombord for at vende tilbage til Sjølund med deres konge.

Men næppe havde de stødt fra land før end en snekke med sorte sejl kom dem i møde. Den bragte det sørgebudskab fra Danmark at den sorte død rasede frygteligt i Sjølund og bortrev mænd og kvinder i tusindtal. Da forstummede de glade sejrssange og flåden gled langsomt hen over dybet som til et ligtog.

9. Kapitel

Imidlertid sad Sigurd hos den dejlige, evigt unge Morgana på hendes gyldne trylleslot og syntes ganske at have forglemt hele den øvrige verden for al den skønhed og herlighed som her omgav ham. Mange helte var før ham blevet bortrevet fra valen og et dådfuldt liv af denne mægtige tryllerinde hvis uforgængelige skønhed havde smeltet de

hårdeste hjerter og gjort de stærkeste kæmper til hendes slaver. I hendes fortryllende blomsterlænker bortdrømte selv den tapre Holger Danske flere menneskealdre og hendes gyldne sale havde set lige så mange elskovseventyr som deres skønne beherskerinde havde tillokkelser og vekslende elskovsluner. Ved et trylleslag kunne hun henflytte sit gyldne féslot til hvad kant af verden hun ville. Men i de nordlige lande havde man hidtil ikke set det. Først efter hendes berømteste og stadigste elskovshandel med den store Holger Danske syntes hun også at have fået Norden kær og i den raske Sigurd fra Burgunderholm troede hun nu at have fundet Holgers værdigste efterfølger. Hos ham havde hun en vanskelighed mindre at overvinde end hos de fleste andre riddere: Han var ikke kristen og beskyttedes ikke af nogen hellig indvielse, ej heller af nogen helgen eller skytsånd som kunne åbne hans øjne og standse ham i tide når et tryllende blændværk henrev ham. Derfor behøvede hun kun at vise ham sit trylleslot i det fjerne for i et øjeblik at lokke ham inden for dets sælsomme mure. Næppe havde Morganas underfulde borg modtaget den raske, ubesindige Sigurd før end den nedladte vindebro rullede op efter ham og adskilte ham fra den øvrige verden. I samme øjeblik udslettedes også af hans sjæl næsten enhver erindring om det forgangne Han så og hørte kun de skønne, nærværende tryllier og blev straks modtaget med sang og dans af en skare dejlige jomfruer som bekransede ham med myrter og ubekendte trylleblomster hvis henrivende duft bedøvede hver alvorlig tanke i hans sjæl og opflammede alle sanser forunderligt. Som beruset lod han sværd og panser falde og fulgte de dansende blomsterpiger som under liflige elskovssange førte den afvæbnede, drømmende helt til den skønne Morganas hal. Der stod hun som en skønhedsgudinde i hele sin rigdom af evig ungdomsglans og yppige livssvulmende ynder. Et let, næsten gennemsigtigt gevandt omflagede de elfenbens skuldre og den høje, bævende svanebarm og sluttede sig i yndige folder tæt til de runde, fintdannede ledemod¹ medens hun smilende svævede den fremmede i møde og de lange, ravn sorte lokker nedrullede over barm og skulder. Et flammende elskovsblik fra den vidunderligt skønnes sorte, funklende øjne betog den forbavsede yngling al fatning. Han trådte svimlende et skridt tilbage for ikke bevidstløst at synke i de altfor skønne arme, da åbnede hun de små, dejlige rosenlæber og sagde med en liflig, kærligt tonende stemme: ”Vær velkommen på mit slot, ædle dannerhelt! I er den første gæst jeg modtager i dette fremmede land hvor jeg først for nyligt har opslået min bolig. Bliv hos mig så længe det behager eder her og I skal intet savne af alt hvad eders hjerte attrår”.

”Skønne jomfru!” – stammede Sigurd og rødmede – ”Jeg ved ikke med hvad navn jeg tør nævne eder – jeg skulle visselig holde eder for mere end et menneske hvis I ikke med eders huldsalige stemme modtog mig så gæstfrit på menneskevis. Hvorledes jeg er kommet hid, ved jeg ikke selv og hvis jeg ikke fornam jorden under mine fødder, skulle jeg næsten tro mig henflyttet i de højere elementarånders fortryllende boliger”.

”En venlig natur” – svarede den skønne – ”følger mig alle vegne selv i disse vilde nordlande og hvad naturen ikke giver, må kunsten erstatte mig. Hvad verden kalder trylleri er kun ved kunst forhøjet natur. Ved dens hemmelige kilder blomstrer livsblomsten skønnest. Har du sans og øje for dens herlighed, favre yngling, så skal den her udfolde sig for dig i al sin pragt og skønhed og gøre dig til det lykkeligste menneske på jorden”. Med disse ord rakte hun Sigurd sin liljehvide hånd. Han bøjede svimmelt sit

¹ ☉: Led; et legemes led

knæ for den skønne og trykkede et brændende kys på hendes hånd som hun gengjældte med et sagte håndtryk idet hun bøjede den runde arm om hans skulder og hævede ham af den ydmyge stilling. På hendes vink kom nu de skønne danserinder igen og en henrivende musik begyndte. To fløjddøre åbnede sig til en paradisisk have hvor alle landets vækster og blomster i yppig mangfoldighed smilede ham i møde. I en løvhytte stod et guldtaffel beredt med sjældne ambrosiske frugter¹ og de hede zoners druenektar perlede lifligt i de blinkende krystaller. I de dunkle buegange lyste underfulde lamper gennem løvværket med mangfoldige forskellige farver og fjernt i baggrunden skinnede månen blegt over havet. — Ledsaget af musikken og de dansende blomsterpiger førte Morgana sin forbavsede gæst til taflet i løvhytten. Han vederkvægede sig nu efter dagens glemte dåd ved den skønne tryllerindes side og vekslede allerede mangt et fortroligt ord med hende medens den lette druesaft gød sin oplivende tryllekraft i hans årer. De dansende piger trak sig efterhånden længere tilbage og musikken gik gradvis over i smeltende, elskovsåndende toner. Da dvælede Sigurds fyrige øjne oftere og længere på den tillokkende Skønne som stundom ligesom adspredt lagde sin arm på hans skulder og hviskede sagtere og fortroligere når de smeltende toner henrev hende. Men når en spøgende aftenluftning bortpustede det forræderske gevandt fra den hvide, blændende barm da rødmede hun og drog armen hastigt tilbage for at ordne den forstyrrede dragt. — ”Eders Norden er dog kold” — sagde hun smilende — ”om jeg så medbragte hele Sydens og morgenlandets varme og liv. Den stærke nordbo er det vist også negtet at blusse højt og frit som den lykkelige sydlænder og nyde livet i hele dets Fylde med glødende sans for det skønne”.

”Tro ikke det, skønne jomfru!” — stammede Sigurd og greb blussende hendes hånd. — Han ville have sagt mere, men holdt pludseligt inde, thi han hørte i det samme lyden af en kilde som rislede melodisk i en grotte tæt ved løvhytten og det var ligesom en sød, velbekendt stemme klang vemodigt for hans ører gennem kildens stille, enstonige sang. En svag erindring om den sørgende havpige opsteg i hans sjæl. Han slap hurtigt den skønne Morganas hånd og rejste sig. ”Den kilde har en underlig lyd,” sagde han. ”Den ligner næsten et menneskes sang”.

”Så meget des bedre!” — svarede Morgana — ”således opliver den ensomheden, uden at forstyrre dens fortrolighed og ro og hvad den hører og ser, fortæller den kun havets tavse beboere”.

”Havets beboere?” — sagde Sigurd som i drømme — ”Er de tavse? Sød er den sang, som toner fra bølgerne Jeg elsker havet over alt, skønne jomfru! Er her udsigt til havet? Jeg synes jeg hører dets brusen”.

”Det tvivler jeg på” — svarede Morgana — ”Det kan man kun om natten når alting er stille her eller når søen er meget urolig, men havet kan vi se her i haven og hvis det glæder jer, skal I få udsigt dertil fra jeres sovekammer”.

”Hav tak, skønne jomfru!” — sagde Sigurd adspredt, og gik sukkende ved hendes side gennem de halvdunkle buegange medens han syntes at befinde sig i en drøm som han for længe siden havde forglemt.

Hver gang han sukkede, smilede Morgana hemmeligt og fandt sig smigret ved sin beskedne gæsts urolighed som mærkeligt tiltog da han så månen skinne fjernt over havet.

¹ ☪: guddommelige og vellugtende frugter

Han talte kun lidt men med blussende læber og med afbrudt stemme. Den skønne Morgana førte ham nu tilbage til slottet og bød ham god nat. De smilende terner førte ham til gæstekamret og milde, kælnе harpetoner, som når sagte vindpust leger med strengene tonede længe i den fortunlede Sigurds ører og søgte forgæves at indlulle ham i søde elskovsdrømme. Ofte stod han op fra sit bløde leje og så ud over havet og da syntes han altid at høre ligesom fjerne, vemodige og varslende toner som blandede sig med den kælnе harpeklang fra Morganas haller og han blev så besynderligt til mode, men vidste ikke hvad der fattedes ham, han kunne heller intet erindre sig tydeligt af hele sit forgangne liv. Han svimlede endnu ved at tænke på Morganas skønhed og alle de fortryllelser som her omgav ham, men besluttede dog at forlade slottet den næste dag, uden selv at vide hvorfor. Dog da morgenen kom og han atter så den skønne Morgana så var hans beslutning glemt og den kom kun igen så ofte han vaktet af sin sælsomme glædesrus ved lyden af en kilde eller når han om aftenen så ud over havet. Således gik flere dage hen og dagligt voksede fortroligheden mellem Sigurd og den skønne tryllerinde, men han bar endnu bestandigt sit blå akselskærf og så ofte på det uden at erindre hvem der havde givet ham det. Dog var det altid lige som en anelse om noget forbigangent holdt ham tilbage når han i en fortrolig stund var nær ved at give efter for den skønnes altfor mægtige fortryllelser.

Sigurd var ikke den eneste som beundrede den skønne Morgana. Hendes trylleslot, som så pludseligt var kommet til syne, havde straks opvakt stor forundring hos venderne, og mange unge mennesker kunne ikke modstå lysten til at nærme sig det og betragte dets sælsomme skønhed nærved. Når Morgana stundom i al sin pragt lod sig se på den gyldne altan, så faldt de hedenske ynglinge til jorden blændet af hendes skønhed og tilbade hende som en mægtig gudinde. De oprejste altre for hende og forglemte for hende deres afguder så vel som deres elskede. Dette opvakte stor forvirring i landet. De hedenske præster skreg højt over hende og kaldte hende en farlig heks som skulle udryddes af landet før end de forladte guder i deres vrede fortærede dem alle.

Folkets ældste holdt med afgudspræsterne så vel som alle fædre og mødre som så deres døtre forladt. Snart samledes en hær imod slottet, for at bestorme og ødelægge det men en dristig hob forblindede ynglinge forsvarede det og dagligt forefaldt der blodige optrin uden for borgen. Forsvarerne selv anså den for så hellig at ingen endnu havde vovet at betræde den.

Men en morgen nærmede en dristig, ung kriger sig slottet og blev indladt. Vindebroen rullede op efter ham lige som for Sigurd og han blev modtaget på samme måde af de dansende blomsterpiger og ført for den skønne Morgana. Snart vandrede også han, som en drømmende elsker omkring hende og glemte sin sørgende brud og den hele verden i den fortryllede blomsterhave og dens mægtige herskerindes gyldne haller. Da Sigurd så ham, syntes han et kende ham, men erindrede sig ikke hvorfra og ligeledes gik det den fremmede kriger. Det var den unge vender hvis skønne brud Sigurd engang havde bortført, men frivilligt givet tilbage igen efter hin raske sejrsvand. —

En dag hørtes der uden for borgen et stort skrig som vakte Sigurd og den unge Thorvald af deres drømmende tilstand. De greb deres våben og besteg borgmuren for at forsvare deres skønne herskerinde. Nu så de fire krristenhelte i spidsen for de angribende, og de forvovne unge karle som uden for beskyttede borgen faldt for fode i deres blod for de drabelige kæmpeslag. Det var Rudolph og hans tapre brødre som nu endelig havde fundet

det fortryllede slot hvorfra de ville udryde deres forblindede ven. Men Sigurd kendte dem ikke. Han slyngede forbitret et kastespyd imod dem og ramte Rudolph så hårdt at brynien kløvedes og spydet sad i hans venstre skulder. Da Rudolph segnede til jorden, sortnede det for Sigurds øjne og han syntes at kende den høje krigers stemme som råbte: ”Sigurd, Sigurd! Det var din ven du slog!” – Men snart forjog kamptummelen hint ængstende lysglimt der gik op for hans sjæl som et flygtigt lyn, thi nu blev striden heftigere og da Eisten så Rudolph bløde, blev han så rasende at ingen længere kunne stå ham imod. De få vendiske Ungersvende, som endnu forsvarede borgen udenfor, tog flugten, og nu strømmede en hel hær imod borgen for at storme den med Eisten og Halfdan i spidsen medens Guttorm sørgede for den sårede Rudolph. Sigurd fór mod Eisten, Thorvald imod Halfdan og begge stred mandigt med sten og kastespyd. Da trådte den skønne Morgana ud på altanen og de forbavsedede fjender tabte sværdene af hænderne og beundrede hende, men snart forsvandt denne korte fortryllelse. De greb igen til deres våben for at storme og nu så de først at der kun var to mænd som forsvarede slottet. Da kastede Morgana et guldæble ud over muren midt blandt de talrige fjender og da enhver ville gribe det, opkom herover indbyrdes strid mellem de vilde hedninger. De vendte våbnene forblindede mod hinanden og glemte både Morgana og hendes fortryllede slot.

Dog Eisten og Halfdan bekymrede sig ikke om de andre, men ville nu alene bestorme borgen. Sigurd og Thorvald gjorde dem tapper modstand. Morgana frygtede dog med rette den stærke Eistens overmagt som alene havde fældet så mange. Sværdet havde han for længe siden splintret på vendernes pander. Ligesom kæmpen nu fór mod muren med en uhyre jernstang for at nedbryde den og åbne sig en gennemgang, udstænkedes Morgana fra altanen en håndfuld vand af en sølvskål i luften. Pludseligt indhylledes det hele slot af en tæt tåge og så ud for de forbavsedede krigere som et luftsyn af skinnende skyer der forsvandt og opløste sig i tågen. Da harmedes Eisten storligt. Han så med blusel at han kun kæmpede mod skyer og tåger og han kastede jernstangen så hårdt imod jorden at den blev krum og næsten skjultes under muldet derved.

Da Venderne så at slottet var forsvundet, glemte de af forundring striden om guldæblet og det så meget mere da hin sælsomme trolddomsgave også under striden var forsvundet mellem hænderne på dem. De drog nu hver sin vej og brødrene fra Burgunderholm blev ene tilbage.

Rudolph sad bleg, med forbundet skulder på en sten og løftede besværgende sin højre arm imod himlen da slottet forsvandt for hans øjne: ”Fordømte kogleri!”, råbte han ”Så sandt Gud lever. Jeg vil frelse dig, Sigurd! Om du end også slår mig den højre arm lam som den venstre og om jeg så skal lade mit liv derfor. Lad os ikke forlade dette sted Brødre! Lad os opslå vores telt her og tøv til tågen er forsvundet at vi kan se om det har været blændværk vi har kæmpet imod eller ikke!”

”Elendige skygger har det været” – råbte Eisten fortrædeligt og satte sig så hårdt på en sten at den gnistrede. Før vil jeg slås med Satan selv når han er grammet¹ end med sådanne luftkarle uden kød og ben”.

¹ ☉: gram; forbitret; fortørnet

”Hvordan det så er” – sagde Rudolph og så på sin blodige arm. ”Marv og kraft har der dog været i den hånd som sendte mig denne hilsen og var det kun et skyggebillede af Sigurd, vil jeg ikke trækkes om reb med ham selv”.

”Det var ham selv,” sagde Halfdan, ”jeg kendte ham tydeligt, han havde end også det blå akelskærf på med den underlige skrift som han første gang bar da han stred så muntert ved min side mod venderne, men hans åsyn var ikke så lyst som før og hans øjne tindrede ikke i dag af frejdig kamplyst. De brændte ligesom med en fortærende flamme og han kendte vist ingen af os selv ikke dig, broder Eisten, som han dog tog bravere imod end alle de hedenske galninge tilsammen. Jeg havde også med en karl at gøre,” vedblev Halfdan, ”som havde hjertet på det rette sted. Når to alene vil forsvare en borg, må det også være sådanne svende”.

”Sludder!” råbte Eisten og slog en bule i sit skjold med knoen, ”de har ikke forsvaret borgen. Det var heksen som holdt os for nar til hobe med mindre vi har alle været gale i dag og taget luftkasteller for slotte og tomme skygger for helte”.

”Som du vil, broder Eisten!” – svarede Halfdan – ”når du er vred, ser du ikke så nøje efter hvad du slår på, men at du dog ikke så ganske har fægtet i luften i dag, det har mangan dunhaget vender måttet bekende som nu ligger tavs på sletten og mangan vendermø græder vist i nat for hendes troløse brudgom er faldet”.

Medens de andre brødre endnu talte om hvad de skulle tro om Morgana og hendes slot, havde Guttorm travlt med at opslå teltet. Han havde heller ikke glemt at tage levnedsmidler med og da alt var velberedt i teltet, kaldte han brødrene ind. ”Lidt må vi vel nyde,” sagde han, ”inden vi lægge os til hvile, men vi har ikke meget at tage os til og skal vi ligge længe her og belejre dette luftslot, så ser det galt ud med husholdningen. Du må ikke være for grov, broder Eisten.” Du var ellers mand for at fortære hele vort forråd på én gang”. Rudolph og Halfdan smilede, men Eisten satte sig straks til bords: ”Spis kun frisk, brødre!” sagde han. ”Jeg levner dog intet til i morgen alligevel, men så længe her er brød i landet er jeg mand for at skaffe til os alle. Havde jeg kun mit gamle, gode sværd som den helvedes dværg fordærvede mig!”

Rudolph var mat af sit sår og havde ofte møje med at holde sig oprejst. Han lagde sig også først til hvile. ”En af os må dog holde vagt i nat,” sagde Guttorm. ”Vi er ene her midt i et fjendtigt land og havde hedningerne ikke i dag behøvet vor hjælp, havde de visseligt alle vendt sværdet imod os”.

”Jeg rejser mig ikke af stedet før fjenden kommer eller der er noget at tage hånd i,” sagde Eisten idet han lagde hovedet på sit skjold og sov ind.

”Gå du kun også til ro, broder Guttorm!” sagde nu Halfdan som så at Guttorm blev fortrædelig. ”Jeg våger gerne en stjerneklar efterårsnat når jeg kun har mit sværd og min harpe med”. Guttorm var træt og sov snart ind, men Rudolph vandede sig¹ ofte på sit leje. Det hørte Halfdan og sukkede lønligt derved, thi han frygtede at Rudolph havde fået sit banesår². Nu mærkede han også først at han elskede Rudolph højest af alle sine brødre.

Hen ved midnat kaldte Rudolph på ham og Halfdan gik hen og stod ved hans leje. Da tog Rudolph sin broders hånd og sagde: ”Vil du love mig en ting, broder Halfdan? – Du er skjald og har mest hjerte af alle os brødre. Du kan også bedst føje dine ord og i din

¹ ☺: følte smerte

² ☺: dødeligt sår

mund vil et sørgeligt budskab tabe meget af sin beskhed. Hvis jeg dør af dette sår eller siden af et andet i krigen og du kommer til at lukke mine øjne og synge min gravsang for brødrene, vil du så bringe hilsen fra mig til den jeg har kærest af alle? Det er liden Elna på Hokelet. Sig hende at jeg elskede hende tro til min sidste stund, men lader Gud mig leve, da bevar min løndom tro. Der er ingen som ved den uden du og min kære Sigurd”.

”Broder Rudolph!” sagde Halfdan bevæget. ”Dør har du min hånd! Jeg skal være dig en tro broder i dette som i alt andet, men Gud lade mig aldrig overleve dig! Du er den eneste som elsker mig ret i verden. Sov nu roligt, Broder og bedrøv mig ikke mere med sådanne tanker. Sig mig kun et! Tror du jomfru Elna elsker dig?”. ”Jeg håber det vist,” sagde Rudolph. ”Så dør du ikke heller, broder!” svarede Halfdan trøstigt, ”så har du mere liv end jeg. Gud velsigne dig!” Dermed trykkede han broderens hånd og forlod ham.

Nu gik Halfdan rundt om teltet og så om alting var roligt. Derpå satte han sig på en sten og så op på den stjerneklare himmel. Hans øjne søgte Karlsvognen og fandt den. Det Stjernebillede havde han forunderlig kært. Det var næsten det eneste som han bestandigt genkendte og det havde han så mangan nat set tindre over kongeborgen i Sjølund når den skønne kongedatter slumrede og han gik ene og ubemærket forbi hendes vindue med sin harpe. Nu så han det kære stjernebillede fjernt over havet og han rørte sagte de bævende strenge og nynnede:

Evig du ruller
over min isse,
funkler i natten,
O, stjernearm!
Visseligt svæver
over din aksel
englen som skuer
min stille gang.
Ej går jeg mere
hisset om borgen
hvor nu du slumrer,
O, kongemø!
Og når du åbner
mørkeblå øje,
svæver til vinduet,
ser over havet
i morgenglans,
og når de sorte,
glinsende lokker
skønt dig omflagrer
i morgenluft,
ser du ej skjalden
sidde på stenen
ene ved havet.
Mon du da spørger:
Hvor er nu skjalden?

Hvor er den stille
sanger bortgangen?
Fjernt han nu sidder
ene i natten,
medens du slumrer,
O, kongemø!
Brødrene hviler
trygt under teltet.
O, men han sukker,
som jeg har kærest.
Engelen svæver
over min isse
på stjernearm.
Skal jeg nu lukke
broderens øje?
Skal jeg oprejse
hans bautasten?
Hæv mig, O engel!
højt da fra valen
og lad mig flyve
med dig i natten
på stjernearm!
Lad mig i flugten
guldstrengen røre
hist over borgen,
hvor du nu slumrer,
O, kongemø!
Da skal du drømme
venlige drømme,
og når du åbner
mørkeblå øje,
og når de sorte
glinsende lokker
skønt dig omflagrer
i morgenluft,

da skal du spørge:
Hvor er nu skjalden?
Hvor er den stille
sanger bortgangen?
Men han ej sidder
mere på stenen
ene ved havet.
Han er bortfaret,
han er bortrullet,

flyver med englen
på stjernearm”.

Halfdan sad endnu vemodigt og legede med sin harpe. Da så han nogen komme ud af teltet, men det var ingen af brødrene: det var en lille, uanselig skikkelse. Han gik den hurtigt i møde og kendte nu Surting. ”Hvad gør du her dværg?” sagde Halfdan truende. ”Med os har du intet at skaffe! Hvad skalkestykke har du nu igen for med os?”. ”Det skal du få at vide i morgen!” svarede dværgen og lo. ”Får broder Eisten dig en gang fat,” vedblev Halfdan, ”så vil han nok takke dig for sidst. Han har ikke glemt den streg, du spillede ham med hans gode sværd”.

”Det kan nok være,” sagde dværgen, ”men siden jeg ser I vil skaffe Sigurd ud af hans fangenskab, så vil jeg dog give Jer et godt råd. Al jeres styrke nytter her til ingenting. Med lempe kommer I lettest ind på slottet, men tag Jer i agt at det ikke går Jer værre end Sigurd og har I større magter at stole på end han og jeg, så lad os nu se hvad de duer til.” Med disse ord sprang dværgen bort og Halfdan vidste ikke hvad han skulle tro om dette sælsomme nattebesøg. Han gik ind i teltet og så at brødrene lå roligt og sov. Rudolph våndede sig ikke som før, men lå stille og smilede i drømme. Da gik Halfdan ud igen og skuede hen over havet mod Sjølund. Han så hvor stjernerne efterhånden dalede og forsvandt og da Morgenrøden frembrød, var al tågen forsvundet. Slottet stod der igen og strålede herligt for hans øje med sine glimrende tårne og gyldne mure. Fortryllet af det skønne syn greb han stærkt i harpen og vakte de slumrende brødre idet han sang:

Vågn og sku
de gyldne luer!
Med farvestrømme
de prægtigt svømmer
på himmel og hav.
Se! Slottet blinker
som morgenrøden.
Til sejr det vinker
eller til døden,
men lyset stiger af nattens grav.
Småfuglen rører
den muntre tunge,
vågner og hører
hvor Lærken mon synger
med ensomme vogter sin morgensang.
Vågn og sku
de gyldne luer.
Halfdan jer vækker med harpeklang!”

10. Kapitel

Da Rudolph vågnede, mærkede han med forundring at hans sår var lægt. Han sprang rask fra sit leje og spurgte brødrene hvordan det hang sammen og om han måske kun havde drømt at han var dødeligt såret af Sigurd.

”Farligt var såret rigtignok,” sagde Guttorm, ”men nu mærker jeg da Gud ske lov at det ikke var dødeligt”.

”Hvad er dette?” råbte nu Eisten og trak et langt sværd frem som havde ligget under hans hoved. ”Fjenden maa have været her i nat mens vi sov, men så undrer det mig kun, at han ikke har hugget mit hoved af med dette sværd, for skulle det gå af for noget glavind i verden, måtte det visselig være et sådant”. Nu svang han det store slagsværd i sin hånd og prøvede det straks mod en kampesten. Sværdet klang vældigt og kløvede stenen i første hug. ”Herligt!” råbte Eisten, ”Sådan en stenklover har jeg længe ledt om”. Halfdan viste nu de forbavsede brødre slottet som næsten blændede deres øjne med sin glans. Han fortalte dem også om dværgens nattebesøg. Da blev Rudolphs åsyn mørkt: ”Så har han da med sine fordømte kunster lægt mit sår,” udbrød han med harme. ”Før måtte det være blevet mit banesår og det sværd, broder Eisten, det er vist også en gave af dværgen. Kast det fra dig, broder! Det er et Ulykkesværd.”

”Nej, da måtte jeg være en dosmer,¹” svarede Eisten. ”Det sværd skilte jeg mig ikke ved om så Satan selv havde givet mig det. Med det kunne jeg hugge ham sønder og sammen”.

”Da ville jeg dog ikke bytte med dig, broder,” sagde Rudolph. ”Mit Sværd kan ikke bide i sten, men når jeg har det i min hånd, ved jeg Gud er med mig, for det er et kristent riddersværd, men det er dit ikke”.

”Last mig ikke for min gode stenbider!” råbte Eisten, halvt opbragt. ”Jeg vil nødig vise andre end vore fjender hvad den duer til”.

Nu afbrød Guttorm hastigt brødrenes trætte og gjorde dem opmærksomme på at der ingen kamp behøvedes i dag for at komme ind i det fortryllede slot, thi broen var nede og porten stod åben.

”Nu vel!” sagde Eisten. ”Så har heken vel i nat sadlet sit kosteskæft og er redet til Bloksbjerg, skal vi se og vi får nøjes med at kaste reden efter hende i stumpevis. Det var også en skam at slås længere med en kvinde om hun så var Fandens egen oldemoder.”

Derpå drog brødrene mod slottet og jo nærmere de kom det, jo stærkere blev lysten hos dem alle efter at se dets forborgne herligheder, men Rudolph blev urolig over denne attrå. Han havde et helgenbillede og en rosenkrans på sit bryst. Derpå så han ofte og det var ligesom noget holdt ham tilbage. De så ingen på muren eller ved porten. Eisten og Halfdan gik uden betænkeligheder over broen, men Guttorm sagde til Rudolph: ”Bliv du noget tilbage, broder! og er der ugler i mosen, skal jeg give dig et tegn at du kan komme os til hjælp udefra. Du er den bedste kristen af os alle og her har måske den onde sit spil, derfor er det ikke af vejen at have en tro ven i ryggen.” Dermed fulgte han de andre. Rudolph stod et øjeblik stille og overveiede hvad her var at gøre, men nu tænkte han på Sigurd og hans heftighed den forrige dag og han frygtede at Eisten ikke skulle fare lempeligt med den forblindede. ”Er jeg bedre kristen end de andre,” tænkte han, ”så bør jeg just her gå forrest hvor måske faren er størst”. Han skyndte sig nu også at indhente de andre, men idet han ville sætte foden på Broen, rullede den op for hans øjne og han hørte,

¹ ♂: dumrian; fæhoved

at porten indenfor lukkede sig efter brødrene med en hul klang. I det samme hørte han også sang og liflig strengeleg i borgen. Da blev han såre bekymret for brødrene og vidste ikke hvad der var vederfaret dem eller på hvad måde han skulle befri dem af dette sælsomme fangenskab. Idet han således gik rådvild og sorgfuld uden for de skinnende guldmure og harmede sig over sangen og lystigheden indenfor som han nu frygtede også havde bedåret hans stærke brødre, så han langt borte en skikkelse som han syntes at kende og da den kom nærmere, så han det var Surting som nærmede sig langsomt og græd. For første gang var synet af dværgen ham mindre modbydeligt. Han følte medlidenhed med den lille pudsenmager fordi han syntes bedrøvet. ”Græde kan vist ingen ond ånd,” tænkte han, ”og Surting har dog vist ment det godt med mig. Han er nu det eneste væsen som kender mig her og nærmer sig venligt til mig i dette fjendtlige land, måske kan jeg også trøste ham i hans sorg. Kom kun nærmere, Surting!” sagde han nu til dværgen som blev stående i nogen frastand. Af mig har du intet at frygte, Sig mig hvad du græder for. Måske kan jeg hjælpe dig.”

”Det var bedre du hjalp Sigurd og dine brødre nu,” svarede Surting, ”inden den mægtige Morgana forvandler dem alle til krager og ravneunger eller flyver bort med dem og sit trylleslot til en anden verden. Mod hende kan jeg ingenting udrette og til hendes luftriger har jeg mindre adgang end du. Jeg har også nok at tage vare på i min egen lille verden. Der er oprør blandt de underjordiske og de sorte har overhånd nu. Der går også en stor ulykke over Burgunderholm som hverken du eller vi eller noget menneske kan afværge”.

Har du været på Burgunderholm?” spurgte Rudolph hastigt. ”Hvorledes går det jomfru Elna?”

”Spørg mig ikke derom!” svarede Surting. ”Det vil du tidsnok få at vide, men der har du min bedste skat. Den kan hjælpe dig mere end jeg selv. Mig ser du måske aldrig mere”. Med disse ord gav han Rudolph hint magiske dukkebillede i hånden som han havde frataget Ulfson og før end Rudolph kunne spørge ham om mere, var dværgen borte. Fordybet i sin bekymring for Elnas og sin fødeøes skæbne stak Rudolph dværgens gave i barmen uden at tænke på hvad det var. At rejse til Burgunderholm var nu hans første tanke, men da så han atter det underfulde trylleslot glinse lige for sig i solskinnet. Han hørte atter sang og strengeleg inden for de gyldne mure og han tænkte på Sigurd og brødrene. Den hele dag gik han rådvild omkring slottet, lagde tusinde planer og forkastede dem igen og da solen gik ned, sank han udmattet til jorden og vidste endnu intet middel til redning. ”Arme Sigurd! Arme brødre! Hvorledes skal jeg frelse jer?” – sukkede han og kastede sig på knæ for at bede. Da gled hint besynderlige billede som Surting havde givet ham ud fra hans barm og da han så det, glemte han at bede, men nye, urolige tanker opsteg i hans sjæl. Han greb hastigt det sælsomme billede og jo længere han betragtede det, jo mere forvirredes hans tanker. Det var ligesom han kunne skue gennem jorden og se mange tusinde dværge som hamrede guld og sølv i deres travle værksteder. Han så ud over havet og syntes at se dejlige kvinder som svævede på bølgerne og sang. Ogsaa i luften syntes han der svævede mangfoldige, underlige skikkelser som hviskede utydeligt mellem hinanden, men på valpladsen¹ hvor kampen havde stået den forrige dag, så han nogle lange, smalle skikkelser som dansede i måneskinnet om de ubegravne

¹ Sted, hvor et slag, en kamp, især mellem hære, udkæmpes

hedningers lig. Deres visne, indtørrede legemer skinnede som ildstøtter. Dem så han også på en høj som hedningerne brugte til rettersted. Der dansede de tørre ildmænd lystigt under galgen. Da han så dette blev han forfærdet for sig selv. Han kom sin døende faders sidste ord ihu og hans mistanke til dværgen kom igen. Da tog han Surtings mistænkelige gave og kastede den fra sig af al magt. Det løndomsfulde billede fór hvinende gennem luften, men Rudolph så ikke efter det. Så snart det var ude af hans hånd, forsvandt alle hine forvirrede syner og han kunne atter samle sine tanker og bede. Som han nu laa og bad med rosenkransen i sin hånd, faldt der ham pludseligt en tanke ind lige som en indskydelse af gode ånder. Han tog helgenbilledet frem som han bar om sin hals i en silkesnor. Det var St. Alban¹. "Fromme Helgen!," sagde han, "tilgiv at jeg skiller mig fra dig. Jeg havde tænkt du skulle følge mig til min dødsstund, men kan du som man siger ophæve trylleri og åbne de forblindedes øjne, så frels nu min ven og mine brødre. Bliv en skytsånd for dem og forlad kun mig. Gud og hans hellige engle vil dog ikke forlade mig." Derpå kyssede han ærbødigt sin kære skytshelgens billede, gik tæt hen til borgen og kastede det med lempe ind over muren. Der var nu tavst derinde som i en grav, men snart hørte han en liflig harpeklang og kendte sin broder Halfdans stemme som sang:

Jeg ånder igen
bedøvende blund. Du er veget.
I svimlende rus sank jeg hen.
Er en engel nu til mig nedsteget?

Jeg hører ej mere
de toner som sjælen forvilded.
O, fryd! Jeg blandt roserne ser
St. Alban dit hellige billed!

Kom, hvil ved mit bryst!
Giv sjælen sin frihed tilbage!
I Hjertet der vorder så lyst
jeg mindes de forrige dage.

Jeg ser dig igen,
O, stjernearm! hist hvor du blinker.
På himlen ruller du hen
og did med min elskov mig vinker.

Opvågn igjen!
Op, brødre, og knus eders kæder!
I rosenduft helten sank hen,
men helgenen duften adspredet.

Op, grib eders sværd!

¹ ☞: Saint Alban; var den første britiske, christne martyr (død 303); helgendag: 22. juni

Op, stærke broder, af blundet!
Fly, nattens koglende hær!
St. Alban sejr har vundet”.

Da Rudolph hørte Halfdans Sang, blev han såre glad. Straks efter hørte han ogsaa larm på slottet og kendte nu Eistens vældige stemme: ”Op med de forheksede blomster og ned med det helvedes slot!” råbte Kæmpen, ”Her skal ikke blive sten på sten tilbage.” Nu så Rudolph hvorledes luften fyldtes af de dejligste blomsterblade både af roser og blussende valmuer og mangfoldige, fremmede, tusindfarvede blomster, men de faldt ikke til jorden igen. De fløj bort som skyer af spraglede sommerfugle og forsvandt med glimrende flagren i den stjerneklare luft ledsaget af kæln, bævende toner.

Rudolph hørte nu ogsaa hvor de gyldne mure klang for Eistens vældige glavind, men da så han den skønne Morgana fremtræde på altanen og alting blev stille. Et sort stjernegevandt omflagrede den høje, blændende skønhed og i den liljevvide hånd holdt hun et scepter af blomstrende rosenstængler. Det udstrakte hun over heltene og sagde med en sød, men bebrejdende stemme: ”Vilde, kolde stenmænd. I er stærke, men følelseløse som eders forstenede Norden og Livet isner og opløses omkring jer. I er ikke værd at oplive med skønhedens smilende stråler. Som nordenvinde bortvejrer I mine herligste blomster og stormer fjendtligt og vildt mod kunstens højeste værk. Nu skal I aldrig mere se mig og min gyldne bolig og eders savn skal være min hævn”. Derpå slog hun i luften med sit rosenscepter. I samme øjeblik var både hun og slottet forsvundet og de forbavsede brødre stod på en øde, vild mark omsust af kolde efterårsvinde og syntes endnu at skimte det glimrende trylleslot langt borte i de flygtende skyer.

Men nu ilede Rudolph glad i brødrenes arme. En fremmed kriger stod som himmelfalden imellem dem, men det var ikke Sigurd. Det var den forblindede Thorvald, som nu i den kolde efterårnat ligesom opvågnet af en vidunderlig, skuffende sommerdrøm. Han kom sin forladte, sørgende brud i hu og han vendte vemodigt tilbage til slægt og venner efter at han først havde omfavnet og takket de tapre kristenhelte og lovet dem at vorde en kristen.

Men Rudolph blev bedrøvet da han ikke fandt Sigurd blandt brødrene. Ingen af dem kunne give ham mindste besked om den forsvundne ven, thi de bekendte med blusel og Eisten stampede i jorden ved at erindre det, at de pludseligt var blevet så forstummede af de henrivende toner og syner og så bedøvet af de duftende trylleblomster i slottet og den dejlige have at de straks havde glemt alting i verden og var bortrevet i hvirvlende glædesdans af de yndige blomsterpiger. De havde heller ikke hørt op at danse og juble før de alle var segnet til jorden og slumrede ind blandt de bedøvende blomster. Dog havde ingen af dem set den skønne Morgana selv før end i det øjeblik hun og slottet forsvandt for deres øjne, men Sigurd havde de slet ikke tænkt på før nu.

”Så har den mægtige tryllerinde vel bortført ham med sig,” sukkede Rudolph og fortrød at han ikke selv havde været med brødrene på slottet og opsøgt ham.

”Jeg ville ønske du havde været med, min gudfrygtige broder!” sagde Eisten ”Så havde jeg dog fået at se om du dansede bedre end os andre. Jeg har aldrig slået mig løs på den Maade før, men jeg skulle dog ikke fortryde derpå når kun du havde været med Rudolph! Så havde ingen af os haft noget at lade den anden høre”.

”Jeg bebrejder jer intet, kære brødre!” svarede Rudolph. ”Det var vist næppe gået mig et hår bedre. Men hvem skal nu opsøge Sigurd? Ingen af jer har ham så kær som jeg og jeg kan nu ikke tumle verden rundt efter ham. Til Burgunderholm må jeg. En rædsom anelse tynger mit hjerte. Surting har været hos mig i nat og sagt mig at en stor ulykke går over vor fødeø. Jeg ved ikke hvad det er, men jeg må derhen om jeg så skal svømme over det oprørte hav.”

”Dværge har haft dig til gæk,” svarede Eisten, ”hvad ulykke skulle det vel være? Fjenden kan det jo ikke være, ham har vi givet andet at tænke på her og mod andre ulykker ved jeg heller intet råd. Jeg må dog af sted,” sagde Rudolph, ”en fiskerbåd ser jeg hist ved stranden. Med den vil jeg begive mig ud på dybet og befale mig Gud i vold. Kunne jeg kun være rolig for Sigurd!”

”Dér er min hånd,” sagde nu Halfdan, ”jeg skal opsøge ham om det så var ved verdens ende og du skal ikke se mig for dine øjne før jeg bringer ham frelst i dine arme. Jeg ved hvad der nu så mægtigt drager dig ud på dybet. Gud være med dig, broder! Måtte vi alle en gang samles glade i vor faders gamle hal på vort kære Burgunderholm så vil jeg takke vor frelser derfor på den hellige grav. Det lover jeg her for Guds ansigt.”

”Ædle broder Halfdan!” udbrød Rudolph og omfavnede ham, ”du har lettet en sten fra mit hjerte. Og nu farvel, I trofaste brødre!”

”Men, broder Rudolph!” sagde Guttorm, ”vil du endelig styrte dig i døden og betroe dig til det vilde hav på en ussel åben fiskerbaad? Drag hellere tilbage til vor snekke eller tøv til der kommer en anden hvis fjenden allerede har taget den.”

”Her er ingen tid til at dvæle,” svarede Rudolph, ”jeg vil før forgå i nat end tøve her til det bliver dag. Men hvad har I andre nu i sinde?”

”Til hjemmet står ikke min hu,” svarede Eisten, ”jeg vil slå mig så længe gennem verden til jeg finder min overmand. Så vil jeg lægge mine ben hvor jeg falder og have mit gode sværd med mig. For det første følger jeg nu Halfdan. Jeg tænker broder Guttorm gør det samme. Vi tre er vant til at færdes sammen. Skade du nu har fået hjemvé, Rudolph! Du har været os en brav stridsbroder. Den raske Sigurd finder vi vel igen – Kan det ikke være anderledes, så farvel da, broder! Går du til bunds, så tænk på os og giv os et broderligt varsel. Hvis ikke, ses vi vel igen!”

”Det gør vi vel i alt fald, håber jeg,” sagde Rudolph, ”glem kun ikke, stærke broder, hvad moder sang ved din vugge.” Rørt trykkede han nu brødrene i de trofaste hænder og ilede til båden ved den urolige strand. Hurtigt stødte han fra land og forsvandt snart for deres øjne som en søfugl på de brusende bølger.

”Han forgår,” råbte Guttorm, ”det er et afsindigt foretagende, men han ville jo ikke lade sig råde”.

”Det kan jeg lide ham for,” svarede Eisten. ”Hvad han vil det vil han, skal han så lade sit liv derfor. Derpå kan jeg kende han er min broder”.

”Gud holde sin hånd over ham!” sagde Halfdan, ”men synker du, elskede broder,” – føjede han sagte og sukkende til, så synker du dog ikke håbløst. Liden Elna elsker dig jo”.

Nu opsøgte brødrene deres heste og før end solen stod op, red de muntre over mark og eng i det fjendtlige land hvorhen lunet eller hændelsen ville, beredt til kamp eller gæstfri modtagelse alt efter som de fremmedes hu stod til som de gæstede.

11. Kapitel

Imidlertid gik Sigurd alene i en mørk egeskov ved søkysten med hint magiske billede i hånden som dværgen havde givet Rudolph, men som den fromme kristenhelt forfærdet havde kastet fra sig da han opdagede dets sælsomme virkninger. Det var faldet inden for muren i Morganas fortryllede have hvor just Sigurd da gik alene i underlige drømme og så månen skinne fjernt over havet. Den mægtige Morganas billede svævede dengang endnu bestandigt i yndige tillokkelser for hans sjæl. Atter var en dag bortdrømt i de fortryllende buegange og i løvhytten som var den skønne tryllerindes yndlingssted, men hvor den vemodigt rislende kilde dog ligesom kølnede ynglingens flammer og vakte dunkle anelser i hans urolige hjerte. Han havde som sædvanligt opsøgt de ensomste gange i haven hvorfra han kunne se ud over havet; og da kom atter en dunkel erindring om den forladte havpige tilbage og opvakte en forunderlig strid i hans hjerte.

Som han således gik ene og urolig i en afsides gang i haven faldt hint magiske billede ned for hans fod. Han tog det i sin hånd og betragtede det og da gik det ham lige som Rudolph før. Hans øjne blev opladt for elementaråndernes hemmelige verdener; men han blev ikke forfærdet derover som Rudolph. Han blev såre glad og mærkede at hint billede var en mægtig alrune¹ om hvis tryllekraft han så ofte havde hørt tale i sin barndom. Det menneske, vidste han, som var så lykkeligt at finde en sådan skat var ved den sat i forbindelse med alle naturånder og kunne ved dem beherske den hele legemsverden. Det første han så var de velbekendte underjordiske i deres dybe, travle værksteder, men det var dog ikke de samme som han havde kendt fra sin barndom. Disse var større, men langt grimmere og mere vanskabte end de burgunderholmske og ikke nær så godlidende at se til. Han vendte derfor også straks øjet fra dem igen og så nu tusinda små væsener i luften, lige som flyvende småbørn der flagrede venligt omkring ham og syntes at vente på hans befalinger. ”Bring mig ud af denne have,” sagde han, ”jeg har selv ikke magt til at forlade den. Bring mig hist hen ved havet. Det bruser uroligt som mit bankende hjerte. I denne dejlige blomsterhave får jeg dog aldrig ro til at glæde mig og den skønne Morgana er dog ikke for mit hjerte hvad hun er for mine øjne”. Næppe havde han sagt disse ord før han følte sig hævet sagtligt op over blomstertoppene og han svævede let hen over græsset på Marken uden at nedtræde en eneste blomst. Først da han kom til skoven ved havet fornåm han, at han gik som sædvanligt og nu forekom Morgana og hendes fortryllede slot ham som en skøn, vidunderlig drøm, men som han dog var glad ved nu var forsvundet. Han erindrede sig tydeligt igen sit hele forbigangne liv og fortrød såre at han havde forladt sin kære Rudolph og hans trofaste kæmpebrødre. Da han nu hørte havet bruse, kom han også tydeligt den dejlige havpige ihu og han fortrød at han så længe havde forglemmt hende. Han bar endnu om sin skulder det havblå akselskærf som hun havde givet ham natten før slaget på den vendiske kyst. Nu kendte han det først til fulde igen og trykkede det med inderlig vemod til sine læber. Længe stod han ved havet og håbede at se hende igen, men forgæves. Bølgerne gik deres enstonige gang og ingen sang lød mere over dybet. Alrunen havde han gemt ved sit bryst og ville nødtigt tage sin tilflugt til den; thi han vidste fra de underjordiske at de godmodige naturånder dog sjældent elskede det

¹ ☉: Mandragora Juss. Oprindelig navnet på en spåkvinde. Plante, ofte tvedelt, menneskelignende rod, der tidligere brugtes som tryllemiddel

menneske som beherskede dem med den mægtige alrune og nu at fremtvinge den skønne, som før så frivilligt havde nærmet sig til ham og måske ganske at tabe hendes kærlighed og tillid ved at vise sig som hendes herre, det ville han ikke om han endog havde magt dertil hvilket han dog ikke vidste men heller ikke ville forsøge på.

”Hun er vred på mig,” sukkede han, ”og med rette, men når hun ser min fortrydelse og stadige hengivenhed, så kommer hun vist af sig selv igen og vederkvæger mit hjerte med sin liflige sang”. Således gik han den hele nat ved havbredden og så længselsfuldt ud over bølgerne og først da solen stod højt på himlen gik han længere ind i den dunkle skov, for at hvile i dens skygger. Da så han en ensom hytte midt i skoven og blev glad ved at se menneskespor i denne vilde, ubeboede egn. Han gik ind i hytten, men fandt intet menneske derinde. Dog så han ild på arnestedet og formodede at hyttens beboer nylig var gået ud. Han besluttede at oppebie hans tilbagekomst og satte sig på en mosbænk for et udhvile. Nu betragtede han først hyttens boskab¹ og forundrede sig over det besynderlige bohav. På et stenbord lå en stor bog opslået med røde cifre som han ikke kendte. Ved siden af bogen stod et bækken med fint sand og en jerngriffel lå ved siden af. Ved vinduet stod en stor messingkugle hvorpå alle himlens stjerner var afbildet og et langt rør med glas i begge ender var fastgjort over kuglen gennem vindueskarmen. På væggen hang udstoppede fugle, snoge og hæslige, spraglede slanger og i krogen ved arnen stod en lang menneskebenrad². På arnestedet selv lå usædvanligt formede glaskar med rør og en digel³ stod på ilden hvori lå stumper af alle metaller. Han blev underligt til mode ved alt dette og kunde isærdeleshed ikke lide den nøgne benrad i krogen som stod med udstrakt fod ligesom den ville bevæge sig og tage sæde med ham ved bordet og når han så på de røde bogstaver i bogen, var det ligesom stuen løb rundt med ham og alting blev levende. Han lukkede bogen hastigt i og hørte nu menneskefodtrin udenfor. Han rejste sig og en lille Mand kom ham i møde med nogle urter og rødder i sin hånd og iført en sort kappe med indvirkede sølvcifre i den ildrøde flig. Han havde et kruset, kulsort skæg som nåede ham langt ned på brystet. Hans øjne var små og mørke. De lå dybt inde i hovedet, men funkledede livligt og stærkt den forbavsede gæst i møde. Sigurd syntes at genkende dette åsyn og blik uden at erindre hvorfra, thi det lange skæg og den sære dragt syntes han ikke nogensinde at have set før. ”Tilgiv” sagde Sigurd ”at jeg har søgt hvile under eders tag. Jeg har forvildet mig i denne øde egn og er glad ved at have fundet et menneske, thi det holder jeg eder for uagtet I ser underlig nok ud og alt her omkring mig er mig besynderligt og fremmed”. ”Du er velkommen,” svarede eneboeren og syntes at studse idet han betragtede ham. ”Jeg vidste vel her måtte komme en fremmed i dag, men dig havde jeg dog ikke ventet. Du ser ud til at være en kristen ridder; men stærk er du nok ikke i troen, og ser jeg ikke fejl så kender jeg dig. Du er fra Burgunderholm, ikke sandt? Du besøgte engang Ulfson på Hokelet Borg med en af Bonahvedes sønner. Dengang så vi hinanden sidst”. ”Er det muligt?” råbte Sigurd forundret, ”I er Ulfson selv!”

”Ganske rigtigt,” svarede Ulfson, ”lad ikke mit udseende og min bolig forundre dig. Jeg er blevet ked af verdens forfængelighed og er blevet eneboer, dog ikke for at drive tiden bort med bønner og salmer her, men for i uforstyrret ro at eftergrandske naturens

¹ ☉: indbo

² ☉: skelet

³ ☉: smeltedigel; form

hemmeligheder. — Du havde ikke haft nødtigt at flygte fra min borg da sidst vi sås, mod dig havde jeg Intet i sinde. Jeg så straks du var ikke af Bonahvedes slægt. Dertil var din ånd for munter og fri. Sig mig nu dit navn og din byrd.”

”Mit Navn er Sigurd Ib,” svarede han rask, ”min fader og moder har jeg aldrig kendt, ej heller er jeg hvad man kalder en ordentlig kristen. Jeg ved ikke engang ret hvad det ord vil sige, men jeg elsker livet og den skønne verden og vil gerne se og opleve så meget muligt på denne forunderlige jord. Derfor er det mig nu også kært at jeg træffer Eder igen. Jeg mærkede sidst da vi sås at I var en klog mand som havde set og hørt meget i verden. Hvad I fortalte mig om den skønne Morgana har jeg siden selv erfaret var sandt. Jeg havde gerne tøvet længere hos Eder sidst, havde dværgen Surting ikke sagt I var en troldmand og stod os efter livet”.

”Det ligner ham, den pudsenmager,” sagde Ulfson, ”men det undrer mig kun at to helte som I lod jer skræmme for en enkelt mand. Hvad min trolddom angår så er det en egenskab man tillægger enhver fri og dristig ånd som søger at afsløre livets og naturens løndomme og opsvinge sig til tingenes og kræfternes herre. Er du så videlysten som du siger og bindes du ikke af noget bånd som hindrer åndens selvstændighed og frihed så skal jeg gerne vise dig hvad jeg har set og erfaret, men sig mig først: Er du virkelig aldrig døbt?”

”Nej,” svarede Sigurd, ”men hvad gør det til sagen?”

”Meget!” sagde Ulfson og hans øjne luede. ”Den som en gang er indviet til den blinde fordoms og underkastelsens rige hans øjne åbnes aldrig for sandhedens og frihedens verden. Vær velkommen, du raske ubundne natursøn. Et menneske som dig har jeg længe søgt. Ved forenet kraft kan vi kun bortvælte den store sten fra livets kilde og opløfte sløret fra den løndomsfulde ånde verden. Du tror dog vel på en usynlig ånde verden, Sigurd, og på muligheden af at komme i forbindelse med den?”

”Derpå har jeg aldrig tænkt,” svarede Sigurd, ”hvad jeg ikke kan se og høre lader jeg stå ved sit værd og bekymrer mig ikke stort derom, men jeg har set underlige ting nok alligevel. Det er kun skade jeg ikke må tale derom”.

”Du har altså set de underjordiske,” vedblev Ulfson, ”de Karle kender jeg måske bedre end du, men jeg frygter dem ikke mere end det støv jeg træder på. Det er et usselt, lavsindet dværgefolk uden sjæl og ånd for højere naturer.”

”Tal ikke så foragteligt om dem,” svarede Sigurd ham, ”i mange måder er de både klogere og mægtigere end vi. Lad dem være hvad de vil. De er brave folk, men jeg holder dog mere af ordentlige mennesker. En dejlig havpige har jeg også set. Om hende er det ikke forbudt mig at tale. Hun var skønnere og elskeligere end nogen kvinde på jorden, men hende ser jeg måske aldrig mere i verden”.

”Tag dig i agt for slig kærlighed, Sigurd,” sagde Ulfson advarende, ”den er farlig og kan koste dit liv. Har du en gang svoret en havpige troskab og du bryder den så m hun dræbe dig om hun også elsker dig og er blevet et lykkeligere væsen ved dig. Ved menneskers elskov må du vide bliver havets og underverdenens beboere ligesom vi og ophøre at være et åndløst spil af naturkræfter”.

”Hvorledes?” spurgte Sigurd glad, ”kan en havpige blive et menneske som jeg når jeg elsker hende?”

”Det kan ethvert underordnet naturvæsen,” svarede Ulfson, ”men vogt dig! Du har megen modtagelighed for fremmede naturers indvirkning mærker jeg. Benyt den klogeligt

til at vorde deres herre, men lad dig ikke beherske af dem. Min erfaring må tjene dig til advarsel. At beherske naturen var tidligt min attrå. Med stor livsfare opgravede jeg også en nat en mægtig tryllerod under galgen på den farlige styrtebakke. Ved den kom jeg i forbindelse med de underjordiske, men måtte derfor give dem min førstefødte til pant og modtage en skifting¹ fra dem i hans sted. De skaffede mig rigdom og magt i overflødighed; men til sidst forsvandt skiftingen og tog hin sjældne skat med sig og med den var mit herredømme over den lavere natur forsvundet. Dog siden har jeg i min ensomhed udfundet en højere kunst som kan sætte os i forbindelse med langt mægtigere ånder og til at udøve den er det jeg behøver din bistand”.

”I slige sager er jeg aldeles ukyndig,” svarede Sigurd, ”men kunne I med alle eders kunster kun skaffe mig den skønne havpige at se igen og uden at hun fortrød derpå eller ophørte at have mig kær, så kunne jeg måske skaffe Eder en al rune når I kun ikke vilde bruge den til at plage de stakkels underjordiske og deres lige dermed”.

Ulfson så studsende på ham med et gennemtrængende blik og sagde derpå med et ligegyldigt smil: ”Jeg sætter ikke mere så stor pris på at beherske en sjælløs natur. Døde rigdomme har jeg haft nok af. Jeg har tømt nydelsernes bæger ud til bunden og er bleven ked af at beundres af lavere ånder end jeg selv. Vil du være min lærling, unge menneske, så må du hige mod en større verden end den der nu fængsler dig til den smilende overflade af det blomstrende liv. Du må dristigt trænge frem til dets dybeste rødder og ikke ræddes for den dunkelhed hvori de skjule sig. Der gives magter som er så højt over os som himlen er over vort hoved og afgrunden er under vor fod. Til dem må vi opsvinge os eller nedstige i deres dybder og vi er større og mægtigere end de største konger på jorden”.

”Forstår jeg Eder ret,” svarede Sigurd, ”så har jeg selv engang anet noget lignende. Jeg så engang i en stjerneklar nat en fattig pilgrim knæle for den mægtige guddoms billede som de kristne tilbeder og hans åsyn lyste så saligt at jeg næsten misundte ham hans tro og syntes han var rigere end den mægtigste konge på jorden. Jeg besluttede også den gang at vorde en kristen, men har siden glemt det igen og vidste ikke heller hvorledes jeg skulle blive det”.

”Det var ikke min mening,” sagde Ulfson og hans åsyn fordrejede sig krampagtigt ”at der er større magter til end vort øje kan se og vort øre kan høre. Det har du selv fornummet, men vi er frie ånder som dem og skal ikke underkaste os dem i blind tilbedelse og vorde deres trælle. Vi skal hæve os til dem med vilje og kraft og tilegne os deres magt for at vorde dem lige”.

Skulle det være muligt?” sagde Sigurd. ”Jeg svimler ved at tænke derpå”.

”Om herredømmet kæmper alle ånder,” vedblev Ulfson. ”Hvem der ikke føler sig født til slave kan dristigt oprejse sit hoved mod den højeste ånd og sige: Jeg er fri som du, – ja, hvor kraften ikke er indslumret under åget af en misforstået sygelig fromhed, der kan det frie, naturlige menneske som verdens og naturens herre udstrække sin hånd mod det højeste og dybeste og sige: Kom hid! Jeg er eders broder, I mægtige. Jeg vil dele eders magt eller afvriste Eder scepteret”.

¹ ☉: skiftebarn; bytting; ombytning; if. folketroen: barn, som af overnaturlige væsener (især: underjordiske) er lagt i vuggen i st. f. et udøbt barn (og som antages at blive skrantende, vanskabt, uden normale aandsevner, umedgørligt olgn. og at have en glubende appetit uden dog at trives...); menneske, som er taget af underjordiske, jf. ODS

”Jeg gruer ved at følge Eder,” afbrød Sigurd ham, ”Jeg har aldrig før vovet at tænke sligt og jeg synes dødningsen hist i krogen ler af os”.

”Dertil har den grund,” svarede Ulfson med et hånligt smil. ”Vi er jo i visse måder dens frænder. Benraden i os ler også hver gang ånden ryster dens marv og føler stolt og fri den er herre, men jeg har lært at tvinge denne forgængelighedens manér. Den er kun trævler og ben. Jeg kan bortkaste den til sin broder der i krogen og svinge mig ud fra den hvad øjeblik jeg vil. Den er min slave. Jeg kan lægge den i lænker når den vil hindre min gang.”

”Jeg forstår Eder ikke,” afbrød Sigurd ham, og Ulfson lovede at alt skulle vorde ham tydeligt. Han begyndte nu at undervise den opmærksomme lærling i al sin hemmelige visdom. Hele dagen sad Sigurd som fængslet til hans side og lyttede med spændt forundring på ethvert af hans ord. Det var allerede sildigt ud på natten og ingen af dem tænkte på vederkvægelse eller hvile. Alt var nyt og besynderligt for den videlystne lærling. Efter at Ulfson havde forklaret ham lovene for den synlige verden for enhver bevægelse og forandring i naturen, og vist ham stjernernes gang og deres antagne indflydelse på menneskets liv og skæbne så faldt talen atter på den mægtige ånde verden og dens lønlige forhold til naturen og mennesket. Han forklarede ham nu hvorlunde sjælens højeste kræfter var bundet af legemet, men dog ved en løndomsfuld kunst kunne løses og sættes i forbindelse med andre og mægtigere ånder uden at indskrænkes af endelige love og da Sigurd ikke kunne modstå sin lyst til at sættes i en sådan vidunderlig tilstand, bad han Ulfson gøre et forsøg og han fremsagde straks nogle hemmelighedsfulde ord idet han lagde sin hånd på Sigurds hoved og hjerte. Da svimlede det for den opflammede ynglings øjne. Han sank hen på mosbænken i en dyb slummer og syntes ikke mere at bemærke hvad der foregik omkring ham.

Da Ulfson berørte hans bryst, faldt den mægtige alrune til jorden som Ulfson straks optog og gjenkendte. Da forbitredes han højligt mod sin sovende gæst og troede Sigurd havde bedraget ham og selv frataget ham dette kostelige klenodie hvad han før havde mistænkt dværgen for. Han greb allerede sin dolk for at støde den i den sovendes hjerte, men det var lige som en usynlig magt holdt hans arm tilbage og han så i det samme ligesom et luftigt skygebillede der straks igen forsvandt for hans øjne. Det havde pludseligt mindet ham om hans forladte hustru som han i så lang tid ikke havde tænkt på. Han kastede dolken til side og slog bogen op med den hemmelige skrift. ”Ja, rigtigt,” – mumlede han efter at han længe havde læst og grundet og gjort punkter og streger i sandet med den sorte griffel. ”Hun er i samme tilstand. De er forbundet i denne stund, – men må adskilles for evigt hvis min plan skal lykkes. Hendes enfoldige tro kan berøve mig ham. Ja rigtigt, en lykke, jeg ikke opofrede ham. Han eller ingen kan være midler mellem mig og den mægtige. Men hvem er han da, denne så lykkeligt begavede yngling? Hvad skal hans skæbne vorde? Vil han ikke vorde min herre når han mærker hvor vigtig han er mig? Jeg vil udforske hans fødsel mens han sover den kunstige søvn!”

Derpå gik han til vinduet, beså den store messingkugle og betragtede nøje stjernerne gennem det kunstige rør i vinduet. ”Hvad ser jeg?” udbrød han ”Min søn, ja, så er det. Alt træffer ind på det forunderligste. Min førstefødte! Men hvad er dette? Han eller jeg skal dø, – dø i denne nat. Forfærdelige, uundgåelige skæbne. Hvad nytter så al min kunst mig til? Skal han nyde frugterne af min møjsommeligt samlede kundskabsskat? Skal jeg? Nej, skal en af os falde for dette vovestykke, så skal det være ham. Var han min søn så

hundrede gange." Han greb allerede dolken, men standsede og så atter på de truende stjerner. "Forsigtig!" hviskede han. "Til midnat har vi begge frist; lad mig ikke sønderbryde det sjældne, farlige redskab endnu. Jeg vil tøve til det yderste øjeblik og han dør måske dog ikke forgæves. Endnu kan han indhente mig den vældige ånd som jeg søger og har jeg først ham, så maa den hele verden forgå. Jeg står fast og kan trodse kerubernes fyrste."

Nu så han atter på stjernerne, vendte timeglasset og satte det ved siden af lampen på bordet. Selv satte han sig med dolken i hånden ved den sovende Sigurd på bænken og gav nøje agt på timeglasset og hver mine og bevægelse hos Sigurd. Stundom faldt også hans øjne på benraden i krogen og en hidtil ukendt gysen fór over ham, thi han syntes altid at benraden grinede. Han så på Sigurds ansigt og genkendte træk af den elskede Marna fra den tid hun var lykkelig og glad. Da blev han underligt til mode og den kolde sved sprang ud af hans pande, men han så hastigt i den opslagne bog og da var han kold og rolig igen. "Hvad gruer jeg for?" mumlede han, "Er han mig da nærmere nu end før? Jeg har jo aldrig kendt dette menneske. Han er mig en fremmed om så alle stjernerne råbte: Han er dit kød og blod! Hvad spørger jeg om kød og blod? Er der noget som lever og rører sig med kraft i ham, så lader jeg nok være med at tilintetgøre det. Hvad skade tilføjer jeg ham vel? Er han nu ikke fri og lyksalig? Og just fordi jeg har løsnet ham fra kødet og benraden ved en velgørende søvn. Jeg lægger kun den sidste hånd på værket og han er fri for evigt."

Nu talte Sigurd i søvne og Ulfson hørte nøje efter, men kunne ikke forstå hvad han sagde. Han så til timeglasset og det var næsten udrundet. Han tog atter dolken i hånden: "Nu er der ikke mange sandskorn tilbage," mumlede han, "og stjernerne fordrer deres offer. Ser du ham, Sigurd! Så sig mig det nu. Ser du den mægtige, Sigurd, så besværg ham at komme i din dødsstund."

I det samme hørte han noget røre sig udenfor og rejste sig forfærdet. Døren fór op og tre mænd trådte ind med dragne sværd i hænderne. "Ja rigtigt! En sortkunstner!" råbte den ene. "Ser I, her er han!" råbte den anden og ilede hen mod den sovende Sigurd. "Har du myrdet ham, troldmand?" sagde den tredje, "så er din sidste time nu kommet". Sværdet glimtede i kæmpens hånd og Ulfson sank til jorden i sit blod. Sværdet havde kløvet hans pande. Det var den stærke Eisten som svang det. Halfdan stod hos den sovende Sigurd. Guttorm tog troldmandens lig og kastede det hen til benraden i krogen. Timeglasset var udrundet, men Sigurd sov endnu roligt og fast og smilede venligt i drømme. Da blev Halfdan såre glad. "Vi kom tidsnok, brødre," sagde han, "Se! Han sover trygt i den forræderske morderhule og drømmer ikke om ulykken, som svævede over hans hoved. Vil I nu en anden gang tro mine syner? Den varslende skygge har ikke bedraget os, men havde jeg fulgt eders råd, var den raske Sigurd nu myrdet".

"Den gang havde du ret, broder," sagde Eisten, "men væk nu Sigurd for nu brænder jeg hundehuset af over hans hoved". Med disse ord tog han lampen og satte ild i spindelvævene og de tørre slanger under loftet. I et øjeblik stod hele hytten i lue, men Sigurd var ikke til at få vågen. Halfdan bar den sovende ud af flammerne og Guttorm tog den store bog med som han dog syntes var synd skulle brænde før end han havde udforsket dens indhold. "Det er Cyprianus. Det er en sjælden skat," sagde han, men Eisten rev den af hånden på ham igen og kastede den i luen. "Du vil dog vel aldrig lære den sorte kunst?" sagde kæmpen og Guttorm tav og bluedes over sin nysgerrighed. Først da huset var afbrændt til grunden og solen stod op over havet, vågnede Sigurd på en lynghøj ved

stranden hos de kære, trofaste brødre og vidste intet af hvad der var sket fra det øjeblik, han var indslumret i hytten.

12. Kapitel

Den samme nat som Sigurd havde ligget i hin magiske søvn i troldmandens bolig og smilet roligt medens døden svævede over hans hoved – den samme nat sad Elna ene på Hokelet Borg ved sin fromme moders dødsleje. Den sorte død var nu også kommet til Burgunderholm. Men før end den udbredte sine ravnevinger over den afsondrede klippeø var gudsfrygten og fromheden uddød i de fleste hjerter og en vanslægtet afkom¹ af de fordum så brave burgunderholmere var efter den sidste krig med venderne kun blevet tilbage. Med den tapre Bonahvede var øens bedste mænd faldet og de forblindede øboere som siden fulgte Ulfson og adlød ham som deres konge var svage vantrivninger² af deres mandige fædre. Til de underjordiske satte de al deres lid og visse på disse mægtige venners beskyttelse mod enhver fjende og ulykke forglemte de Gud og hans hellige ord og overlod sig til dobbel³ og svir. Kirkerne stod tomme, men kroerne og glædeshusene⁴ var altid fulde. Nu kom den sorte død og rev dem bort i deres dårlige glæde ved drikkebordene og de støjende gilder. Det hændte stundom ved de yppige bryllupper at når præsten kom til brudehuset sad alle gæsterne døde ved bordet kulsorte i ansigterne og med fyldte bægere i de stive, blå hænder. Den hele dag ringede klokkerne til lig og der var snart flere at begrave end der var levende til at sørge for deres jordefærd. Mange søgte at undfly døden ved at flygte til fremmede lande, men mange snekker drev om på havet, alene opfyldt med sorteblå lig. Blomsterne visnede på mark og eng, kvæget døde på stald og på slette, de vilde dyr lå som ådsler i deres huler, fiskene svømmede livløse om på de stinkende vande og ingen fugl sang mere over de tusinde grave.

De underjordiske lod sig ikke se, men ofte hørtes frygtelige drøn under jorden som klang af våben og døendes skrig. Da kom Marna og Elna det sørgelige varsel ihu som de underjordiske havde givet dem, men de unddrog sig ikke for den fælles elendighed og søgte kun trøst hos Gud og hans hellige ord. De kom troligt deres lidende landsmænd til hjælp og plejede de syge og døende med omhu til også den fromme Marna hensank på dødslejet. Kun få timer plejede sygdommen at vare. Ligkisten stod alt ved den døendes seng og graven var kastet. Elna lå knælende ved moderens dødsleje og læste en salme med tårekvalt stemme. Da vinkede Marna til hende at hun skulle sætte lampen til side og faldt straks derpå i en dyb blund. Da hun vågnede, smilede hun glad og hendes åsyn lyste som forklaret: ”Jeg har været hos din broder,” hviskede hun, ” jeg har set min førstefødte igen, jeg har talt med ham og hans sjæl skal frelses. Han lovede mig at vorde en kristen. Jeg har også frelst hans liv af din faders hånd. Nu må Herren sørge for dem begge og for dig med min elskede datter. Glem kun ikke hvad du har lovet din moder! Vær from og tålmodig!

¹ *Person af et yngre slægtled, der i legemlig eller åndelig henseende (m. h. t. karakter, moral o.l.) udvikler sig på en fra slægten afvigende, uheldig måde, ikke længere har slægtens gode egenskaber: degenerere; vanarte; udarte. (nu især m. absolut anv.)... jf. ODS*

² ☉: Vantrivning; en, som vantrives

³ ☉: Spil; hasardspil

⁴ ☉: Bordeller (især)

og vi skal visselig samles hvor der er ingen død og adskillelse og hvor ingen skal tage vor glæde fra os.”

Det var Marnas sidste ord. Hendes fromme sjæl forsvandt i et kærligt smil og Elna lukkede grædende de skønne, himmelblå øjne.

Alene sad nu den bedrøvede pige i sit sorte sørgeflor på borgen. Der var ingen levende sjæl tilbage som kunne trøste den forladte. Selv havde hun båret sin moder til graven. Selv havde hun opkastet hendes gravhøj, men der var ingen blomst til at pryde den med og ingen hellig præstehånd til at indvie den hengangne til opstandelsen.

En Nat lå Elna på sit søvnløse leje og følte sig så uendelig forladt at hun var nær ved at tvivle om Guds evige godhed og barmhjertighed. Da så hun gulvet åbne sig i sovekamret. De to gamle, kronede dværgefolk steg atter op af jorden og nærmede sig med en medlidende mine til hendes seng. Hun blev ikke denne gang angst for synet af de milde, deltagende dværgefolk som hin nat da hun første gang så dem. Hun blev glad ved igen at se skabninger som dog lignede mennesker, men da kom hun den ed ihu som hun havde svoret sin moder. Hun slog et kors for sig og sagde med svag stemme: ”Vig fra mig, I sælsomme væsener! Til Eder vil jeg aldrig betro mig.”

Men de underjordiske forsvandt ikke straks. De bøjede sig tavse og sukkende for den forundrede jomfru. Derpå gik de langsomt tilbage og forsvandt på det sted hvorfra de var opsteget. Nu så hun intet mere til dem og drømte heller ikke om dem. Men en dag da hun sad kummerfuld¹ i den øde hal og tænkte på om hun ikke skulle vandre ud og opsøge mennesker igen dersom der endnu var nogen levende på øen, stod Surting pludseligt for hende i en glimrende purpurdragt besat med guld og ædelstene og hun blev glad og forundret ved at se ham igen.

”Arme Elna!” sagde han, ”Du er ene og forladt i verden. Ser du det gerne så vil jeg nu blive hos dig bestandig.”

”Ak, Surting!” svarede den bedrøvede jomfru. ”Jeg tror vist jeg kunne holde af dig som en søster, men sig mig hvem du er, for min broder er du jo ikke og hvordan kommer du hid så pludseligt?”

”Jeg er en ægte kongesøn,” svarede Surting og brystede sig. ”Min fader og moder har du set. De har tvende nætter besøgt dig og sidste gang kom de i et vigtigt ærende for mig, men du ville jo ikke lade dem komme til orde. De er rigtignok små, men er både rigere og mægtigere end nogen af eders store konger på jorden. Jeg er lige så rig og mægtig som de, men se jeg vil forlade både fader og moder og al min herlighed og magt, jeg vil forlade det lille, mægtige folk til hvis konge jeg er født, men som nu ved indbyrdes krig ødelægger sig selv. Jeg vil aldrig mere sætte min fod blandt de purke, men blive et ordentligt menneske på jorden hvis du kan elske mig og vil vorde min hustru. Du kan hæve mig til et langt fornøjeligere liv og gøre mig til en ganske anden karl end jeg nu er, men kan du ikke elske mig af hjertet, Elna, så går jeg for bestandigt tilbage til mine gruber og diamantslotte og forgår til sidst som mine små fædre når min lygtemand er udsukt. Men så længe jeg lever, skal jeg dog vedblive at være din ven og aldrig glemme du var mig en god og tålmodig søster”.

¹ ☺: Sorrowful; modløs; besværet

”Arme Surting!” sukkede Elna, ”Din hustru kan jeg aldrig vorde. J Jeg har en anden kær i mit hjerte. Ak! vidste nu han hvor forladt og ulykkelig jeg er, så tøvede han vist ikke, men kom tilbage til mig og vor ulykkelige ø”.

”Det tænkte jeg nok!” sagde Surting og stampede i gulvet idet der fór gnister fra hans øjne og fingre. ”Fra den første gang jeg kom hjem efter at du havde set ham har jeg nok mærket det. Jeg har også gjort dig mere ondt end godt siden, men det er da heller intet under at du holder mere af ham,” vedblev han med en nedslagen mine og var nær ved at græde. ”Ingen pige på jorden kan jo lide mig om jeg aldrig smykker mig så meget. Så farvel da liden Elna! For din skyld har jeg ikke været så ond imod Rudolph som jeg ellers havde lyst til. Nu er han mange hundrede mile borte fra dig, men var han kommet hertil i år, var han død som en hund med de andre. Vil du leve så sæt ikke din fod ud af huset før end du hører den første fugl synge over dine landsmænds grave.”

Med disse ord gik dværgen hastigt bort og Elna faldt på sine knæ og bad halvt forskrækket over dværgens ord og adfærd. Hun besluttede dog at følge hans råd og ikke forlade huset før end hun hørte den første fugl synge. Tålmodigt tog hun den gyldne væverspole i sin hånd igen for at forkorte de ensomme dage. Når hun blev mismodig, tog hun den hellige læst¹ ned fra hylden i den fromme Marnas sovekammer og fandt trøst og husvælelse i de guddommelige ord. Mangen gang så hun også på Rudolphs billede som hun så kunstigt havde indvirket i silkevæven og da luede atter et glimt af håb i de skønne øjne og et Smil oplivede da stundom igen de blege, sorgfulde kinder.

~~~~~

Rudolph var virkelig som dværgen havde sagt mange hundrede mile fra Burgunderholm. I stormen var båden kærtret med ham midt i havet og han var svømmet til en nøgen klippe hvor han holdt sig fast til der endeligt kom et skib og optog ham, men det var et spansk skib som førte ham hver dag længere fra Burgunderholm. I den spanske sø mødte dem et fjendtligt maurerskib² og nu begyndte der en heftig kamp. Rudolph stod tro sine redningsmænd bi, men overmagten var for stor. Til sidst stod han ene på dækket og forsvarede endnu rasende sin frihed, men udmattet af sine sår tabte han endeligt sværdet af hånden og sank afmægtig om på det blodige dæk. Da han kom til sig selv, så han sig i lænker på det mauriske skib og havde nu før ligget på havsens bund end således at opvågne til livet.

Hans gode sværd var i maurernes hænder og i lænker blev den kristne ridder ført til fæstningen Algeziras ved Granada. Der blev han hensat tilligemed en stor hob andre fanger som ligeledes var nordiske søkrigere der var forulykket på de mauriske kyster. Der var nogle burgunderholmere og en del andre danske iblandt dem og det var en sørgelig trøst at finde landsmænd på den måde i det fremmede land, men Rudolph lod ikke modet falde. Hans sår var ikke farlige og han gav hemmeligt sine landsmænd et vink om at han

---

¹ ☪: *bibelstykke (af evangelierne ell. epistlerne), der forelæses ved gudstjenesten, jf. ODS*

² ☪: *Maurere er en betegnelse for de muslimske indbyggere på Den iberiske halvø og i Maghreb (Marokko) i Middelalderen, jf. Wikipedia; i oldtiden indbyggere i romernes afrikanske koloni Mauretania (Marokko og den vestlige del af Algeriet), jf. Den store Danske - Gyldendals åbne Encyklopædi*

tænkte på deres redning. Han opmuntrede dem tillige til hellere at dø som standhaftige kristne end for en skændig frihed at gå maurerne til hånde ved byens forsvar mod deres trosbrødre. Thi de kristne kastilianere belejrede i forening med de franske og navarriske riddere på den tid Algeziras som var samlingspladsen for alle de afrikanske hjælpehære Kong Joseph den første i Granada lod samle mod de kristne.

En dag gik den mauriske konge omkring i staden for at bese fæstningsværkerne og de nye djævelsredskaber som i denne belejring første gang forfærdede verden, de store malmkartover¹ nemlig, hvis opfindelse de dristige muselmænd² til deres egen ulykke kan rose sig af. Han kom også til fængslerne og da han så Rudolph blandt de stærke, nordiske krigere, blev han især opmærksom på den høje, skønne krigsmand om hvis drabelige modstand han alt var underrettet og han vendte sig til ham og sagde: ”Det er skade du er en vantro, bliv en muselmand, fremmede, og jeg skal løse dine lænker, Vil du sværge profeten og mig troskab, skal du som en fri helt dele ære og sejr med mig når jeg med ild og sværd udbreder profetens lære over verden.”

”Jeg troede snarere”, svarede Rudolph, ”at I var kommet hid for at lære kristendom af os og jeg tænker det kan ske endnu, for vil I længere prøve styrke med de kristne skal I vel få at se hvis Gud der er stærkest og ham gør I da bedst i at tro på. Men før I skal udslukke hans lys af vor verden, skal I nedrive solen af himlen og sætte os en falsk guldmåne i stedet.”

”Du taler dristigt!” – svarede maurerkongen og holdt den store guldbeslagne Koran³ imod ham som han altid bar i sin hånd for at opflamme sig selv og sine krigere: ”Bøj dit knæ for denne helligdom,” vedblev han, ”det er profetens hellige lov og for den skal alle knæ på jorden bøje sig i støvet.”

Da rev Rudolph ham forbitret Koranen af hånden og kastede den for hans fod: ”Det er løgn hvert ord der står i den bog,” sagde han, ”det ved jeg hvorvel jeg aldrig før har set den, og eders profet er en falsk profet og bedrager. Det vil jeg bevise med mit gode sværd og sætte liv og blod derpå hvis I lyster.”

Da drog maurerkongen rasende sin brede damascener⁴ og ville med egen hånd have afhugget den fangne ridders hoved, men han besindede sig og sagde: ”Nej, ikke for en kongehånd, men for bødlens hånd skal du bløde og med gloende tænger skal den forbandede tunge udrides som har lastet profeten og forhånet hans mægtige lov.”

Nu blev Rudolph adskilt fra sine landsmænd og nedkastet i et dybt, underjordisk fængsel. Alt håb var ham berøvet om at kunne befri sine fangne landsmænd og flygte til Burgunderholm og den elskede Elna. Han befalede sig Gud i vold og beredte sig til at dø som en standhaftig kristenhelt.

13. Kapitel

---

¹ Har formentlig med klokkestøbning at gøre ???

² ☪: Muslimere; Muhamedanere

³ Muslimernes primære hellige skrift; *Navnet på den samling udsagn, forordninger og fortællinger, der fremsattes af profeten Muhammed som åbenbaringer, modtagne fra Gud gennem englen Gabriel, og som på denne måde er blevne det vigtigste grundlag for den islamitiske religion*, jf. Salmonsens Konversationsleksikon

⁴ Kunstfærdigt sværd; hård klinge, som er fremstillet ved damascering - stammer fra Damaskus

Imidlertid havde Sigurd og de tapre brødre også store farer at bekæmpe blandt de vilde hedninger på den vendiske kyst. Det første Sigurd spurgte om da hen opvågnede på højen blandt de burgunderholmske kæmpebrødre var Rudolph og han hørte nu beretningen om hans farlige tog uden at drømme om hvilken langt større ulykke han var draget i møde hos de grusomme maurere. Endnu var den underlige søvn og befrielsen fra troldmandens bolig Sigurd en gåde. Da så han og brødrene en stor skare bevæbnede hedninger nærme sig højen. Nu bemærkede de også først at det var et hedensk rettersted; thi der stod et afgudsbillede øverst på højen på en blodig sten hvorpå hedningerne plejede at halshugge de ulykkelige fremmede og især de værgeløse kristne som led skibbrud på deres kyster. En sortklædt mand som de snart erkendte for en gammel, ærværdig kristenpræst var denne gang det ulykkelige slagtoffer. Han gik med bundne hænder blandt den vilde, blodtørstige skare og syntes mere bekymret for sine mordere end for sig selv. Han taledede hele vejen kraftige ord for at omvende dem, men de lo af hans tale og overdøvede den med spottende ord og vilde, hedenske sange. Da de nærmede sig højen og så de fremmede krigsmænd sidde der, studsede de og greb til deres våben, men i samme øjeblik havde Sigurd og de tre brødre også Sværdene draget og uden at betænke sig et øjeblik styrtede de midt ind blandt hedningerne og huggede ned for fode. Forfærdede over dette uventede og pludselige angreb tog hedningerne hovedkuls flugten og lod deres slagtoffer i sejrherrenes hænder.

Sigurd løste straks præstens bånd og den taknemlige olding omfavnede ham glad og lyste velsignelse over dem alle. Men hedningerne som nu så for hvor ringe magt de var flygtet, samlede sig snart igen og omringede de drabelige fremmede på alle sider dog i nogen frastand. Da tog Guttorm ordet og sagde: "Vil I høre mit råd, brødre, så tøver vi ikke her til de blive flere, men medens den første skræk endnu sidder dem i blodet, hugger vi os mandigt igennem til hint gamle vikingeslot ved havbredden. Det står som det lader til ubeboet og der kan vi byde dem trods i det mindste længere end her".

"Det er et ord!" råbte de alle og med præsten i midten gik de nu tætsluttet frem i en firkant. På hver side var der et drabeligt sværd som mejede ned for fode hvor det ramte og således ligesom skar de dem igennem de forbavsede fjender og nåede lykkeligt den gamle, forfaldne sørøverborg.

De drog straks broen op efter sig og fjenderne så det med harme, men trøstede sig med at de dristige kristenkæmper dog snart måtte give sig til fange eller dø af hunger i det øde røverslot hvor intet menneske i så lang tid havde boet og hvor der desuden ikke skulle være rådeligt at opholde sig for slottets gamle beboere som om natten sagdes at husere der slemt. Derfor var den vilde klippeegn også rundt om øde og besøgtes aldrig uden når hedningerne bragte et offer til deres blodige afgud på retterstedet ved det afsides slot, thi dermed troede de at betrygge landet for natlige overfald af de ondartede røverånder.

Med forundring så brødrene at de talrige fjender veg tilbage og bevogtede kun slottet i en lang frastand uden at gøre mine til at formene de forvovne fremmede dette opholdssted. En af vennerne blev på muren for at have øje med fjenden. De andre tog nu borgen i øjesyn og fandt den særdeles skikket til at overvintre i når den kun havde været forsynet med levnedsmidler. Dog den sorg måtte deres gode sværd råde bod på og til næste dag blev et udfald besluttet for at erstatte denne mangel. Den første nat havde Guttorm vagt på muren. De andre var gået til hallen for at hvile. "Det er en skummel

borg,” sagde Halfdan, ”Se! Murene her er jo rødplettede som de var besprængte med blod. Her har vist været en morderhule i gamle dage og jeg lå hellere under Guds frie åbne himmel”.

”Det er det samme hvad her har været,” sagde Eisten, ”nu er her en ærlig kæmpestue og vil de gamle røvere os noget, kan de komme!”

Sigurd hørte ikke brødrenes samtale. Han stod alene ved det brystne udfaldne vindue, så ud over havet og tænkte på den forsvundne havpige.

Men præsten, den gråhærdede Martin, tog nu ordet og sagde: ”Hvis Eder så tykkes, ædle kristenhelte, så vil jeg indvie dette sted og besprænge det med helligt vievand før vi sover. I slige gamle, hedenske røverslotte kan forsigtighed ikke være af vejen.”

”Det skøtter jeg ikke om,” svarede Eisten. ”Vil nogen gøre os pladsen stridig så lad dem kun komme at vi kan tales ordentligt ved på ærlig kæmpevis. Jeg viger ikke for Satan selv når mit gode sværd er i min hånd.”

”Nævn ikke den onde,” sagde Martin og korsede sig. ”Trods ikke heller på eders styrke, ædle kæmpe. Ingen er stærk uden hvem Herren ledsager”.

”I er præst og har lov til at præke,” svarede Eisten, ”men nu skal I tie at vi kan udhvile os til kampen i morgen.”

Derpå lagde Eisten sig til at sove med sit gode sværd i hånden. Præsten læste sagte en bøn og lagde også roligt sit grå hoved til hvile. Ved vinduet sad Sigurd og lod sig lulle i blund af de brusende bølger.

Men Halfdan var trådt ud på den gamle altan. Dér stod han lænet til sin harpe og så på de funkende stjerner. I nord strålede Lyrens stjerne nu dejligt over Sjølund. Da slog han harpen i natten og sang:

Hun slumrer under borgens tag
og drømmer om sin bryllupsdag.
På fingren skinner røden guld –
hun er en brud så underfuld.

End ej sig rosen folded ud
og dog var rosenmøen brud.
I barndomsenglens rene glans
hun leged med sin brudekrans.

Med kronen står en kongesøn
og venter på den brud så skøn;
men skjalden ser i natten ud,
ser aldrig mer den kongebrud

.

Halfdan holdt inde: han vendte blikket bort fra den luende stjerne i nord. Nu så han Karlsvognen tindre fjernt i nordøst og han stod længe lænet til sin harpe og så på det gamle, kære stjernebillede.

Da kom han sit hellige løfte ihu og hans hjerte higede mod øst hvor nu stjernearmen pegede hen ligesom mod frelserens grav. ”Der finder jeg måske min fred igen,” sukkede

han. ”Kunne jeg kun omfavne dig endnu engang, broder Rudolph! og bringe din frelste ven i dine arme!”

Da det var midnat, stødte Guttorm stærkt i hornet på borgmuren, men holdt pludseligt inde igen. Krigerne fór op og greb til deres våben, den gamle Martin rejste sig også. Nu hørtes der en ynkelig jamren under jorden som af døende og raslen af lænker i den dybe borgkælder. Pludseligt fór alle dørene op i borgen. En stormvind susede hvinende gennem de gamle, øde haller, og en lang række af høje, blege kæmper trådte ind i hallen. De gik tavse frem og så stift på de forbavsede fremmede som ikke mægtede at røre en arm eller åbne læben for at spørge hvad de ville. Selv Eisten stod tavs og urokkelig som forstenet og kæmpesværdet faldt af hans vældige hånd, thi fremmerst blandt de rædsomme gæster gik en mand som var højere end han og så på ham med et knusende blik. Tre gange gik de natlige gæster rundt i hallen. Derpå forsvandt de og dørene lukkede sig igen. Men fra muren så Guttorm forbavset hvorledes vindebroen af sig selv nedlod sig for dem og oprullede igen, og han så fremdeles hvorledes de på sorte heste med luende manker fór hen over marken som hylende stormvinde og forsvandt som lyn på den skaldede hede hvor blå luer flammede i hestenes spor.

”Du havde ret, præst,” sagde Eisten da synet var borte og han atter kunne røre de forstenede lemmer. ”Ingen er stærk uden hvem Herren ledsager. For mig maa du nu gerne bortmane os de djævle af borgen. Jeg kan kun slås med mennesker”.

Brødrene blue des over deres forfærdelse og tog rødmende deres sværd op igen som de alle havde tabt lige så vel som den stærke Eisten. Men Sigurd lo højt og sagde: ”Det er mig kært du nu en gang har set din overmand, Eisten. Du har altid sat mig næsen lidt for højt i sky fordi du er den stærkeste af os burgunderholmere”.

Eisten blev ikke denne gang vred over Sigurds spøg. Han gik i sig selv og sagde: ”Du har ret, knøs. Jeg har sat næsen lidt for højt før. Det mærker jeg nok, men ingen levende har dog overvundet mig endnu og med døde kan ingen kæmpe. Dem kan man jo ikke heller slå ihjel. Men når du en gang får tid og lejlighed, Sigurd, så sæt mig dog et ordentligt hæfte¹ på dette sværd. Jeg ved du forstår at smede i stål. Sværdet er godt nok for resten og jeg tror ikke der er mage dertil i verden, men det har samme fejl som jeg. Det trodser for meget på sin skarpe æg. Broder Rudolph havde ret. Et rigtigt kristensværd er det dog ikke”.

”Skal jeg kristne dit glavind,” svarede Sigurd, ”må jeg vel selv være en kristen først, og det har lange udsigter. Jeg ved jo ikke endnu ret hvad det vil sige”.

”Det skal jeg lære dig, raske helt,” sagde gamle Martin og greb Sigurds hånd. ”Gud har ikke forgæves ladet mig falde i hedningernes hånd. Jeg har dog ledet nogle af vore fjender på rette vej og med venen vil det vel ikke falde mig hårdere”.

Sigurd havde straks fattet stor tillid og hengivenhed til den gamle Martin. Siden hin sælsomme søvn i troldmandens bolig syntes han stundom at føle en ham hidtil ubekendt længsel efter at indvies i det liv den gamle skildrede ham som lysets og sandhedens rige. Det var lige som han den gang havde drømt om en glæde og salighed som han kun ved denne fromme gubbes hjælp kunne erholde. Da han så ham straks efter med de bundne hænder og det fromme martyråsyn midt blandt de vilde hedninger, var det ligesom han så en engel fra himlen som en venlig ånd havde sendt ham og forjættet ham i de

---

¹ ☪: Skaft; håndtag

halvforglemte drømme. Men i kampen var hint mægtige indtryk af oldingens åsyn igen forsvundet hos den raske, livlige helt og først nu kom det tilbage i hans hjerte da den gamle greb hans hånd og lovede at lære ham hvad det var at være en kristen. Han trykkede gubben til sit hjerte og tav. Så snart det begyndte at dages, steg nu Sigurd og brødrene efter gamle Martins råd ned i den dybe, skumle borgkælder hvorfra de om natten havde hørt hin jamren og raslen med lænker. Der så de ved det sparsomme dagskær en mængde benrader med store lænker om de hvide knokler. Hos nogle af dem hang der gamle helgenbilleder i stålkæder om de smuldrende halsben. "Det har været kristne," sagde Martin. "Saml deres ben og tag lænkerne af dem. Jeg skal indvie dem en grav og bede for deres sjæle at de kan få fred."

"Hvad nytter det så at være kristen," tænkte Sigurd, "når man alligevel kan snigmyrdes og ej en gang har ro i døden?"

Brødrene gjorde som den fromme Martin sagde og før end solen stod op var dødningsbenene jordet på kristen vis og Martin lutrede nu de skumle, blodbestænkte røverhaller med helligt vievand og sang sjælemesser dør den hele dag. Imidlertid drog Sigurd og brødrene ud for at forsyne borgen med levnedsmidler og det nødvendige boskab.

Om aftenen kom de syngende tilbage og var rigeligt forsynede med bytte. De var ledsaget af en talrig hob vender, både mænd og kvinder, både ynglinge og piger som var forjaget af deres landsmænd fordi de havde bortkastet deres afgudsbilleder og hørt på den fromme broder Martins ord, thi han havde længe vandret om iblandt dem og ingen livsfare frygtet for at omvende de forvildede hedninger. Men de halvomvendte hedninger havde dog ikke kunnet befri ham fra deres rasende landsmænds hævn. De var også endnu i tvivl om hans tro var den rette, men da de havde set hvorledes en ubekendt magt holdt sin hånd over ham og så vidunderligt befriede ham fra døden ved de fire krigsmænd på afgudshøjen, så tvivlede de ikke længere på at hans Gud var den rette og nu var de i hobetal kommet de fremmede i møde som deres landsmænd flyede for. De fulgte dem glade til den før så frygtede sørøverborg, men som de nu troede sikker og beboelig siden den fromme Martin havde overnattet der. De kom med hustruer og børn med unge karle og piger for at høre Martins ord og indvies af ham ved den hellige dåb. I spidsen for den fremmede skare genkendte Sigurd og brødrene den raske Thorvald og hans brud. Han omfavnede dem hjerteligt og tilsvor dem i sit og sine flygtende landsmænds navn den strengeste lydighed og troskab.

Næppe kunne borgen rumme de talrige flygtninge. Liv og munterhed udbredtes i de øde haller. Sigurd og brødrene anviste enhver sin plads. Den store hal hvor de rædsomme genfærd forrige nat havde hjemsøgt dem blev våbenstue og mændenes bolig, men inderst i borgen hvor enhver adgang blev bevogtet af de udvalgte og sindigste mænd der blev fruerstuen henlagt efter broder Martins råd og før end burgunderholmerne og deres nye venner gik til hvile, holdt gamle Martin bøn og velsignede dem alle.

Denne nat havde Sigurd vagt på borgmuren. Han ville nu i sin ensomhed eftertænke hvad han den aften havde hørt af den fromme broder Martin, men hans længsel efter den skønne havpige og hans kærlighed til dette sælsomme væsen tillod ham ikke at tænke på andet end hende. Han blev urolig for sig selv og besluttede at åbenbare gamle Martin alt.

Der var nu roligt på borgen. Alle sov undtagen Martin og brødrene som holdt sig årvågne og ventede endnn et besøg af de urolige, natlige gæster. Ingen jamren hørtes dog

denne nat mere i den dybe borgkælder, men da det blev midnat, så Sigurd langt borte de samme kæmpeskikkelser fare frem imod borgen over lyngheden på deres sorte, luemankede heste. Han stødte straks i luren og gik dem med Martin og Brødrene i møde. Præsten gik fremmerst med krucifikset i hånden og stillede sig midt i vejen for dem på den nedrullede bro. Han bad inderligt og besvor med høj røst de vildfarende ånder at vende tilbage, men de kom nærmere og gangerne fnyste ild og stejlede. Eisten knugede sværdet i sin hånd og svor nu før at lade sit liv end vige et eneste skridt tilbage, men Halfdan greb i sin harpe og sang:

Hvad vil I døde,
blodløse skygger?
Bort, luftige kæmper, hvor levende bo!
Her raske ynglingehjerner gløde,
her møer slumrer med kinder røde,
her helte våger, her livet bygger,
her får de døde ej ro.

Far hen du vilde,
blodløse skare!
Hvor mennesker færdes, du ej skal bo.
De myrdedes ben vi jordede stille.
I borgen toner nu salmer milde.
Tilbage til evig kval I fare,
hvad heller til evig ro.”

Så sang Halfdan, men dødningshæren veg ikke tilbage. De uhyre kæmpeskikkelser blev røde som ild og syntes på de flammende heste at ville knuse de forvovne mennesker, som stod dem i vejen på broen. Da hævdede Martin krucifikset og nævnede det navn hvorfor alle onde ånder bæver og de frygtelige dødningskæmper hylede og forsvandt i svovlblå luer over heden.

Nu gik brødrene med Martin tilbage til hallen. Ingen mælede et ord, men de så alle med ærbødig forundring på den fromme broder Martin og takkede Gud i deres hjerter at det rædsomme syn var forsvundet.

Sigurd drog vindebroen op igen og tog atter sin post på borgmuren. Han tvivlede nu ikke længere på at de kristnes Gud var mægtig og stor, men han elskede dog ikke denne frygtelige åndernes konge som nu stod for ham med nødvendighedens knusende scepter. Forbarmeren søgte han forgæves og en inderligt vemodig længsel opsteg i hans bryst mens han hævdede sine øjne mod de funkende stjerner. Da gled det svimlende blik ned til havet og andre længsler opstod nu i hans hjerte. Han glemte himlen og dens store, gådefulde herre. Han tænkte kun på den skønne havpige og om hun aldrig ville komme tilbage og husvale hans hjerte med sin livsalige stemme.

Så snart det blev morgen opsøgte han Martin og betroede ham alt hvad der lå ham på hjertet: ”Jeg vil gerne høre dine ord,” sagde han, ”jeg vil også gerne en gang komme til den himmel om hvis herlighed og underfulde glæde du taler så smukt og troværdigt, men før end jeg kan tænke alvorligt derpå, må mit hjerte have ro. Jeg kan ikke som du forsage

verden og glemme hvad jeg har set og hørt for al den herlighed du lover mig hisset." Nu fortalte han den forbavsende olding om den skønne havpige og hvorledes hun nu næsten var hans eneste tanke.

Da blev gamle Martin såre bekymret for den raske Sigurd og han advarede ham alvorligt for den skønne havfrue som for et farligt blændværk af skuffende ånder. "Søg først himlen og dens salighed," sagde gubben, "så skal også denne verdens glæde vorde dig til del". Han besvor ham fremfor alt at glemme hint bedårende syn og ikke nærme sig havet eller lytte til dets sælsomme toner før end han ved dåben var indviet i de kristnes samfund og sikret for alle farlige magters indflydelse. Det lovede Sigurd ham også og begyndte nu selv at tro at den skønne havpigens billede havde været et skuffende blændværk lige som Morganas trylleslot og Ulfsons mørke visdom i den frygtelige eneboerhytte hvorfor han endnu gruede som for en halvforglemmt, men ængstelig drøm. Dog hver gang han så ud mod havet, steg et længselsfuldt suk fra hans bryst og han søgte forgæves at bortvende sine tanker derfra når den fromme Martin bad og læste Guds ord for dem alle, thi borgen lå tæt ved havet og når en kun talte i hallen hørte man også altid bølgerne bruse udenfor.

Dagligt kom der flere flygtninge til borgen som nu aldrig mere hjemsogetes af de urolige sørøverånder. De kristnes sejr over disse frygtede væsener havde også vundet dem mange tilhængere blandt hedningerne.

En dag drog brødrene efter Martins råd ud til afgudshøjen og sønderknuste for de tilstimlede hedningers øjne deres store, blodige afgudsbillede i hvis sted de under højtidelige salmer oprejste et kors på højen medens Martin bad og bestængte den med helligt vievand. Da hedningerne så det, styrtede de rasende mod de dristige kristenhelte, men uden mod og tillid til deres overvundne Gud og måtte snart igen vige tilbage for Eisten og hans tapre brødre som med Sigurd ved siden og ledsaget af den fromme Martin, indjog dem en sådan skræk at de ikke i lang tid vovede at nærme sig borgen igen, men vendte forfærdede tilbage så snart de langt fra så korset på højen.

Bestandigt voksede flygtningenes antal som forlod deres hedenske landsmænd for at høre Martins ord og lære hans mægtige Gud at kende. Borgen kunne ikke rumme flere og der oprejste sig nu hytter på lyngheden trindt om den hellige høj. Martin gik dagligt fra hytte til hytte og underviste de lærevillige hedninger. Om helligdagene forsamlede de sig alle om højen både kvinder og børn både ungarle og piger. Da stod Martin øverst på højen ved korset og holdt gudstjeneste for dem under åben himmel. Dagligt kom der nogle til ham og ville døbes, men han prøvede først nøje om deres tro var grundfæstet og han stede ingen til dåben som ikke var omvendt i sind og hu og allerede kristen i hjertet.

En dag kom Sigurd til ham og sagde: "Jeg har fulgt din advarsel, fromme gubbe. Jeg går ikke længere ved havet og søger min lyksalighed i dybet. Hint skønne billede er forsvundet som et drømmesyn og kommer vist aldrig mere tilbage. Nu har jeg også på jorden set en pige som i skønhed og elskelighed langt overgår hint flygtige tryllebillede. Det er nu vel for evigt bortsmeltet lig havskummet og bortrullet med de ustadige bølger. Har du ikke set Vanda, den skønne venderpige, som kom hid med de sidste flygtninge? Hun bor ene i en lille sivhytte hist ved stranden og har hverken ven eller frænde blandt os. Ingen taler til hende og hun taler til ingen uden stundom et par ord til mig når jeg morgen og aften går forbi hendes hytte og hilser hende eller når vi ser hinanden i forsamlingen og

du læser i Bibelen for os. Hun hører aldrig dine ord uden tårer og ser altid så vemodigt på mig. Hendes stemme klinger mig også altid så sødt og rørende gennem sjælen at jeg selv ikke ved hvad der fattes mig, men kunne græde som et barn hvis jeg ikke bluedes for heltenes øjne. I går aftes talte jeg længere med hende end sædvanligt og sagde hende da også at jeg havde hende ret inderligt kær fra det første øjeblik jeg havde set hende. Da sank hun grædende til mit hjerte og tav, men jeg så tydeligt at hun elskede mig og jeg svor at vorde hendes brudgom og ingen pige at elske uden hende. Se, derfor kemmer jeg nu til dig, fader Martin, for at bede dig døbe os begge og lægge vore hænder sammen som brudgom og brud. Først når du har velsignet os og indviet mig i eders hellige samfund er jeg rolig for mig selv og så frygter jeg ikke heller at min gamle dårskab skal komme tilbage, men mit hjerte er dog ikke ganske roligt endnu og jeg kunne ikke lukke et øje i nat fordi jeg hørte havet bruse og syntes at hver bølge klang så vemodigt og bebrejdende, – men det er vel som du siger kun de skuffende ånder som atter vil drage mit hjerte til dybet og forstyrre min glæde og lyksalighed på jorden”.

”Sigurd,” svarede Martin alvorligt og så dybt i hans urolige sjæl. ”Det er ikke Herren du søger, det er kun verdens lyksalighed og glæde hvorefter dit ustadige hjerte nu længes. Du har bortkastet din første kærlighed som en sværmerisk drøm, ikke fordi du troede den farlig for dit evige vel, og det tror jeg nu ikke heller den var, thi den var jo dog ren og uskyldig; men du har bortkastet den fordi den ikke længere stod for dig i legemlig skikkelse, men svævede kun som en skygge for dig i drømme. Nu har et andet kvindebillede indtaget dit hjerte og det tykkes dig nu skønnere og elskeligere end hint forsvundne fordi det står dig nærmere og lover dig større nydelse og virkelig livslyst på jorden end hin vemodige sangerinde i det fjerne. Og hvorfor vil du nu være kristen for at du i tryghed kan nyde lykken i din nye bruds arme uden at bølgerne skal bebrejde dig dit hjertes ustadighed? Arme Sigurd, du drives fra én vildfarelse til en anden. Du har et hjerte fuldt af kærlighed og inderlige længsler, men du ved ikke hvorhen du skal med det. – Din første elskov var bedre end din sidste, men ingen af dem fører dig til lyset og sandheden. Gå, prøv dig selv og når du elsker Gud over alt, når freden hist er dig dyrebare end lyksaligheden her, først da kan jeg døbe dig og omfavne dig som min broder i Herren”.

Med disse ord vendte han sig bort og Sigurd følte med blussende hjerte at gubbens ord var sandhed. ”Skønne Vanda,” sukkede han, ”hvi har du bragt mig til at glemme min arme, forladte havpige? Hun satte dog alt sit håb til mig og havde jeg været hende tro så havde jeg måske kunnet hæve hende fra dybet en gang og hun var blevet et menneske, som jeg med den evige livsblomst i sit hjerte i stedet for at hun nu vel forgår som skummet på de rullende bølger og aldrig opstiger på ivets bred”.

I vemodige tanker gik Sigurd den dag som en drømmende og så og hørte intet af hvad der foregik omkring ham. Han var ikke i forsamlingen da Martin holdt bøn, han gik heller ikke til Vandas hytte om aftenen, men da månen skinnede klart over bølgerne, gik han med angerfuldt hjerte ned til havet og bebrejdede sig sit hjertes ustadighed. ”Til Kristus,” sukkede han, ”kan jeg jo ikke finde vej og til jordens lyksalighed ikke heller, selv i dine arme, skønne Vanda, må glæden fly forfærdet fra mit hjerte hver gang jeg hører havet i det fjerne eller kilden risler for os hist i lunden, og du, arme havpige, du som lullede de første søde elskovssten i mit ustadige hjerte. Du er for evigt forsvundet og jeg hører aldrig mere din sang i det fjerne”.

Medens Sigurd således sukkede, steg han højt op på pynten af et fjeld som ragede stejlt ud over havet og han så nu dybt under sig en kvindelig skikkelse svæve på bølgerne. Han genkendte med angerfuld glæde den skønne havpigens vemodige stemme som sang bævende og afbrudt:

Far hen mit håb, far evigt hen!
Forglemt mig haver min hjertensven.
Synk dybt, synk dybt, usalige mø,
som havskummet skal du smelte og dø.”

”Nej,” råbte Sigurd, ”nej, så sandt min sjæl lever, jeg har ikke forglemt dig, men syndet imod dig har jeg og skal du dø, så vil jeg nu dø med dig og forgå i dine arme.”

Med disse ord styrtede han sig ud over fjeldet og sank dybt ned i havet hvor den skønne, sørgende stemme tonede, men han knustes ikke i det dybe fald. Han sank bevidstløs i havpigens arme og hun hævdede sig med ham fra dybet, stod arm i arm med ham paa den grønne strand og kaldte venligt på ham med sin liflige stemme. Da opslog han sine øjne på den dejlige pige med den søgrønne dragt og de havblå øjne som kærligt omslyngede ham med sine arme og se! – Det var Vanda. ”Hvad ser jeg?” råbte han, ”Vanda! Har jeg drømt eller er det muligt? Er du min elskede havpige?”

”Ja!” svarede Vanda og smilede, ”jeg er din elskede havpige og nu først er jeg din, nu først kan jeg leve på jorden med dig. Din kærlighed har hævet mig af dybet og nu er jeg et menneske som du. Jeg har prøvet dit hjerte, Sigurd! Det var mit på jorden som i havet og din troløshed selv var min kærligheds sejr. Men på jorden kunne jeg ikke blive før du havde hævet mig og vist mig at du elskede mig højere end dit liv. Mit håb var kun svagt, og min tro var liden, derfor gik jeg så sorrigfuld og tavs blandt eder. Men nu er min sorg forvandlet til glæde og mit håb er vidunderlig genfødt. Nu går jeg aldrig mere tilbage til havet. På jorden vil jeg nu leve og dø med dig og jeg håber vi skal begge finde vejen til Himlen og den evige kærlighed”.

”Amen,” sagde nu en venlig stemme bag ved dem. Det var gamle broder Martin som uroligt havde fulgt Sigurd langt fra og med forfærdelse set ham nedstyrte sig af fjeldet. Han hørte nu med forundring den sælsomme kærlighedsprøve og den skønne havpigens vidunderlige kår og han glædede sig over at en sjæl var vundet for jorden og himlen. Han tog de elskende i sine arme og velsignede dem. ”Livet har I vundet,” sagde han, ”men dets højeste klenodie har I endnu ikke grebet og uden det er jordens største lykke kun en stakket betydningsløs drøm. Lev et år tilsammen rene for Guds åsyn som broder og søster. Lær først at elske Gud mere end verden og dens glæder. Da skal endnu en bedre velsignelse lyses over eders hoveder!”

Med disse ord gik gamle Martin tilbage til borgen. Sigurd og den skønne Vanda fulgte ham hånd i hånd og lovede at adlyde ham som deres fader. Vanda blev nu i sin hytte og Sigurd i kæmpernes hal. De sås dagligt i forsamlingen og talte kærligt og fortroligt sammen hver morgen og aften. Men de holdt troligt deres løfte og vandrede rene for Guds åsyn som broder og søster og søgte vejen tilsammen til den evige kærlighed.

Snart forsvandt nu de sidste blomster på mark og på eng og vinteren udbredte sit hvide snelagen mellem borgen og hytterne, men korset stod fast på den snehvide høj.

Krigerne færdedes dagligt med våbnene og tumlede de vælige¹ heste på sletten. Sigurd havde bygget sig et værksted og hamrede lystigt nye våben til de stridbare, unge mænd. Han glemte heller ikke Eistens sværd, men gav det et ridderligt hæfte. I fruerstuen syslede de glade, unge piger og vævede kunstige stridsbælter til krigerne. Eisten og hans tapre brødre holdt orden og mandstugt² blandt de talrige, unge vender og var altid årvågne og rede til strid så snart en hedningeflok nærmede sig borgen. Ofte klang Halfdans harpe i hallen og hver morgen og aften tonede hymnerne til Herrens pris fra gamle Martins og de djærve kristenheltes læber.

14. Kapitel

Det var endnu vinter i norden da foråret blomstrede på Granadas berømte Slette, den store, fortryllende vega som så mange murers og kristenheltes blod alt i to århundreder havde vædet³. Endnu var belejringen for Algeziras ikke ophævet uagtet den ødelæggelse maurernes nye mordredskaber udbredte blandt de kristne. Men inden for Algeziras mure tilberedtes en blodig fest som man håbede ganske skulle bortskrække belejrerne. På muren var oprejst over hundrede kors som til kristendommens hån skulle for belejrerens øjne behænges med kristne fanger. Rudolphs tro landsmænd havde gjort opstand for at udrydde ham af dødsfængslet, men det forvovne foretagende var mislykket. De var nu selv de ulykkelige slagtofre og var alle fordømt til at dele skæbne med Rudolph hvis pinlige Straf nu ikke længere skulle opsættes.

Natten før end den frygtelige bloddom skulle fuldbyrdes åbnedes gulvet i Rudolphs fængsel og Surting steg op af en underjordisk gang. ”For liden Elnas skyld vil jeg frelse dig” – sagde dværgen. ”Følg mig straks og jeg bringer dig under jorden og havet til Burgunderholm”.

”Kommer du derfra, kære Surting?” sagde Rudolph glad, ”O, så sig mig hvordan går liden Elna?”

”Kom selv og se det,” svarede Surting, ”betænk dig et øjeblik endnu, er det for sildigt og i morgen bliver du levende naglet til et korstræ”.

”Men mine fangne Landsmænd?”

”Dem redder jeg også for dig hvis det er dig meget om at gøre,” svarede Surting – ”men så må det ske i en hast. Kom nu du først.”

Rudolph udtrak allerede sin hånd mod dværgen for at følge ham, men da kom han pludseligt sin døende faders advarsel ihu og tog hastigt hånden tilbage. ”Nej,” sagde han ”før dø frelserens død end frelse livet ved afgrundens magter. ”Vig fra mig, dværg, og frist mig ikke længere.”

---

¹ ♂: utæmmede

² Opretholdelse af ro og orden; disciplin

³ Vest for Granada ligger Vegaen, en stor frugtbar slette. Granada blev besat af maurere (betegner de muslimske indbyggerne på Den Iberiske Halvø og i Maghreb (Marokko) i middelalderen), og var således muslimsk i 750 år. Man dyrkede bl.a. videnskab, kunst og humanistiske fag, og arabiske ingeniører importerede deres viden om de vandingskanaler, som var med til at få Vegaen til at være et frodigt landbrugsområde. Den sidste sultan, Boabdil, blev drevet på flugt i 1492 under en kristen erobring (af kongeparret Isabella og Ferdinand), og dette var så slutningen på maurernes herredømme i det sydlige Spanien. Diverse internetoplysninger

”Du er den samme nar som du altid har været,” svarede Surting med gnistrende øjne ”og jeg var en dosmer at jeg ville umage mig så langt for din skyld.”

Harmfuld steg Surting ned igen i den underjordiske gang og gulvet lukkede sig over ham. Da sank Rudolph på sine knæ og bad Gud om frelse eller styrke til at udholde de pinsler som nu ventede ham og til at dø som en kristen helt hvis det så var hans vilje. Henrettelsesdagen kom og ridderen blev i lænker ført op på muren til retterstedet tillige med sine fangne landsmænd. Da han så det sorte træ hvorpå han skulle nagles og de djævelske redskaber hvormed han skulle martres da tænkte han på Elna, og hans hjerte blev stærkt bevæget, men se, da fremtrådte en herold¹ som i maurerkongens navn forkyndte ham liv og fritagelse for alle pinsler hvis han straks ville afsværge sin tro og vorde en muselmand. Det samme tilbud gjordes da også alle hans landsmænd. Da så Rudolph på dem med et gennemtrængende martyrblik og sagde: ”Vær standhaftige, landsmænd. Det er djævelen som frister os nu, men svar ham som jeg.” Derpå bøjede han sit knæ for det kors hvorpå han skulle pines til døde: ”Min herre og mester,” sagde han, – ”som du døde for os alle således vil jeg nu dø for dig og din hellige tro. Hold kun din hånd over min elskede, over min ven, mine brødre og alle trofaste kristne og lad mig samles engang med dem alle i dit salige paradis. Kom nu kun, I bødler!” råbte han derpå trøstigt og rejste sig. ”Riv kødet fra mine ben om I vil. Min sjæl skal I ikke fordærve og den tro jeg har, vil jeg dø på og prise mig salig.”

Nu greb bødlerne den standhaftige martyr helt og opløftede ham til korset mens han strakte de foldede hænder mod himlen og priste med høj røst sin Gud og Frelser. – Da hørtes pludseligt et højt skrig blandt folket: ”Fjenden stormer. De kristne stormer,” råbtes der fra alle sider og i den almindelige forvirring tænkte ingen mere på henrettelsen.

Forfærdet slap bødlerne deres slagtofre af hænderne, thi nogle tapre, navarriske riddere stod allerede på muren. Rudolph så nu at Gud ville frelse ham og rev hastigt et sværd af hånden på en flygtende maurer. Han løste straks sine bundne landsmænd og angreb i spidsen for dem en hob maurer. De stærke nordhelte havde snart alle våben i hænderne. De slog nu ned for fode under Rudolphs anførsel og tændte husene i brand medens de tapre kastilianer og deres kristne bundsforvandre stormede udenfra. For dette dobbelte angreb måtte maurerne give efter og Algeziras blev indtaget trods muselmændenes fortvivlede modstand og deres djævelske kartovers brølen. Nu forenede Rudolph og hans Stridsbrødre sig med de tapre kastilianere og stred mandeligt mod maurerne til også Granada var indtaget og maurerkongen var faldet for sine egne undersåtters sværd. Da tog Rudolph afsked med de sejrige kastilianere som berømmede hans manddom og tilskrev ham og hans brave landsmænd for en stor del den lykkelige sejr. Med tre mauriske bannere, der blev ham medgivet som sejrstegn, forlod han nu Spanien tillige med sine tro, prøvede stridsmænd. De udkårede ham enstemmigt til deres høvding, besteg under hans anførsel tre erobrede fjendtlige skibe og de raske nordhelte sang lovsange på de flyvende snekker.

---

¹ En til (riddertidens) fyrstehoffer knyttet fornem embedsmand, der paa højtidelig maade tjente som budbringer (forkynder af budskaber, krigserklæringer olgn.), ledede hofceremoniellet (turneringer olgn.) og skulde have særligt kendskab til ridderskabsforhold, de adelige slægters rettigheder, vaabenskjolde osv. (jf. Heraldik); derefter ogs.: person, der offentlig forkynder et budskab, jf. ODS

Sneen begyndte nu også at smelte i de nordlige lande og foråret nærmede sig med sine oplivende stråler. I Sjølund havde den sorte død endelig ophørt at rase. Mange tusinde mennesker havde den bortrevet, men landet var dog ikke øde og kongen lod nu synge takkesalmer i alle kirker fordi Herren havde taget sin straffende hånd tilbage og morderengelen var bortdraget med sit fortærende glavind.

Men på Burgunderholm sad Elna endnu ene og forladt på sin faders øde borg og ventede længselsfuldt efter at se det første græsstrå fremspire og høre den første fugl synge over de nøgne grave. En morgen skinnede forårssolen venligt ind på hendes ensomme leje. Den første svale kvidrede uden for hendes vindue og vakte den slumrende pige med sin stille, ensomme sang af glade, anelsesfulde morgendrømme. Hun takkede Gud og fór op fra sit leje. Hun åbnede vinduet og se, svalen satte sig på karmen og kvidrede venligt for hende i morgensolen. ”Arme fugl,” sagde Elna, ”du er vel også ene her og forladt”. Derpå strøede hun brødkrummer til den i vindueskarmen og hun så med glæde at den opsamlede dem og fløj kvidrende op under taget. Nu bortkastede Elna det sorte sørgeflor og iførte sig hvide klæder. Et grønt silkebånd bandt hun om den smækre midje¹ og tog den gyldne strengeleg i hånden som så længe havde hængt forstummet og forstemt på væggen. De lange, kastanjebrune silkelokker flagrede frit om de hvide skuldre i den milde, forfriskende forårsluftning, og således udvandrede hun af den øde borg, som en venlig håbets og livets engel.

Hun så nu atter den klare, blå himmel i det frie og det var ligesom det hendøde liv nu først ville opblomstre på ny i den skønne jomfrus fodspor, thi ved hvert skridt hun gik frem syntes vårens engel at vandre ved hendes side. Hun så nu mark og eng begyndte at grønnes og den første blomst fandt hun på sin moders gravhøj. Det var en venlig tusindfryd som smilede hende i møde fra graven ligesom omluftet af den fromme Marnas forklarede ånd. Medens Elna bad og knælede rørt ved moderens grav, slog den første lærke over hendes hoved og hvirvlede sig højt i den klare forårsluft på de dirrende vinger. Da rejste hun sig og vandrede trøstigt fra graven for at opsøge mennesker, men der var intet spor at se af menneskefod og ingen lyd af levende at høre undtagen af den ensomme lærke over hendes hoved. Men dens sang tonede hende nu ret inderligt vemodig lige som gravsangen over en uddød og forglemt menneskeslægt hvis støv var henvejret og hvis spor var udslettet af jorden. Alle huse var lukket og et stort, sort kors stod på hver en dør hun gik forbi, og tilkendegav at beboerne var uddøde. Hvad der før havde været et mindesmærke om det evige liv var således blevet et forfærdende dødstegn på den ulykkelige ø, da Herren vendte sit milde åsyn fra den.

Vemodig gik Elna fra by til by, men ingen hund gøede af hende på de øde gader og intet menneske kom hende i møde fra de tillukkede porte. Alle vegne så hun det sorte kors på dørene og hun gik tavs og bekymret videre. Da hun kom til skoven, forfriskedes hendes øje ved de unge, nyudsprungne træer, men der var også øde og tomt. Forgæves smilede en enkelt blomst ved hendes fod, forgæves kvidrede den ensomme fugl på kvisten. Hun stod ene som det første menneske i den opvågnede natur og søgte forgæves

---

¹ ☪: Talje (kroppens midterste parti)

sin lige. Da satte hun sig ned på en sten og græd og da hun opløftede sine øjne, så hun langt borte et kirketårn glinse i solskinet. Der vandrede hun nu også hen, men i kirkebyen var der øde og stille og de sorte kors stod også her på alle døre. Da steg hun op i kirketårnet og så vidt ud til alle sider, men forgæves. Der var intet menneske at se og hun tvivlede nu ikke længere på at hun jo var den eneste levende sjæl på øen. Da græd hun bitterligt og faldt på sine knæ og bad. Et glimt af håb kom igen i hendes hjerte og hun troede dog vist der måtte være et menneske tilbage i det mindste, men som måske gik lige så forladt og bekymret som hun og troede hele verden uddød omkring sig. Nu tog den bekymrede Elna klokkestrængen i sin lille, hvide hånd og ønskede kun at hun havde styrke til at ringe med den store klokke, at hvis der var nogen levende tilbage, de da kunne høre det og komme hende i møde. Først bad hun sit Fadervor og slog med knebelen¹ ni slag på den store malmklokke, et slag for hver af de syv bønner og to for indledningen og beslutningen i den hellige bøn. Derpå drog hun i klokkestrængen og det var lige som det tunge malm bevægede sig af sig selv for den fromme jomfrus hånd. Det ringede dybt og klart over de øde marker og da klokken hang stille igen, slog hun atter med knebelen de ni hellige slag og holdt inde. Da den sidste klang forstummede, var det igen stille som i en grav omkring hende. Hun hørte ingen lyd i det fjerne og så intet menneske nærme sig. Håbløs steg hun ned igen af tårnet og således vandrede hun nu fra kirke til kirke og ringede alle vegne med kirkeklokkerne, men ingen hørte det og ingen kom hende i møde. Til sidst sank hun udmattet til jorden og bad Gud tage hendes sjæl til sig hvis hun nu længere skulle vandre så ene og forladt. Da så hun atter en kirke for sig og steg med møje op i tårnet for dog endnu en gang at anstrenge sine sidste kræfter og lade kirkeklokken udtone hendes dybe kummer. Da klokken tav, syntes hun at det genklang usædvanligt i det fjerne og hun hørte nu langt borte en kirkeklokke ringe. Den klang glædeligt som til bryllup eller hellig aften. Da den ophørte at kime, klang også der de ni hellige slag højtideligt i aftenrøden. Da blev Elnas Hjerte fro. Hun følte sig underligt styrket og vandrede nu did hvorfra lyden var kommet. Da hun kom til næste kirke, ringede hun igen og nu klang genlyden nærmere. Den kom fra nabokirketårnet ved Almebjerg. Hurtigt steg hun ned af tårnet og gik tværs over marken ad en gangsti mod den såkaldte Paradisbakke. Da hun kom midtvejs, modtog hende en dejlig dal hvor foråret syntes at have hentryllet alle sine yndigheder på et sted og nu kom en ung mand hende i møde med flyvende lokker og udbredte arme. Med et højt glædesskrik styrtede hun i hans favn og så dog kun endnu at det var et menneske; men med tusindfold større, med unævnelig glæde opslog hun sine øjne og så at dette menneske var Rudolph. At møde den trofaste bejler, den skønne, elskede Rudolph her hvor blot synet af et menneske var en overvættens salighed for hendes arme, forladte hjerte, det var så ubegribeligt, så overvældende en lykke at glæden nær havde dræbt hende i hans arme.

”Min Elna! min elskede Elna!” råbte Rudolph atter og atter og barm mod barm og læbe mod læbe stod de som to genfundne elskede i det salige paradys efter at en verden fuld af grave havde adskilt dem. Her behøvedes ingen tilståelse om den ømmeste kærlighed. De syntes at måtte have elsket hinanden nu om de så aldrig før havde drømt om hinanden. De forstummede af fryd, deres glædestårer blandede sig på de glødende

---

¹ Tyk stok eller pind

kinder i den højeste henrykkelse og deres fryd blev andagt og åbnede deres læber til Herrens lov og tilbedelse.

Ved stranden på hin side Almebjerg lå snekkerne for anker med Rudolphs tapre stridsbrødre, men ingen af dem havde han tilladt at følge ham til det øde land hvor de nu vidste den sorte Død havde raset og hvor intet spor af liv syntes ladt tilbage. I tre¹ dage havde han bedt dem vente ham ved stranden og ikke forlade deres snekker men kom han da ikke med sin genfundne elskede og gav dem et tegn fra kysten på at øen var beboelig, da kunne de vide at han var død eller smittet af pesten og da havde de måttet sværge ham ufortøvet at hejse sejl og overlade ham til sin sørgelige skæbne.

I den skønne genfindelsens dal som med rette kaldtes Paradisdalen og som endnu bærer dette navn stod der ved åen en lille, mostakt² hytte omsnoet af vedbenderanker. Døren var ikke lukket og heller ikke betegnet med det sorte kors. Dér syntes en eremit at have boet i stille lyksalighed, men han var nu enten død andetsteds eller bortrejst af landet af frygt for den ulykke som dog ikke havde nået hans stille, lykkelige dal. Dér fandt Rudolph og Elna vederkvælgelse og ly og det var ligesom en venlig skytsånd havde ventet dem der og beredt alt i forvejen til deres modtagelse.

De fortalte nu hinanden alt hvad de havde lidt og oplevet siden sidst de sås på Høkelet Borg. Elnas tårer randt atter ved den fromme moders minde, men Rudolph bortkysede den milde vemodstære og hun smilede atter livsaligt ved hans trofaste hjerte. Nu spurgte hun til Sigurd og fortalte hvor besynderligt hun ved moderens syn havde opdaget at den herlige yngling måtte være hendes broder. Da steg et suk fra Rudolphs hjerte for hans uvisse skæbne, men han satte sin lid til Gud og den tro broder Halfdans løfte og håbede visselig at se Sigurd og brødrene igen.

Det var nu sildigt og Elna behøvede hvile. Et enligt leje stod beredt i den venlige hytte, men Elna tøvede og jomfruens blufærdige kinder rødmede. Da forstod Rudolph den fromme piges frygt og han tog rosenkransen af sin hals og sagde: ”Til en Herrens tjener har forenet vore hænder som vore hjerter allerede er forenet for den alvidende Guds åsyn, skal denne hellige krans adskille brudgom og brud. Derpå giver jeg dig mit ridderord, liden Elna”. Da berørte hun hans kind med de jomfruelige læber, bad ham tusind god nat og slumrede roligt ind ved hans side. Rudolph lå længe vågen og så på den slumrende jomfru som smilede huldsaligt i drømme som en lysets engel i de hvide klæder bestrålet af månens blufærdige skær. Til sidst gled også et roligt blund over hans øjenlåg og da han vågnede, skinnede morgensolen alt i hytten; Elna syslede muntert omkring ham og bød ham god morgen. Han sprang hurtigt fra sit leje og omfavnede den yndige jomfru som nu atter blomstrede fro lig en rose mellem grønnende grave i den genfødte, oplivende vår.

15. Kapitel

Rudolph og Elna besluttede nu at gennemvandre øen sammen og åbne de tillukte huse at den friske forårsluft kunne gennemvejre³ dem og gøre dem sunde og beboelige

---

¹ 3: tre

² 3: takt; ældre form for tækket (tagtækket)

³ 3: veire; blæse (om luftstrøm, vind)

igen før end Rudolph kaldte sine brave staldbrødre i land. Hånd i hånd gik de elskende gennem det øde land, og mangen et suk steg fra Rudolphs tro bryst for hans ulykkelige fædreneø. Da de kom til Styrtebakkerne på lyngen ved Hokelet, hørte de en underlig lyd under jorden som af veskrig og sejrskab blandet mellem hinanden og nu så de en utallig skare små, sorte underjordiske udvandre af jorden og langt borte styrte sig i havet. De forfulgtes af en mindre hær underjordiske, men som alle var hvide i huden og iført lyse bjergmandskofter¹. I spidsen for sejrherrene kendte de Surting og ved siden af ham gik de to små, kronede dværgfolk som Elna kendte fra de natlige besøg. Så snart den sorte dværgeskare var forsvundet, vandrede den sejrende hær tilbage og forsvandt på samme sted hvor de var steget op. Men der hørtes længe efter en lyd under jorden lige som af sang og liflig strengeleg.

Dette anså Rudolph og Elna for et lykkeligt tegn og de troede nu også forvist at Surting og hans lille bjergfolk ikke mente det ondt med nogen og at de herefter ville være mindre farlige da de sorte havde forladt dem som uden tvivl var de ondartede iblandt dem og som måske havde mere del i landets ulykke end nogen vidste.

Om aftenen gik Elna med Rudolph ved hånden over Rispebjerget, men de så og hørte intet mere til de underjordiske. Den gamle Bonahvede lod sig heller ikke se på sin hvide hest og det bestyrkede Rudolph end mere i den tro, at det kun var de sorte underjordiske der nu var udvandret af Landet som hans gamle fader så ivrigt havde bekæmpet og som han selv efter døden havde varslet for. Rudolph takkede Gud og glædede sig af hjertet over at den herlige helteånd nu havde ro.

Efter tvende² dages omvandring gik Rudolph og Elna tilbage til Paradisdalen og da tiden nu var nær inden hvilken Rudolph havde lovet at give sine staldbrødre det aftalte tegn på at han levede og havde fundet øen beboelig, så tog han Elna ved hånden og gik over Almebjerget med hende ned imod stranden. Han tog en gren med fra skoven med det unge, lysegrønne majløv. Den behængte Elna med grønne og røde silkebånd, og ridderen plantede derpå den festligt smykkede gren som et vårens og håbets banner på strandbredden. Da hans staldbrødre så det fra snekkerne, blev de glade og ilede nu klyngevis i land på deres både og omfavnede deres lykkelige høvedsmand som de gerne straks havde fulgt til den dødsstille ø, havde han ikke så strengeligt forbudt dem det. De hilste ærbødigt den skønne Elna og ærede hende som deres høvdings brud.

I den yndige Paradisdal opslog nu de raske nordhelte deres telte og da de næste morgen besteg Almebjerget for at tage landet i øjesyn og lade Rudolph udskifte dem ager og eng, så de en talrig flåde lande ved kysten og en stor skare mænd og kvinder stige i land med deres børn på armene ledsaget af over tusinde unge karle og piger. Pigerne sang og dansede glade om det grønne vårbanner på kysten som Rudolph havde ladet stå til et tegn for den fremmede at der atter var liv og forår og glade mennesker på øen. De fremmede piger bandt flagrende silkebånd og gyldne smykker på majgrenen medens de raske ungarle svang sig på deres heste og drog med sang og spil hen over de grønne enge. I spidsen for toget gik en gammel kristenpræst med det hellige kors i sin hånd og efter ham fulgte fire riddersmænd som var højere end alle de andre. En af dem modtog af pigernes hænder det smykkede vårbanner og svang det lystigt over sit hoved. Det var en

---

¹ ??? Simple klæder; bondeklæder

² 2: to

skøn, lyshåret, ung mand. En tigerspættet hingst dansede let med ham over grønningen. Det var Sigurd, den muntre, lykkelige Sigurd, hans sælsomme brud, den smukke Vanda, gik forrest i pigernes skare, men ved Sigurds side red Rudolphs tre brødre. Den stærke Eisten var et hoved højere end dem alle og havde kæmpesværdet i sin hånd. Han tumlede en vild, frådende skimmel og lignede således forunderligt sin vældige fader. Men Halfdan havde sin harpe i armen. Hans ganger gik from som et lam under ham med løs tøjle medens skjalden greb i harpen og sang:

Med sommer i land, med sommer i by
kommer helte fra hedningekysten.
Med smilende møer til freden de ty
og ikke til kæmpedysten.
De tro har udkæmpet den store strid,
fra fader og moder de ginge¹,
til Herren satte de al deres lid
og tabet tyktes dem ringe.

Over salten sø
til den fremmede ø
under korsets banner de ginge.
Os følger de skarer med sommer i by
med smilende møer til freden de ty,
vil bo under Herrens vinge.
Smil atter venligt, o fædreneø!
Oplev med den genfødte sommer.
Dit navn skal ikke af verden uddø.
Se! Livet forynget genkommer.
I dit blomsterskød
er en slægt genfød,
den skal vokse under din skygge.
Med jubel den kommer med sommer i by,
under korsets ly
skal dens sønner bo her og bygge.

Således sang Halfdan og Rudolph kendte nu fra højen så vel den elskede broderskjald som sin ven Sigurd og de to andre trofaste brødre. Han ilede dem med et højt glædesråb i møde og da hans tapre stridsbrødre så deres høvding i de fremmede krigeres arme, mærkede de først at det var venner som nærmede sig med den store, brogede folkeskare, thi de havde hidindtil uvisse set på det store tog og var lige beredt til at modtage dem enten som venner eller fjender. Elna fulgte Rudolph til hans brødre og de talrige fremmede. Hun kendte Sigurd igen og modtog ham glad som sin broder. Derpå sluttede hun sig fro til pigernes skare som især var hende velkommen blandt de mange fremmede mænd. De tapre nordhelte blandede sig nu også glade i de fremmedes skare

---

¹ ∩: gik

medens Rudolph fløj fra favn til favn og hørte med forundring brødrenes sælsomme hændelser og hvorledes rygtet om Burgunderholms ødelæggelse havde hidkaldt dem med deres tro, omvendte folkeskare for atter at bebygge den elskede fædreneø. Eisten knugede Rudolph til sit kæmpebryst og sagde: ”Det kan jeg lide, broder Rudolph. Du har ikke ladt hav eller pestilense¹ få bugt med dig og jeg træffer dig her i et heltelag som jeg gad slås med hvis vi ikke var landsmænd og venner. Vi brødre har heller ikke teet os ilde og ser du mit gode sværd. Det er nu lige så ærligt og kristeligt som dit. Jeg har heller ingen ulykke gjort med det endnu som du spåede undtagen på vore og Vorherres fjender”.

”Trofaste kæmpebroder,” sagde Rudolph, ”du er den samme brave karl som du altid har været og tager jeg ikke fejl, så er du endogså lidt frommere og bedre end før”.

”Ti stille dermed,” råbte Eisten og blev blodrød, ”det har jeg ingen ære af, broder! Jeg har seet min overmand må du vide, men han var da Gud ske lov en djævel eller i det mindste intet levende menneske. Men ikke et ord mere om den sag, jeg kan blive gal når jeg tænker derpå”.

”Tal ikke mere derom, broder Rudolph,” hviskede Guttorm, ”jeg har ikke længe brugt bøjlen og har den heller ikke med mig”.

”Gud velsigne dig og din fæstemø, fromme, trofaste broder,” sagde nu Halfdan og trykkede inderligt Rudolphs hånd medens han så på liden Elna med et stille, deltagende blik. ”Jeg vidste det nok. Du kunne ikke dø, for du var jo elsket”.

Men nu rev Sigurd ham atter ud af brødrenes arme og Rudolph sagde sjæleglad: ”Ikke sandt, Sigurd? Du er også den gamle kun på én ting nær, håber jeg.”

”Jeg ved hvad du mener,” afbrød Sigurd ham, ”og tro mig jeg er kristen i hjertet, men når jeg også har vist at jeg er det i gerningen, se – så står der en Herrens tjener og hist står min elskede brud. O Rudolph! En dobbelt salig himmel venter mig og jeg er allerede lykkelig i håbet”.

Nu nærmede også den gamle broder Martin sig til Rudolph og ridderen modtog ham med ærbødighed som den tro, standhaftige hyrde der med sin hellige aronsstav førte det udvandrede folk til freden og det forjættede land.

De fremmede piger bekransede Elna og Rudolph som festens konge og dronning eller som det nu kaldes: Majgreve² og Majinde³, thi årligt gentages ved sommerens komme denne glade folkefest der har vedligeholdt sig her i Norden fra de tidligste tider under navn af sommer i by⁴. Under glade forårssange gik toget frem til kirken. Tre gange drog de med sang omkring den Derpå knælede de ved kirkedøren og sang Fadervor. Kirkedøren stod åben og broder Martin gik ind og holdt gudstjeneste for så mange som kirken kunne rumme, men udenfor istemmede mange hundrede læber de højtidsfulde salmer under åben himmel. Martin døbte også den dag mange og lagde Rudolphs og Elnas hænder sammen for Herrens alter. Da han lyste velsignelsen over deres hoveder, stod Sigurd ved kirkedøren. Vanda stod bly ved hans side og vovede ikke at betræde den

---

¹ Tidligere benyttet som udtryk for noget pestbringende (afledt af det latinske ord ”pestis”); i vore dage bruges ordet ofte som benævnelser for andre ulykker

² Ifølge ODS er denne *Iederen af majgildet og af de i forb. med dette afholdte festligheder*

³ Ifølge ODS er denne *den pige, som majgreven vælger til sin ”kæreste” og til sammen med sig at arrangere og forestå forårsfesterne*

⁴ Der findes flere majsikke og festtraditioner under denne fællesbetegnelse; de markerer alle forårets komme og foregår i perioden Valborgsaften (30. april) til Sankthansaften (23. juni). I Ingemanns levnedsbog beskrives traditionerne som festlige, farverige og hellige

hellige tærskel. Da vinkede fader Martin ad dem og sagde: ”Træd kun hid i Herrens hus I elskelige. Nu tør jeg indvie Eder i vort samfund og velsigne Eder som Herrens udvalgte. Jeg har set eders troskab og vil forkorte eders prøvetid.” Da blussede Sigurds kinder. Den skønne Vanda bævede af fryd og trådte rødmende ved hans hånd ind i kirken. Hun gik endnu i det søgrønne klædebon med den hvide flig, men fligen var altid våd som de bølger hvorfra hun var opsteget til livet. Først da det hellige vand nu berørte hendes lokker og indviede hende til det evige liv, først da tørredes fligen på det søgrønne klædebon og den frelste pige faldt med glade andagtstårer ned på sine knæ og svor Herren troskab i evighed. Også Sigurd lå inderlig rørt for Herrens åsyn og da pagtens vievand kønede hans isse, glødede hjertet i hans bryst og det var ligesom han så himlen åbne sig og al dens herlighed stråle ham i møde. Da kom han sin skønne drøm ihu i Troldmandens dunkle bolig og syntes at det nu var opfyldt hvad den fromme Marna havde forjættet ham i hendes dødsstund. Nu vidste han at hun var hans moder og hun svævede atter forklaret for hans henrykte sjæl og velsignede ham. Da Sigurd og Vanda var døbt, førte Martin dem til alteret, lagde deres hænder i hinanden og lyste velsignelsen over dem som brudgom og brud. Også Thorvald og hans brud blev nu døbt og forenet og mange glade ungarle og piger blev den dag brudgom og brud.

De lykkelige brudepar drog hånd i hånd fra kirken til Paradisdalen ledsaget af Rudolphs brødre og den talrige folkeklynge. Så stor en brudeskare var aldrig set på Burgunderholm og lykkeligere mennesker havde aldrig betrådt den skønne klippeø. Med sang og festlige danse blev dagen højtideligholdt. Fra skibene var bragt levnedsmidler og vin i overflødighed. Om aftenen sad Sigurd og brødrene tilsammen i den yndige Paradisdal. Faklerne flammede mellem de lysegrønne træer og brudeskarerne dansede glade omkring dem. Eisten tømte hyppigt det fyldte bæger medens Halfdans harpe klang lifligt under det store, stjernelyse brudehustag. Elna hvilede sit hoved ved Rudolphs bryst, og den skønne Vanda trykkede Sigurd i hånden med evig kærlighed og salighedshåb i det glædesvimlende blik. Da hævede Halfdan sine øjne mod himlen, han så Karlsvognen glimte i nordøst og hjertet svulmede i skjaldens længselsfulde bryst. Hans snekke lå sejlefærdig ved kysten for at føre ham til det hellige Land. Endnu engang trykkede han de trofaste brødre til sit hjerte og sang:

Farvel, I brødre, djærve, tro!
Hos Eder kan ej skjalden bo.
Farvel, min barndoms grønne strand!
Her er dog ej mit fædreland.

Her flammer brudetakten prud,
men her jeg finder ej min brud.
For mig hun smiler ej på jord.
min kærlighed i Himlen bor.

Mod øst, mod øst går nu min gang
med pilgrimsstav, med harpeklang.
Hvor stjernearmen ruller nu,
Did hen, did hen står skjaldens hu.

Den over oliebjergget går,
ved Kedron¹ stjernen stille står.,
Den ser hvor lyset kommer fra.
Den ruller over Golgatha.

Did hvor den høje frelser stod,
did kalder mig hans hjerteblod.
Farvel, hver ven på verdens ø,
hvor Herren leved vil jeg dø.

Mod øst, mod øst går skjaldens gang,
med pilgrimsstav, med harpeklang.
Af jorden slettes skal mit spor.
Min kærlighed i Himlen bor”.

Således lød Halfdans afskedssang i den glade bryllupsnat. Han vandrede stille med sin harpe til snekken og ingen turde holde ham tilbage, thi han opfyldte et helligt løfte og skjaldens længselsfulde hjerte havde heller ikke hjemme på den lykkelige ø. Selv den store brudesal i Paradisdalen var for snæver og fattig for hans sjæl. Hans hu stod til et andet paradys og gerne havde den fromme Rudolph taget Elna ved hånden og fulgt pilgrimmen til det hellige Land, havde Burgunderholms lyksalighed ikke holdt ham tilbage. Men Eisten rejste sig og lod det fyldte bæger stå da han så Halfdan vandre bort. ”Sørg du for Burgunderholm og vore flygtninge, broder Rudolph,” sagde kæmpen, ”tag Guttorm med på råd. Han har mere forstand i panden end jeg skøtter om, men jeg går med Halfdan. Hvad skal jeg her hvor der er ingen at slås med? Nej, med mit gode sværd vil jeg gøre plads for Broder Halfdan gennem den vide verden at han kan gå sin pilgrimsgang i fred og synge moders vuggesang for mig til sin harpe indtil jeg bliver så god og from som du og han. Lev vel, brødre! Ser I ikke mig og Halfdan tilsammen igen, så ser I nu ingen af os mere. Ræk mig også din hånd, raske Sigurd! Du og broder Rudolph har nu hver sin brud. Jeg har også min og det er mit gode sværd. Med det i hånd vil jeg leve og dø lige så lystig som I andre. – Farvel!”

Nu svang Eisten sig på sin skimmel og indhentede Halfdan og medens de tusinde bryllupsgæsters jubel klang fjernt fra den oplyste Paradisdal, skinnede månen stille og vemodigt på den flyvende snekke. Eisten stod ved forstavnen som en oldtids-kæmpeånd lænet til sit drabelige sværd. Men ved bagstavnen stod den stille skjald med sin harpe. Han så tilbage til de flygtende kyster og sang endnu en gang til afsked:

Farvel, farvel, I brødre tro!
Hos Eder kan ej skjalden bo.
Farvel, du elskte, dunkle strand!

---

¹ Kedron eller Kidron er navnet på dalen mellem Oliebjerget og Tempelbjerget (i Jerusalem)

Du var dog ej mit fædreland.

Farvel, farvel, o kongemø!
Hvor stjernen blinker vil jeg dø.
Den ser hvor lyset kommer fra.
Den stråler over Golgatha”.

En mild vemod blandede sig i glæden for Rudolph og Sigurd. Da der blev stille i dalen og faklerne udslykkedes, gik de to lykkelige brudepar til den ensomme hytte medens de talrige nybyggere efter Rudolphs anviisning vandrede skarevis til byerne for atter at oplive de forladte boliger. Men da alting var roligt i dalen, kom i den stille brudenat de to små, kronede dværgefolk til eneboerhytten. De bragte en krans til Elna og en til Sigurd og de sang venligt medens de bøjede deres kronede hoveder:

Se glæden genkommer
i timernes dans
og smilet er genfødt i tåreglans.
Nu bringer vi Eder i smilende sommer
jer brudekrans.

Vi også har smykket en mø så prud.
Vor søn nu omfavner sin lille brud.
– Så længe I gemmer de kranse små,
jer slægt skal blomstre og ej forgå.”

Således sang de venlige skytsvæsener og forsvandt. De lykkelige brudepar bortkastede ikke de uskyldige kranse. De gemte dem vel og kranse visnede aldrig, men gik siden fra søn til søn i deres blomstrende slægt. Burgunderholm blev nu atter den samme, lykkelige ø som i fordums dage. Fromhed og kraft, nordisk troskab og kærlighed har endnu ikke forladt den lille, mærkelige klippeø som under dannerkongens scepter bevarer selv sin frihed og kender ingen herre uden Gud og det kongehus som de djærve øboere selv frivilligt har udvalgt til deres styrere. Sagnet om de underjordiske er endnu ikke uddød på øen og der gives endnu mennesker som påstår at have set disse sælsomme væsener.

~~~~~